

**НАСКРІЗНА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНИХ ПРАКТИК
СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТУ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ І
ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 014.10 Середня освіта
(Трудове навчання та технології)**

Навчально-методичний посібник

Суми - 2021

**НАСКРІЗНА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНИХ ПРАКТИК
СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТУ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ І
ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 014.10 Середня освіта
(Трудове навчання та технології)**

Навчально-методичний посібник

Суми - 2021

3

УДК 378. 011.3 – 051: 62/64] (073)

НЗ1

Друкується за рішенням ученої ради Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка (протокол № 7 від 26 лютого 2020 р.).

Рецензенти:

Торубара О. М. – доктор педагогічних наук, професор, декан технологічного факультету Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка;

Зайцева О. М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та менеджменту освіти Глухівського НПУ ім. О.Довженка;

Медвідь О. Ю. – учитель трудового навчання та технологій опорного закладу «Кролевецький ліцей № 3» Кролевецької міської ради, заслужений учитель України.

Укладачі:

Курок В. П. – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПН України, завідувач кафедри технологічної та професійної освіти;

Литвин О. М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри технологічної та професійної освіти;

Хоруженко Т. А. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри технологічної та професійної освіти;

Білевич С. В. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри технологічної та професійної освіти;

Базурін В. М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри професійної освіти і комп'ютерних технологій;

Шерудило А. В. – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри педагогіки та менеджменту освіти;

Ільїна Н. М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології.

Наскрізна програма навчальних практик студентів факультету технологічної і професійної освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014.10 Середня освіта (Трудове навчання та технології): навч.-метод. посіб. / укладачі: В. П. Курок, О. М. Литвин, Т. А. Хоруженко та ін. / за редакцією В. П. Курок. Суми: Мрія, 2021. 170 с.

ЗМІСТ

Загальні положення.....	4
1. Зміст та організація технологічної практики.....	10
2. Зміст та організація педагогічної (безвідривної навчально-методичної) практики	19
3. Зміст та організація навчально-виховної практики в закладах оздоровлення та відпочинку.....	25
4. Зміст та організація педагогічної практики в закладах позашкільної освіти (безвідривної).....	37
5. Зміст та організація навчально-залікової практики (на робочому місці вчителя трудового навчання та технологій, інформатики).....	36
Список рекомендованих джерел.....	44
Додатки.....	57

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Навчальні практики студентів спеціальності 014.10 Середня освіта (Трудове навчання та технології) факультету технологічної і професійної освіти є невід'ємною частиною безперервного процесу підготовки майбутнього вчителя трудового навчання, креслення та інформатики у закладі вищої освіти і проводяться на оснащених відповідним чином базах навчального закладу, сучасних виробничих підприємствах, а також у закладах загальної середньої освіти (базова школа).

Нормативні вимоги щодо місця навчальних практик в освітньому процесі та їх організаційно-методичного забезпечення визначають: Конституція України, Закон України «Про освіту», Закон України «Про вищу освіту» від 28.12.2014 р., положення «Про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» № 93 від 8.04.1993 р., наказ міністра освіти України № 351 «Про внесення змін до Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» від 20.12.1994 р., Статут Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, положення «Про педагогічну практику студентів Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка» та інші.

Навчальні практики є одним із освітніх компонентів освітньо-професійної програми спеціальності 014.10 Середня освіта (Трудове навчання та технології) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та сприяє формуванню в здобувачів освіти *інтегральної компетентності* – здатності розв'язувати складні спеціалізовані практичні завдання в галузі середньої освіти, що передбачає застосування концептуальних методів освітніх наук, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах середньої освіти.

Навчальні практики студентів спеціальності 014.10 Середня освіта (Трудове навчання та технології) факультету технологічної і професійної освіти забезпечують формування у здобувачів освіти таких *загальних компетентностей*:

- здатності реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України;

- здатності узагальнювати основні категорії предметної області в контексті загальноісторичного процесу;

- здатності вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатності працювати в команді;
- здатності спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- здатності спілкуватися іноземною мовою;
- здатності застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- здатності діяти на основі етичних міркувань (мотивів);
- здатності до адаптації та дії в новій ситуації.

Метою навчальних практик за освітньо-професійною програмою першого (бакалаврського) рівня вищої освіти є підготовка компетентного конкурентоздатного фахівця – учителя трудового навчання, креслення та інформатики, здатного розв'язувати складні спеціалізовані задачі з організації освітнього процесу в закладах загальної та позашкільної освіти, зумовлені закономірностями й особливостями сучасної теорії та методики технологічної освітньої галузі.

Завданням навчальних практик студентів спеціальності 014.10 Середня освіта (Трудове навчання та технології) є ознайомлення здобувачів вищої освіти зі специфікою майбутнього фаху, набуття первинних професійних умінь і навичок, формування їхніх фахових компетентностей.

Фахові компетентності (ФК)

як результат успішного проходження навчальних практик

ФК1. Здатність до формування в учнів ключових і предметної (проектно-технологічної) компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків.

ФК2. Володіння основами цілепокладання, планування та проектування процесу трудового навчання учнів у закладах середньої та позашкільної освіти.

ФК3. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з трудового навчання, креслення, інформатики.

ФК4. Здатність до пошуку ефективних шляхів мотивації дитини до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання).

ФК5. Забезпечення охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими потребами) на уроках трудового навчання, креслення,

інформатики, їхньої рухової активності в освітньому процесі, позаурочній та позашкільній діяльності.

ФК6. Здатність здійснювати виховання на уроках трудового навчання, креслення, інформатики, в позакласній та позашкільній роботі, виконувати педагогічний супровід процесів соціалізації учнів та формування їх культури.

ФК7. Здатність використовувати систематизовані теоретичні та практичні знання щодо властивостей матеріалів та способів їх обробки у вирішенні професійних завдань.

ФК8. Здатність до обробки сировини й матеріалів, виготовлення виробів за допомогою ручних інструментів, ручних електрифікованих інструментів, верстатів, а також широкого спектру додаткового технологічного обладнання.

ФК9. Здатність до графічного і вербального описів проекту, застосування знань сучасної техніки та технології, графічної грамотності, практичних умінь і навичок оформлення проектно-конструкторської документації під час розроблення та виготовлення виробів.

ФК10. Здатність до швидкого опанування нових видів техніки, інноваційних технологій та передових методів організації творчої діяльності, знання загальних (методологічних, історичних, економічних, ергономічних, екологічних тощо) питань техніки та виробництва, будови й принципів дії технічних систем.

ФК11. Здатність до організації технічної та художньо-творчої діяльності учнів для оволодіння знаннями з формотворення, колористики й орнаментики, художнього малюнка, пластичного мистецтва, технологіями художньої обробки матеріалів.

ФК12. Здатність застосовувати сучасні педагогічні методики й освітні технології для забезпечення якості освітнього процесу з трудового навчання, креслення, інформатики в базовій середній школі.

ФК13. Здатність до використання основних інформаційних технологій для пошуку, перетворення, обробки інформації та вміння застосовувати їх у професійно-дослідницькій діяльності, орієнтуватися в організації та роботі локальної мережі, організувати відеозв'язок (відеоконференції) в інтернеті, використовувати електронну онлайн дошку (стіну), застосовувати у практичній діяльності різні способи створення вебсайтів та програмних засобів, складати алгоритми роботи автоматизованих (роботизованих) пристроїв на базі Arduino-сумісних платформ.

ФК14. Здатність орієнтуватися в навчальних комп'ютерних програмах, налаштовувати, обслуговувати та

розробляти/вдосконалювати навчальні програмні продукти, а також програмовані засоби навчання.

ФК15. Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, педагогічного досвіду.

Система безперервної практичної підготовки здобувачів освіти спеціальності 014.10 Середня освіта (Трудове навчання та технології) за освітньо-професійною програмою першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання містить такі види навчальних практик (таблиця 1.1).

Таблиця 1.1

Види практик здобувачів освіти спеціальності 014.10 Середня освіта (Трудове навчання та технології) за освітньо-професійною програмою першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

№	Види практик	Курс, семестр		Кількість тижнів		Відповідальні кафедри
		4 р.н.	2 р.н.	4 р.н. денна/ заочна	2 р.н. денна/ заочна	
1.	Технологічна	2 курс, 4 с.	-	4/-	-	технологічної і професійної освіти
2.	Педагогічна (безвідривна навчально-методична)	3 курс, 5 с.	-	3/-	-	технологічної і професійної освіти, психології та соціальної роботи
3.	Навчально-виховна в закладах оздоровлення та відпочинку	3 курс, 6 с.	1 курс, 2 с.	3/-	3/-	педагогіки та менеджменту освіти
4.	Педагогічна у закладах позашкільної освіти (безвідривна)	4 курс, 7 с.	2 курс, 3 с.	3/-	3/-	технологічної і професійної освіти

5.	Навчально-залікова (на робочому місці вчителя трудового навчання та технологій, інформатики)	4 курс, 8 с.	2 курс, 4 с.	9/3	9/3	технологічної і професійної освіти, психології та соціальної роботи
----	--	--------------	--------------	-----	-----	---

Студенти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка під час проходження практики **зобов'язані**:

- до початку практики пройти медогляд;
- одержати від керівників практики консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу практики;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики;
- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони життя і безпеки дітей;
- нести відповідальність за виконувану роботу;
- вести щоденник, у якому фіксувати зміст, результати спостережень і аналізу освітньої діяльності;
- свою діяльність організовувати відповідно до вимог статуту закладу, установи, організації (бази практики);
- дотримуватись правил внутрішнього розпорядку закладу;
- виконувати розпорядження адміністрації бази практики і керівників практики від закладу вищої освіти [*Положення про практики ГНПУ, с. 49*].

У випадку, коли студент не дотримується вимог, що висуваються до практикантів, він може бути позбавлений права на проходження практики [*Положення про практики ГНПУ, с. 49*].

Студенти-практиканти **мають право**:

- під час проходження практики на методичне та організаційне забезпечення практики від університету та бази практики;
- з усіх питань, що виникають у процесі проходження практики, звертатися до керівників практики від Університету, адміністрації закладу (бази практики);
- вносити пропозиції щодо вдосконалення освітнього

процесу, організації практики, брати участь у роботі нарад;

– користуватися бібліотекою і літературою, ознайомлюватися з установчими документами, фінансовою та статистичною звітністю закладу тощо, якщо ці документи не містять комерційної таємниці установи [*Положення про практики ГНПУ, с. 50*].

Повідомлення про прибуття на практику надсилається у ЗВО не пізніше, як через три дні після прибуття студента на базу практики. Студент-практикант не має права самовільно змінювати місце і час проведення педагогічної практики. Про захворювання і пов'язане з цим припинення проходження практики студент повинен негайно повідомити адміністрацію закладу, де він проходить педпрактику, групового і факультетського керівників.

Тривалість робочого часу студентів під час проходження практики регламентується Кодексом законів про працю України і становить для студентів віком від 16-ти років 30 годин на тиждень.

Можуть бути звільнені від проходження педагогічних практик такі здобувачі освіти:

– студенти денної форми навчання, які навчаються за дуальною освітою і мають педагогічний стаж не менше 3 років;

– студенти заочної форми навчання, які працюють за фахом.

Підставою для звільнення від проходження практики є заява студента, ксерокопія трудової книжки, завірена начальником відділу кадрів, позитивна характеристика з місця роботи.

Після закінчення практики студент-практикант повинен у триденний термін подати на відповідні кафедри звітну документацію, передбачену програмою практики. Підсумки навчальних практик підбиваються у три етапи:

1) визначення загальної оцінки роботи студентів-практикантів на базах практик;

2) предметний захист практики, що відбувається за участю методистів фахових кафедр;

3) підсумкова науково-методична конференція на факультеті, яка проводиться з метою аналізу і узагальнення результатів практики [*Положення про практики ГНПУ, с. 57*].

Студенту, який не виконав програму практики без поважних причин, може бути надане право на проходження практики повторно. Студент, який повторно отримає негативну оцінку за практику та три оцінки «задовільно» з трьох видів практики, відраховується з Університету [*Положення про практики ГНПУ, с. 58*].

Підсумкова оцінка з навчальних практик визначається на підставі середньозваженого бала, де до уваги береться ваговий

коефіцієнт та показник середньоарифметичної оцінки всіх основних видів робіт, які виконує студент на практиці. Оцінювання практики здобувачів вищої освіти відбувається за національною шкалою, ECTS та бальною шкалою навчального закладу (таблиця 1.2).

Таблиця 1.2

Підсумкова оцінка з навчальних практик

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за ECTS	Бальна шкала навчального закладу
«відмінно»	A	90 – 100
«добре»	B	82 – 89
	C	75 – 81
«задовільно»	D	66 – 74
	E	60 – 65
«незадовільно»	FX	50 – 59 <i>(із можливістю перескладання)</i>
	F	≤ 49 <i>(з обов'язковим повторним курсом)</i>

1. ЗМІСТ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Спеціальність: 014.10 Середня освіта
(Трудове навчання та технології)
ОС «Бакалавр» (4 р.н.) – 2 курс, 4 семестр

	Денна форма	Заочна форма
Кількість кредитів	4	-
Кількість годин	120	-
Кількість тижнів	4	-

Відповідальні кафедри:

– технологічної і професійної освіти.

Керівництво практикою здійснюється кафедрою технологічної і професійної освіти, керівником практики від кафедри та керівником практики від підприємства (майстром виробничого навчання).

Підприємства – бази практики:

– відповідним наказом зараховують студентів на підприємство для проходження технологічної практики;
– призначають керівників практики від підприємства;
– дотримуються погодженого з університетом календарного графіка та програми проходження практики.

Керівник практики від підприємства:

– консультує студентів із питань організації діяльності;
– дає виробничі завдання та контролює їх виконання;
– контролює ведення щоденника проходження практики, підготовку звіту;
– складає стосовно студентів-практикантів характеристику-відгук, у якій дає характеристику роботи студента за час проходження практики, фіксує виявлені недоліки та проблеми, відзначає ініціативність, дисциплінованість студента;
– виставляє підсумкову оцінку виконаних студентом робіт за п'ятибальною шкалою, підписує щоденник і звіт про проходження практики та завіряє їх печаткою підприємства;
– має право на оплату праці за керівництво практикою. Оплата здійснюється згідно з чинними в період практики ставками погодинної оплати праці з розрахунку одна година на одного студента на тиждень. Основою для оплати є повернутий до університету примірник трудової угоди, яка видається студентам разом із щоденником і завданням на проходження практики.

Керівник практики від кафедри:

- видає студентам-практикантам направлення на практику, щоденник практики, завдання для проходження практики (програму практики);
- проводить інструктаж про порядок проходження практики;
- повідомляє студентам про систему звітності з практики, яка затверджена кафедрою;
- перевіряє прибуття студентів-практикантів на місце проходження практики;
- контролює проходження студентами практики на підприємстві (у навчально-виробничих майстернях);
- консулює студентів з питань написання звіту;
- у складі комісії приймає заліки з практики;
- подає завідувачу кафедри письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями й пропозиціями щодо організації практики студентів.

Бази практики: виробничі підприємства або навчально-виробничі майстерні з обробки деревини, металу, харчових та текстильних матеріалів закладу вищої освіти.

Пояснювальна записка

Вирішення завдань підготовки висококваліфікованих фахівців вимагає закріплення набутих у закладі вищої освіти теоретичних знань шляхом набуття практичних навичок роботи на підприємстві. Із цією метою студенти 2 курсу проходять технологічну практику протягом 4 тижнів (120/4 годин/кредити).

Технологічна практика студентів є невід'ємною частиною процесу підготовки фахівців і проходить на виробничих підприємствах (деревобробних, машинобудівних, металообробних, енергетичних чи ткацьких, швейних фабриках, швейних ательє) або в навчально-виробничих майстернях з дерево- та металообробки, виготовлення швейних виробів чи в навчально-виробничій кухні-лабораторії. Для її організації й проведення повинні бути створені умови, що забезпечують не тільки закріплення отриманих студентами теоретичних знань із дисциплін професійної та практичної підготовки, а й набуття ними практичних навичок і вмій роботи на металорізальних та деревобробних верстатах, швейному, кондитерському, кухарському обладнанні, працювати з металорізальними, швейними, кондитерськими, кухарськими, ручної обробки текстильних, природних матеріалів та вимірювально-контрольними інструментами і пристосуваннями.

Під час проходження практики на базі виробничих майстерень університету для студентів організуються екскурсії на машинобудівне, кондитерське підприємства, швейну, ткацьку фабрики чи швейне ательє, де вони ознайомлюються з їх структурою, функціями підрозділів, організацією виробництва, продукцією, що випускається. Доцільно організувати екскурсію на виставки наукових досягнень у машинобудівній, швейній, текстильній, кондитерській галузях, де студенти ознайомляться із сучасним обладнанням, пристосуваннями, матеріалами та технологіями відповідних галузей виробництва.

Практика передбачає самостійну роботу студентів безпосередньо на робочих місцях, виконання ними конкретних службових обов'язків та визначених програмою індивідуальних завдань.

Програма розроблена відповідно до «Методичних рекомендацій зі складання програм практики студентів вищих навчальних закладів України» Міністерства освіти і науки України від 14.02.96 р. № 3.1-5/97 р., навчального плану підготовки фахівців за спеціальністю 014.10 Середня освіта (Трудове навчання та технології).

Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання її програми. Оцінка за практику враховується в процесі формування рейтингу успішності студентів, який впливає на розподіл стипендії. Студенту, який без поважних причин не виконав програму технологічної практики, може бути надано право проходження її повторно за виконання умов, визначених адміністрацією університету.

Мета технологічної практики

Метою технологічної практики є:

1. Закріплення, поглиблення та систематизація теоретичних знань студентів, набутих під час вивчення дисциплін професійної та практичної підготовки.
2. Визначення структури підприємства та притаманної йому системи управління.
3. Ознайомлення зі специфікою діяльності підприємства, його структурними підрозділами та їх функціями.
4. Оволодіння студентами різними формами організації праці на підприємстві, формування на базі набутих в університеті знань, професійних умінь і навичок.
5. Формування вмінь розроблення творчих проєктів та їх реалізації.

6. Вивчення інформаційних технологій, використовуваних на підприємстві.

7. Підготовка студентів до вивчення наступних дисциплін циклу професійної та практичної підготовки навчального плану, виконання курсової, дипломної кваліфікаційної робіт.

Завдання проведення технологічної практики

Для ефективного досягнення перерахованих цілей студенти повинні виконати такі завдання:

1. Ознайомитись із сучасними технологіями машинобудування, проєктування і виготовлення швейних, кондитерських, виробів із металу, природних та синтетичних матеріалів із використанням традиційних та новітніх технологій.

2. Вивчити правила виконання та оформлення конструкторської та технологічної документації.

3. У виробничих умовах ознайомитись із практичним застосуванням вивчених розділів дисциплін циклу професійної та практичної підготовки.

4. Дослідити та описати характер продукції, що випускається на підприємстві.

5. Вивчити принципи розроблення технологічних процесів на виготовлення деталей.

6. Ознайомитись із устаткуванням, різальними та вимірвальними інструментами, що використовуються на підприємстві.

7. Закріпити прийоми роботи на металорізальних, деревообробних верстатах, текстильному, швейному обладнанні, устаткуванні підприємств громадського харчування та розвинути навички виконувати прості технологічні операції на ньому.

8. Закріпити вміння організації й проведення робіт з виготовлення продукції, організації робочого місця відповідно до санітарно-гігієнічних вимог та безпечних прийомів праці.

9. Поглибити знання з будови, принципу роботи металорізальних верстатів, пресів, гідравлічних машин, теплових двигунів, електродвигунів, роботів, маніпуляторів, швейних машин, прасувальних столів та пресів, машин та механізмів підприємств громадського харчування тощо.

10. Розробити творчий проєкт із виготовлення виробу (з наведеного у додатку переліку).

Фахові компетентності (ФК)

як результат успішного проходження практики

ФК7. Здатність використовувати систематизовані теоретичні та практичні знання щодо властивостей матеріалів та способів їх обробки для вирішення професійних завдань.

ФК8. Здатність до обробки сировини й матеріалів, виготовлення виробів за допомогою ручних інструментів, ручних електрифікованих інструментів, верстатів, а також широкого спектру додаткового технологічного обладнання.

ФК9. Здатність до графічного й вербального описів проєкту, застосування знань сучасної техніки та технології, графічної грамотності, практичних умінь і навичок оформлення проєктно-конструкторської документації під час розроблення та виготовлення виробів.

ФК10. Здатність до швидкого опанування нових видів техніки, інноваційних технологій та передових методів організації творчої діяльності, знання загальних (методологічних, історичних, економічних, ергономічних, екологічних тощо) питань техніки та виробництва, будови й принципів дії технічних систем.

ФК11. Здатність до організації технічної та художньо-творчої діяльності учнів для оволодіння знаннями з формотворення, колористики й орнаментики, художнього малюнка, пластичного мистецтва, технологіями художньої обробки матеріалів.

Програмні результати навчання (РН)

ПР5. *Знає та розуміє* загальнотехнічну термінологію, види конструкційних матеріалів та технологію їх обробки.

ПР6. *Знає та розуміє* теоретичні основи графічної підготовки, загальні правила оформлення креслень, проєктно-конструкторської документації, конструювання і моделювання.

ПР7. *Знає та розуміє* загальні питання технологій виробництва, будови і принципів дії технічних систем.

ПР8. *Знає* види ручних та ручних електрифікованих інструментів, верстатів, додаткового технологічного обладнання, *дотримується* правил їх безпечної експлуатації, а також вимог до охорони праці, протипожежної безпеки та захисту довкілля.

ПР9. *Знає та розуміє* основи формотворення, колористики й орнаментики, художнього малюнка, пластичного мистецтва, технології художньої обробки матеріалів.

ПР12. *Уміє* добирати інструменти, матеріали та устаткування з урахуванням проектно-технологічної документації виробу, дотримуватися санітарно-гігієнічних вимог та системи управління якістю.

ПР13. *Уміє* здійснювати традиційні та новітні види художньої обробки матеріалів, виготовляти вироби декоративно-ужиткового мистецтва і технічної творчості.

ПР 14. *Уміє* виконувати ескізне проектування, креслення деталей і складальних одиниць, розробляти технологічну послідовність виготовлення виробу, оформлювати та презентувати їх у портфоліо.

ПР15. *Уміє* застосовувати закони науки й техніки в процесі навчально-виробничої діяльності у закладах загальної середньої та позашкільної освіти учнівської молоді.

Обов'язки студентів-практикантів

Обов'язки студентів під час проходження технологічної практики:

– до виходу на практику пройти співбесіду з керівником практики від

кафедри;

– вчасно прибути на підприємство (навчально-виробничі майстерні) для проходження практики;

– у період проходження практики: вивчити й суворо дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії й пожежної безпеки, трудової дисципліни й правил внутрішнього трудового розпорядку підприємства (навчально-виробничих майстерень); відповідати за виконувану роботу і її результати нарівні зі штатними працівниками; брати активну участь у громадському житті підприємства;

– виконувати всі завдання програми практики в терміни, передбачені календарним планом;

– систематично вести щоденник практики;

– своєчасно скласти звіт про проходження практики;

– у встановлений термін подати керівнику практики від кафедри заповнений щоденник та звіт про проходження практики і захистити його на кафедрі.

У випадку виникнення на місці практики організаційних проблем необхідно негайно поінформувати про них керівника практики від кафедри.

Організація технологічної практики

1. Термін проведення технологічної практики встановлюється відповідно до навчального плану.

2. Технологічна практика організується на виробничих підприємствах або в навчально-виробничих майстернях з обробки деревини, металу, харчових та текстильних матеріалів ЗВО. Практика на підприємствах здійснюється на основі договорів, відповідно до яких зазначені підприємства зобов'язані надавати місця для проходження практики.

3. Тривалість робочого дня студентів при проходженні практики на підприємстві становить: для студентів віком до 18 років – не більше 36 годин на тиждень, від 18 років – не більше 40 годин на тиждень.

4. Із моменту зарахування студентів на робочі місця як практикантів на них поширюються правила охорони праці й внутрішнього розпорядку, що діють на підприємстві, з якими вони повинні бути ознайомлені.

5. За наявності вакантних посад студенти можуть бути зараховані на них, якщо робота відповідає меті технологічної практики.

6. Студенти, які не виконали програму практики з поважної причини, направляються на її проходження повторно, у вільний від навчання час.

7. Студенти, які не виконали програму практики з неповажної причини або одержали на захисті незадовільну оцінку, можуть бути відраховані як такі, що мають академічну заборгованість у порядку, передбаченому Статутом Глухівського НПУ ім. О. Довженка.

8. Проходження практики охоплює п'ять етапів:

Перший етап – підготовка до виходу на практику. Перед початком практики студенти повинні:

- самостійно опрацювати навчальний посібник «Технологічна практика; навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 014.10 Середня освіта. Трудове навчання та технології» (2017 р.) з метою більш результативних консультацій перед виходом на практику;

- пройти загальний інструктаж на кафедрі, у процесі якого з'ясувати: мету і завдання практики, порядок її проходження, правила техніки безпеки під час практики, форму зв'язку з керівником від кафедри, одержати від нього індивідуальне завдання на практику;

- отримати й оформити необхідні документи: завдання на практику, щоденник установленого зразка.

Другий етап – прибуття до місця практики. Студенти інформують керівника від кафедри про своє працевлаштування за зазначеними під час інструктажу засобами зв'язку. Надалі про всі складнощі й непорозуміння, якщо такі матимуть місце, необхідно вчасно повідомляти керівника від кафедри.

Наказом по підприємству із числа керівників підприємства – провідних спеціалістів відділів і відповідно до умов договору на проведення технологічної практики студентів призначається керівник від виробництва, з яким уточнюється робоче місце, програма проходження практики, індивідуальне завдання. Складений календарний графік проходження практики студент заносить до щоденника і затверджує в керівників від підприємства і кафедри ЗВО.

Третій етап – робота на підприємстві (навчально-виробничих майстернях). У цей період усі студенти, які перебувають на робочих місцях, а також стажисти й дублери збирають і опрацьовують матеріал до звіту, ведуть щоденник, готують розділи звіту, ознайомлюються зі структурою підприємства, виконують індивідуальне завдання. Діяльність студентів на третьому етапі проходить під наглядом керівників від виробництва, до яких студенти звертаються з усіх питань практики.

Четвертий етап – 2–3 дні до закінчення практики; відбувається остаточне оформлення звіту, здавання його в переплетеному вигляді на перевірку керівникові від виробництва; оформлення щоденника, де керівник від підприємства пише відгук і виставляє оцінку за роботу студента під час практики; здавання взятих матеріальних цінностей, літератури; розрахунок і звільнення.

П'ятий етап – захист звіту на кафедрі. Захист звіту (процедура захисту описана далі) є одним з елементів підготовки молодого фахівця. У триденний строк після закінчення практики студенти зобов'язані здати звіт керівникам від кафедри на перевірку, за необхідності доопрацювати окремі розділи (вказуються керівником) і захистити його на кафедральній комісії, графік роботи якої доводиться до відома студентів завчасно.

Оцінка з технологічної практики прирівнюється до оцінок з теоретичного навчання і враховується при підбитті підсумків загальної успішності студентів та призначенні стипендії за результатами літньої екзаменаційної сесії в 4 семестрі.

Форми та методи контролю за проходженням технологічної практики

Проходження технологічної практики є невід'ємною складовою частиною освітнього процесу, у зв'язку з чим студент має вчасно щоденно з'являтися на закріплене за ним робоче місце і виконувати заплановані обсяги робіт.

Під час проходження студентами технологічної практики керівники від кафедри та підприємства здійснюють поточний контроль відвідування студентом-практикантом робочого місця, виконання завдань відповідно до програми практики. У разі виявлення серйозних порушень трудової дисципліни, порядку виконання завдань практики керівник від кафедри інформує про це завідувача кафедри.

Відсутність студента на практиці з поважних причин повинна підтверджуватися відповідним документом (наприклад, медичною довідкою).

Структура та зміст звіту з технологічної практики

1. Із метою закріплення набутих теоретичних знань студент повинен дослідити діяльність підприємства, керуючись документами, консультаціями керівника практики від підприємства та власними спостереженнями.

2. Далі подано структуру звіту з технологічної практики. Розглянуті структурні елементи розташовують у звіті в такій послідовності:

3. Титульний аркуш (форма титульного аркуша подана в додатку А).

4. Зміст.

5. Вступ (відображає місце технологічної практики в підготовці майбутніх учителів технологій).

6. Коротка історична довідка про підприємство.

7. Загальна структура підприємства (взаємодія окремих його частин).

8. Профіль діяльності підприємства, опис продукції, що випускається, економічний стан, зв'язок з іншими підприємствами.

9. Функції бюро головного конструктора.

10. Функції бюро головного технолога.

11. Опис нових технологій, впроваджених на підприємстві.

12. Опис відділу або підрозділу, де проходила практика.

13. Дослідження впровадження інформаційно-комунікаційних технологій на підприємстві.

14. Індивідуальне завдання:

1) у разі проходження технологічної практики на виробництві: вивчити (простежити) технологічний процес виготовлення деталі (зазначає керівник від кафедри). Виконання індивідуального завдання передбачає виконання креслення деталі, технологічний процес на її виготовлення з виконанням операційних ескізів і розрахунком режимів різання, а також описання будови і принципу дії одного з металорізальних верстатів, що задіяні в технологічному процесі. Методичні рекомендації до виконання завдання подано в додатку Б, приклад виконання – в додатку В;

2) у разі проходження технологічної практики на базі навчально-виробничих майстерень ЗВО: розробити творчий проєкт і реалізувати його у виробі. Перелік об'єктів проєктування представлено в додатку Г, структура проєкту та методичні рекомендації щодо його виконання – в додатку Д.

Засоби діагностики сформованих компетентностей полягають в оцінюванні таких видів діяльності студентів-практикантів та звітної документації (таблиця 1.3):

- дотримання робочої дисципліни та правил безпеки праці;
- якість виготовленого виробу;
- оформлення звітної документації;
- характеристика з бази практики;
- захист практики.

Таблиця 1.3

Норми оцінювання звітної документації та окремих видів діяльності студентів-практикантів

№ з/п	Види діяльності та звітна документація	Кількість балів	Ваговий коефіцієнт
1.	Щоденник проходження практики	10	0,10
2.	Звіт з практики	25	0,25
3.	Оформлення звітної документації	25	0,25
4.	Відвідування і виконання робіт	40	0,40
	Разом	100	1,0

2. ЗМІСТ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ (БЕЗВІДРИВНОЇ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ) ПРАКТИКИ

Спеціальність: 014.10 Середня освіта

(Грудове навчання та технології)

ОС «Бакалавр» (4 р.н.) – 3 курс, 5 семестр

	Денна форма	Заочна форма
Кількість кредитів	2	-
Кількість годин	90	-
Кількість тижнів	3	-

Відповідальні кафедри:

- технологічної і професійної освіти;
- психології та соціальної роботи.

Керівництво практикою здійснюється кафедрами технологічної і професійної освіти, психології та соціальної роботи.

Груповий керівник – від кафедри технологічної і професійної освіти, **консультант з психології** – від кафедри психології та соціальної роботи.

Бази практики:

– відповідним наказом зараховують студентів до закладу загальної середньої освіти для проходження безвідривної (навчально-методичної) практики;

– призначають керівників практики від закладу загальної середньої освіти (класних керівників 5–9 класів);

– дотримуються погодженого з університетом календарного графіка та програми проходження практики.

Керівник практики від закладу загальної середньої освіти:

– консультує студентів з питань організації їхньої діяльності;

– дає завдання з виховної роботи та контролює їх виконання;

– узгоджує індивідуальний план, підписує розробку виховного заходу та виставляє за його проведення оцінку за п'ятибальною шкалою;

– має право на оплату праці за керівництво практикою.

Керівник практики від кафедри технологічної і професійної освіти:

– видає студентам-практикантам направлення на практику, завдання для проходження практики (програму практики);

– проводить інструктаж про порядок проходження практики;

– повідомляє студентам про систему звітності з практики,

затверджену кафедрою;

- перевіряє прибуття студентів-практикантів на місце проходження практики;

- контролює проходження студентами практики в закладах загальної середньої освіти;

- консулює студентів з питань складання індивідуального плану роботи студента-практиканта, щоденника психолого-педагогічних спостережень, розроблення виховного заходу, складання педагогічної скарбнички (збирання і систематизування матеріалів щодо організації виховної роботи з учнями, позакласної роботи з предмета), звіту про проходження практики;

- консулює студентів щодо виконання індивідуальної творчої роботи (фоторепортаж, презентація, інформаційна газета, есе, дослідницька робота, проєкт тощо);

- затверджує індивідуальний план роботи студента-практиканта, розробку виховного заходу;

- у складі комісії приймає залік з практики.

Консультант із психології від кафедри психології та соціальної роботи:

- видає студентам-практикантам завдання з психології;

- проводить інструктаж про проведення психологічного аналізу уроку трудового навчання;

- консулює студентів з питань написання рекомендацій для батьків і вчителів щодо розвитку: спостережливості, практичного мислення, творчої уяви;

- оцінює виконані завдання з психології та оцінює їх за національною п'ятибальною шкалою;

- у складі комісії приймає залік з практики.

Бази практики: заклади загальної середньої освіти (базова школа).

Пояснювальна записка

Педагогічна (безвідривна навчально-методична) практика проводиться у 5 семестрі (на 3 курсі), триває три тижні для студентів денної форми навчання.

Основною ознакою безвідривної (навчально-методичної) практики є її одночасне проходження з перебігом освітнього процесу у ЗВО, що досягається шляхом інтеграції навчально-практичної та самостійної діяльності студента-практиканта. Ефективна організація завдань пропедевтичного етапу практики допомагає усвідомити складність і привабливість обраної педагогічної професії, розвиває

педагогічне мислення, сприяє формуванню необхідних для педагогічної діяльності загальних та фахових компетентностей.

Під час проходження практики студент повинен виконати низку завдань, спрямованих на реалізацію її мети. Основним фактором, який визначає ефективність його роботи, є органічне поєднання педагогічної та психологічної частин безвідривної практики.

Мета педагогічної (безвідривної навчально-методичної) практики

Метою практики є:

- закріплення й поглиблення знань із психолого-педагогічних дисциплін;
- ознайомлення студентів із сучасним станом організації навчально-виховної роботи в закладах загальної середньої освіти, системою роботи класного керівника і вчителя-предметника;
- формування психологічної готовності до роботи в школі;
- розвиток особистих якостей, необхідних у професійній діяльності вчителя;
- удосконалення й поглиблення фахових компетентностей з вікової та педагогічної психології.

Завдання проведення педагогічної (безвідривної навчально-методичної) практики

Для ефективного досягнення перерахованих цілей студенти повинні виконати низку завдань:

- ознайомитись із системою навчально-виховної роботи закладів загальної середньої освіти;
- вивчити системи роботи класного керівника, форми та технології організації виховної роботи в учнівському колективі базової середньої школи;
- ознайомитися з особливостями організації роботи вчителя-предметника, його посадовими обов'язками, напрямками роботи, документацією;
- формувати здатність здійснювати загальнопедагогічний аналіз уроку й різних форм виховної роботи;
- формувати в студентів здатність застосовувати знання з вікової та педагогічної психології в практиці педагогічної діяльності;
- виробити в студентів навички самостійного аналізу інтелектуальної та особистісної сфери учнів та їх впливу на ефективність уроку;
- стимулювати самостійний теоретичний пошук у процесі роботи з різними інформаційними джерелами (друкованими

виданнями в бібліотеці, інтернетом тощо).

Фахові компетентності (ФК)

як результат успішного проходження практики

ФК2. Володіння основами цілепокладання, планування та проєктування процесу трудового навчання учнів у закладах середньої та позашкільної освіти.

ФК6. Здатність здійснювати виховання на уроках трудового навчання, креслення, інформатики, в позакласній та позашкільній роботі, виконувати педагогічний супровід процесів соціалізації учнів та формування в них культури.

ФК13. Здатність до використання основних інформаційних технологій пошуку, перетворення, обробки інформації та вміння застосовувати їх у професійно-дослідницькій діяльності, орієнтуватися в організації та роботі локальної мережі, організовувати відеозв'язок (відеоконференції) в інтернеті, використовувати електронну онлайн дошку (стіну), застосовувати у практичній діяльності різні способи створення вебсайтів та програмних засобів, складати алгоритми роботи автоматизованих (роботизованих) пристроїв на базі Arduino-сумісних платформ.

ФК15. Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінювання педагогічного досвіду.

Програмні результати навчання (РН)

ПР1. *Знає* історичні етапи розвитку предметної області, *оперує* базовими категоріями та поняттями спеціальності.

ПР2. *Знає* закономірності розвитку особистості, вікові особливості учнів, їхню психологію та специфіку сімейних стосунків, *уміє* відстежувати динаміку особистісного розвитку дитини.

ПР11. *Володіє формами та методами* виховання учнів на уроках трудового навчання, креслення, інформатики, у позакласній та позашкільній роботі.

ПР17. *Уміє* організовувати відеозв'язок (відеоконференції) в інтернеті, використовує електронну онлайн дошку (стіну) та різні способи створення вебсайту.

ПР18. Володіє основами професійної мовленнєвої культури під час викладання трудового навчання, креслення, інформатики в базовій загальноосвітній школі.

ПР19. *Здатний проєктувати* психологічно безпечне й комфортне освітнє середовище, ефективно працювати автономно та в команді, організовувати співпрацю учнів та комунікацію з їхніми батьками.

ПР20. *Усвідомлює* соціальну значущість майбутньої професії, має сформовану мотивацію до здійснення професійної діяльності.

Зміст діяльності студентів-практикантів

Зміст практичної діяльності студента під час проходження педагогічної (безвідривної навчально-методичної) практики передбачає:

1. Ознайомлення з організацією навчально-виховної роботи в закладах загальної середньої освіти (базова школа).

2. Ознайомлення з педагогічним досвідом учителя-предметника, відвідування й загальнопедагогічний аналіз уроку з фаху, визначення його типу.

3. Ознайомлення з навчальним планом, навчальними програмами, підручниками, посібниками з фаху, проведення їх аналізу.

4. Надання допомоги вчителю-предметнику у виготовленні наочності, добірї змісту цікавої інформації до уроку, систематизації наочності кабінету тощо.

5. Ознайомлення із педагогічним досвідом класного керівника, напрямками його роботи, планом виховної роботи, документацією.

6. Відвідування виховних заходів та їх загальнопедагогічний аналіз.

7. Надання допомоги класному керівникові в підготовці й проведенні однієї з форм виховної роботи.

8. Ознайомлення з фаховими виданнями, складання бібліографічного тематичного списку літератури.

9. Виконання творчих індивідуальних та групових завдань.

10. Добір матеріалів до педагогічної скарбнички.

11. Проведення однієї з форм виховної роботи.

Виконання психологічних завдань охоплює:

1. Роботу в бібліотечі та інтернеті, спрямовану на опрацювання психолого-педагогічної літератури з метою:

- стимулювання самостійного теоретичного пошуку;
- узагальнення практичного психолого-педагогічного досвіду;
- реалізації креативного потенціалу студентів;
- демонстрування фахової компетентності (знань) і самостійної позиції студента;
- розвитку змістовності співпраці між студентом і викладачем.

2. Проведення психолого-педагогічного аналізу уроку.

Форми звітності студентів про практику

Після закінчення педагогічної практики у триденний термін студент-практикант повинен представити *груповому керівникові* відповідну документацію:

1. Індивідуальний план роботи студента-практиканта (додаток Е).
2. Щоденник психолого-педагогічних спостережень і аналізу проведеної роботи під час практики (додаток Є).
3. Розробку виховного заходу (додаток Ж).
4. Педагогічну скарбничку (зібрані й систематизовані матеріали щодо організації виховної роботи з учнями, позакласної роботи з предмета).
5. Звіт про проходження педагогічної практики (додаток З).
6. Індивідуальну творчу роботу (фоторепортаж, презентацію, інформаційну газету, есе, дослідницьку роботу, проєкт тощо).

Консультанту з психології:

1. Психологічний аналіз уроку трудового навчання (додаток И).
2. Рекомендації (не менше 10 – 15 порад) для батьків і вчителів щодо розвитку в учнів: 1) спостережливості (кожен 1-й номер списку групи); 2) практичного мислення (кожен 2-й номер списку групи); 3) творчої уяви (кожен 3-й номер списку групи) (додаток К). Рекомендації складаються на основі опрацьованих літературних джерел. Вони не мають бути абстрактними і «відірваними» від життя, а повинні містити конкретний, практичний зміст. Обов'язково додається бібліографія використаної літератури (не менше 10 джерел).

3. Усі документи повинні бути надруковані на стандартних аркушах паперу формату А4, оформлені відповідно до правил діловодства й представлені на відповідні кафедри в окремих теках із титульною сторінкою (додаток Л) протягом трьох днів після закінчення практики.

Засоби діагностики сформованих компетентностей полягають в оцінюванні таких видів діяльності студентів-практикантів та звітної документації:

- виконання програми практики;
- результат виконання індивідуальних завдань;
- навчальної й трудової дисципліни під час практики;
- якості звітної документації.

Основними критеріями діагностики сформованих компетентностей є: повнота і якість ведення педагогічного щоденника, результат проведеного виховного заходу, зміст та обсяг зібраної

педагогічної скарбнички, якість оформлення документації, дотримання робочої дисципліни, якість виконання психологічних завдань, зокрема:

– оцінювання роботи в бібліотеці: зв'язок теоретичного матеріалу з практикою педагогічної діяльності; доцільність дібраних джерел; повнота опрацювання літератури; стиль оформлення результатів; лаконічність і логічність формулювання думок;

– оцінювання аналізу уроку: достовірність поданих фактів; повнота висвітленого матеріалу; логічність і послідовність проведеного аналізу; аргументованість висновків (обов'язковим є наведення прикладів); самостійність виконаної роботи; доцільність застосування термінології та розуміння її змісту; доцільність поданих рекомендацій.

Таблиця 1.4

Норми оцінювання звітної документації та окремих видів діяльності студентів-практикантів

№ з/п	Види діяльності та звітна документація	Кількість балів	Ваговий коефіцієнт
1.	Щоденник психолого-педагогічних спостережень	30	0,3
2.	Конспект виховного заходу	20	0,2
3.	Педагогічна скарбничка	20	0,2
4.	Завдання з психології	10	0,1
5.	Відвідування бази практики	10	0,1
6.	Якість оформлення документації	10	0,1
	<i>Разом</i>	<i>100</i>	<i>1,0</i>

3.ЗМІСТ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОЇ ПРАКТИКИ В ЗАКЛАДАХ ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ

Спеціальність: 014.10 Середня освіта

(Трудове навчання та технології)

ОС «Бакалавр» (4 р.н.) – після 3 курсу, 6 семестр

ОС «Бакалавр» (2 р.н.) – після 1 курсу, 2 семестр

	Денна форма	Заочна форма
Кількість кредитів	3	-
Кількість годин	90	-
Кількість тижнів (днів)	3	-

Відповідальні кафедри:

– кафедра педагогіки та менеджменту освіти.

Керівництво практикою здійснюється груповим керівником від кафедри педагогіки та менеджменту освіти.

Груповий керівник:

- проводить настановну консультацію;
- здійснює перевірку звітної документації;
- організовує підготовку до творчого захисту практики;
- організовує творчий захист практики та підсумкову конференцію.

Бази практики:

– дитячі оздоровчі табори, літні пришкільні табори, позашкільні навчальні заклади, санаторно-курортні оздоровчі заклади, заклади охорони здоров'я, реабілітаційні центри тощо.

Пояснювальна записка

Мета навчально-виховної практики в закладах оздоровлення та відпочинку

Метою практики є:

- опанування здобувачами освіти змісту, сучасних методів, форм організації оздоровчо-виховного процесу в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку в літній період;
- формування в студентів на базі набутих знань професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час проходження практики;
- виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

Завдання проведення навчально-виховної практики в закладах оздоровлення та відпочинку:

- ознайомитись з особливостями виховної роботи з дітьми в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку;
- поглибити знання з педагогіки та методики виховної роботи в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку;
- вивчити особливості планування виховної роботи в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку;
- формувати і розвивати в майбутніх педагогів навички спілкування з дітьми та молоддю;
- навчити студентів самостійного проведення колективних творчих справ;
- формувати професійні якості педагога (уміння виявити індивідуальні особливості вихованців, бачити в них співучасників педагогічного процесу тощо);
- формувати почуття відповідальності за доручену справу, організованість та дисциплінованість;
- озброїти здобувачів освіти вміннями й навичками планувати та організовувати дозвілля дітей (уміння реалізовувати завдання патріотичного, морального, естетичного виховання, виховувати культуру поведінки, дбати про здоров'я дітей);
- формувати вміння організації тимчасового дитячого колективу, навички спілкування з різними віковими групами дітей, уміння знаходити індивідуальний підхід до них та планувати роботу, педагогічно осмислювати й аналізувати досвід своєї педагогічної діяльності;
- виховувати в здобувачів освіти любов до педагогічної професії, стимулювати їх до поглиблення педагогічних знань та вдосконалення педагогічних здібностей;
- формувати в здобувачів освіти психологічну готовність до виконання ролі організатора виховної роботи тимчасового дитячого колективу;
- формувати вміння вести самостійний облік результатів своєї педагогічної діяльності в педагогічному щоденнику, аналізувати власний педагогічний досвід;
- навчити здобувачів освіти проведення постійного контролю роботи, оформлення педагогічної документації та звіту з практики.

Фахові компетентності (ФК)

як результат успішного проходження практики

ФК4. Здатність до пошуку ефективних шляхів мотивації дитини до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання).

ФК5. Забезпечення охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими потребами), їх рухової активності в освітньому процесі та позаурочній діяльності.

ФК6. Здатність здійснювати виховання в позакласній роботі, виконувати педагогічний супровід процесів соціалізації учнів та формування їхньої культури.

ФК15. Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінювання педагогічного досвіду.

Програмні результати навчання (РН)

ПР1. *Знає* історичні етапи розвитку предметної області, *оперує* базовими категоріями та поняттями спеціальності.

ПР2. *Знає* закономірності розвитку особистості, вікові особливості учнів, їхню психологію та специфіку сімейних стосунків, *уміє* відстежувати динаміку особистісного розвитку дитини.

ПР11. *Володіє формами та методами* виховання учнів на уроках трудового навчання, креслення, інформатики, у позакласній та позашкільній роботі.

ПР19. *Здатний проектувати* психологічно безпечне й комфортне освітнє середовище, ефективно працювати автономно та в команді, організувати співпрацю учнів та комунікацію з їхніми батьками.

ПР20. *Усвідомлює* соціальну значущість майбутньої професії, має сформовану мотивацію до професійної діяльності.

Зміст діяльності студента-практиканта

Виконання завдань практики відбувається поетапно.

На підготовчому етапі практиканти під час організації табірною збору ознайомлюються з організацією роботи дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, вивчають документацію та аналізують роботу педагогів-організаторів, вихователів (проведення режимних процесів, організація різних видів дозвілєвої діяльності), готуються до самостійної роботи на посаді педагога-організатора, вихователя: складають календарні плани роботи на період практики, поповнюють педагогічну скарбничку іграми, розвагами, сценаріями заходів різної тематики, виготовляють необхідні дидактичні посібники, ігровий матеріал.

Під час участі в інструктивно-методичному конкурсі-семінарі студентських педагогічних загонів здобувачі освіти опановують головні аспекти інноваційних процесів у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку, структуру та технологію інноваційної педагогічної діяльності, методику проектування і реалізації авторських інновацій, готуються до використання інноваційних технологій у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку.

Основний етап практики. Практиканти самостійно працюють на посаді педагога-організатора, вихователя в першу і другу половину дня. Здійснюють усебічний розвиток дітей, добираючи для цього конкретний зміст роботи й засоби педагогічного впливу. Проводять режимні процеси, ігри, спостереження, екскурсії та інші форми роботи. Особливу увагу приділяють проведенню загартовувальних процедур (повітряні й сонячні ванни, ходьба босоніж, обливання водою) та інших оздоровчих заходів (заняття з фізкультури, рухливі ігри, спортивні розваги, дні здоров'я тощо).

Ураховуючи потреби дітей і специфіку завдань, практиканти організують:

- предметно-ігрове середовище загону, створюють умови для самостійної дитячої діяльності (ігрової, трудової, художньої, пізнавальної); створюють і підтримують у групі психологічно комфортний клімат, забезпечують охорону здоров'я дітей, запобігають виникненню травм;

- свята й розваги для дітей свого загону або об'єднані вечори дозвілля для дітей різних вікових груп.

У цей період здобувачі вищої освіти проводять психолого-педагогічне спостереження за дітьми, його результати фіксують у щоденнику, обробляють зібраний емпіричний матеріал; проводять роботу з батьками у вихідні дні: бесіди, консультації з різних питань виховання дітей, залучають батьків до участі у святах, розвагах, екскурсіях та інших формах роботи з дітьми.

За потреби оздоровчого закладу практиканти виконують окремі доручення методичного характеру: працюють над поповненням обладнання методичного кабінету, беруть участь у методичній роботі закладу, виступають перед працівниками дитячих закладів оздоровлення та відпочинку з доповідями, повідомленнями.

Наприкінці практики здобувачі вищої освіти оформлюють звітну документацію, беруть участь у педагогічній раді (чи виробничій нараді) з обговорення підсумків педагогічної практики.

Форми звітності студента про практику

1. Щоденник психолого-педагогічних спостережень (додаток Є).
2. Загоновий куточок (фото).
3. План-конспект залікової загальнотабірної колективної творчої справи з оцінкою і підписом заступника директора з виховної роботи або старшого педагога-організатора (додаток М).
4. Звіт про проходження навчально-виховної практики в літніх оздоровчих таборах (додаток Н).

Уся документація складається в теку, титульна сторінка якої оформляється за зразком (додаток Л).

Засоби діагностики сформованих компетентностей, зокрема, методи їх демонстрування:

- звітна документація з практики, визначена робочою програмою;
- творчий захист практики з моделюванням майстер-класів;
- звітна конференція.

Критерії оцінювання результатів педагогічної практики

Педагогічна практика студентів завершується диференційованим заліком за чотирибальною системою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та за системою ECTS.

При оцінюванні результатів педагогічної практики враховуються такі показники:

- організованість і дисциплінованість студента-практиканта в період проходження практики;
- ініціатива й творчість, виявлені під час проходження педпрактики на різних ділянках роботи;
- якість навчальної роботи: підготовка до роботи в дитячому закладі; робота з рекомендованою літературою; підготовка до виконання завдань практики; ведення документації;
- якість виховної роботи з дитячим колективом і окремими дітьми: характер виховного впливу педагога-організатора на дитину й колектив; ефективність впливу; вмотивованість впливу;
- якість дослідної роботи, виконаної під час педпрактики;
- якість виконання завдань з психології;
- якість оформлення документації з педпрактики;
- своєчасність складання документації.

Таблиця 1.5

Норми оцінювання звітної документації та окремих видів діяльності студентів-практикантів

№ з/п	Види діяльності та звітна документація	Кількість балів	Ваговий коефіцієнт
1.	Щоденник психолого-педагогічних спостережень	30	0,3
2.	Методична розробка залікової загальнотабірної колективної творчої справи	30	0,3
3.	Звіт за визначеною структурою	10	0,1
4.	Творчий захист	30	0,3
	<i>Разом</i>	<i>100</i>	<i>1,0</i>

4. ЗМІСТ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ В ЗАКЛАДАХ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ (БЕЗВІДРИВНОЇ)

Спеціальність: 014.10 Середня освіта
(Трудове навчання та технології)
ОС «Бакалавр» (4 р.н.) – 4 курс, 7 семестр
ОС «Бакалавр» (2 р.н.) – 2 курс, 3 семестр

	Денна форма	Заочна форма
Кількість кредитів	3	-
Кількість годин	90	-
Кількість тижнів	3	-

Відповідальна кафедра:

– технологічної та професійної освіти.

Керівництво практикою здійснюється груповим керівником від кафедри технологічної і професійної освіти та керівником практики від закладу позашкільної освіти.

Бази практики:

– відповідним наказом зараховують студентів до закладу позашкільної освіти для проходження педагогічної практики;

– призначають керівників практики від закладу позашкільної освіти (керівників гуртків);

– дотримуються погодженого з університетом календарного графіка та програми проходження практики.

Керівник практики від закладу позашкільної освіти:

– консультує студентів з питань організації освітнього процесу під час їхньої діяльності;

– дає завдання з виховної роботи та контролює їх виконання;

– узгоджує індивідуальний план, підписує конспекти гурткових занять та розробку виховного заходу, виставляє за їх проведення оцінку за традиційною чотирибальною шкалою, виставляє підсумкову оцінку за виконані студентом види роботи та завіряє їх печаткою закладу позашкільної освіти.

Керівник практики від кафедри технологічної і професійної освіти:

– проводить настановну консультацію;

– здійснює закріплення студента за гуртком;

– підтримує зв'язок із керівниками гуртка бази практики;

- здійснює контроль за відвідуванням бази практики;
- надає консультації щодо розроблення індивідуального та календарно-тематичного планів;
- надає консультації до проведення гурткових занять;
- надає консультації до проведення виховного заходу;
- присутній на гурткових заняттях;
- присутній на виховному заході;
- перевіряє звітну документацію;
- бере участь у підсумковій конференції.

Бази практики: заклади позашкільної освіти.

Пояснювальна записка

Педагогічна практика у закладах позашкільної освіти (безвідривна) проводиться у 7 семестрі, на 4 курсі (4 р.н.) або 3 семестрі, на 2 курсі (2 р.н.), триває три тижні для студентів денної форми навчання.

Основною ознакою педагогічної практики є її одночасне проходження з перебігом навчального процесу у ЗВО, у другу половину дня. Студент набирає необхідні 3 тижні практики під час перебування в закладі позашкільної освіти 1 раз на тиждень протягом 10 календарних тижнів. Це досягається шляхом гармонійної інтеграції навчально-практичної та самостійної діяльності студента-практиканта. Ефективна організація завдань практики допомагає усвідомити складність і привабливість обраної педагогічної професії, розвиває педагогічне та творче мислення, сприяє формуванню необхідних для педагогічної діяльності фахових компетентностей, створює засади професійної компетентності.

Під час проходження практики студент повинен виконати низку завдань, спрямованих на реалізацію її мети. Основним фактором, який визначає ефективність його роботи, є органічне поєднання педагогічної та практичної частин практики.

Мета педагогічної практики в позашкільних закладах освіти (безвідривної)

Метою педагогічної практики є:

1. Засвоєння студентами сукупності теоретичних знань з основ позашкільної освіти та проектування педагогічного процесу в позашкільних освітніх закладах, поглиблення їх загальноосвітньої, фундаментальної та фахової підготовки.

2. Формування вмінь і навичок організації та здійснення педагогічної діяльності у сфері позашкільної освіти.

3. Розвиток комплексу особистісних якостей, необхідних кожному студенту як майбутньому педагогу, розширення досвіду творчої праці студентів.

4. Виховання основ культури праці, позитивного ставлення до трудової діяльності.

Завдання проведення практики в позашкільних закладах освіти (безвідривної)

Для ефективного досягнення перерахованих цілей студенти повинні виконати такі завдання:

1. Поглибити і закріпити знання з педагогіки, психології, теорії та методики позашкільної освіти.

2. Виховувати в студентів стійкий інтерес та повагу до праці керівника гуртка, потребу в педагогічній самоосвіті, виробляти творчий та дослідницький підход до педагогічної діяльності.

3. Навчити студентів самостійного проведення гурткових занять і виховних заходів із застосуванням оптимальних форм організації діяльності учнів і методів навчання, що активізують їхню пізнавальну та творчу діяльність.

4. Вивчити особливості планування навчальної, виховної та науково-методичної роботи в закладах позашкільної освіти.

5. Формувати професійні якості педагога (уміння бачити індивідуальні особливості дитини, виявляти толерантне ставлення до неї тощо).

6. Формувати вміння організовувати дитячий колектив, навички спілкування з різними віковими групами дітей, уміння знаходити індивідуальний підхід до них;

7. Формувати вміння планувати, педагогічно осмислювати й аналізувати досвід своєї педагогічної діяльності.

8. Прищеплювати студентам відповідальне й уважне ставлення до охорони праці та збереження здоров'я учнів.

9. Формувати в студентів психологічну готовність до роботи в закладах позашкільної освіти.

10. Організовувати та проводити дослідницьку діяльність, добір матеріалів для написання студентських наукових робіт, для виступів на звітній науковій конференції студентів.

Фахові компетентності (ФК)

як результат успішного проходження практики

ФК1. Здатність до формування в учнів ключових і предметної (проектно-технологічної) компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків.

ФК2. Володіння основами цілепокладання, планування та проектування процесу трудового навчання учнів у закладах середньої та позашкільної освіти.

ФК4. Здатність до пошуку ефективних шляхів мотивації дитини до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомлене ставлення до навчання).

ФК5. Забезпечення охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими потребами) на уроках трудового навчання, креслення, інформатики, їхньої рухової активності в освітньому процесі, позаурочній та позашкільній діяльності.

ФК6. Здатність здійснювати виховання на уроках трудового навчання, креслення, інформатики, у позакласній та позашкільній роботі, виконувати педагогічний супровід процесів соціалізації учнів та формування в них культури.

ФК11. Здатність до організації технічної та художньо-творчої діяльності учнів для оволодіння знаннями з формотворення, колористики й орнаментики, художнього малюнка, пластичного мистецтва, технологіями художньої обробки матеріалів.

ФК15. Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінювання педагогічного досвіду.

Програмні результати навчання

ПР1. *Знає* історичні етапи розвитку предметної області, *оперує* базовими категоріями та поняттями спеціальності.

ПР2. *Знає* закономірності розвитку особистості, вікові особливості учнів, їхню психологію та специфіку сімейних стосунків, *уміє* відстежувати динаміку особистісного розвитку дитини.

ПР10. *Добирає й застосовує* сучасні освітні технології та методики формування проектно-технологічної компетентності учнів на уроках трудового навчання, креслення, інформатики, в позакласній та позашкільній роботі.

ПР11. *Володіє формами та методами* виховання учнів на уроках трудового навчання, креслення, інформатики, в позакласній та позашкільній роботі.

ПР13. *Уміє* здійснювати традиційні та новітні види художньої обробки матеріалів, виготовляти вироби декоративно-ужиткового мистецтва і технічної творчості.

ПР14. *Уміє* виконувати ескізне проєктування, креслення деталей і складальних одиниць, розробляти технологічну послідовність виготовлення виробу, оформлювати та презентувати їх у портфолію.

ПР15. *Уміє* застосовувати закони науки й техніки в процесі навчально-виробничої діяльності в закладах загальної середньої та позашкільної освіти учнівської молоді.

ПР20. *Усвідомлює* соціальну значущість майбутньої професії, має сформовану мотивацію до професійної діяльності.

Зміст діяльності студентів-практикантів

Діяльність студента-практиканта в закладі позашкільної освіти здійснюється в три етапи.

Початковий етап практики (перший тиждень)

– Участь у бесіді з адміністрацією навчального закладу. Ознайомлення із системою навчально-виховної роботи закладу позашкільної освіти, навчально-матеріальною базою, діяльністю педагогічного колективу, режимом роботи.

– Закріплення студента за гуртком.

– Складання, погодження (з керівником гуртка) та затвердження (у керівника практики від кафедри) індивідуального і календарно-тематичного планів роботи.

Основний етап практики

– Вивчення досвіду роботи керівників гуртків. Відвідування гурткових занять (не менше двох) керівників гуртків та цілеспрямоване спостереження, аналіз відвіданого гурткового заняття (не менше одного).

– Розроблення планів-конспектів гурткових занять за календарно-тематичним планом (не менше трьох).

– Проведення гурткових занять (не менше трьох), з них два залікові (присутній керівник практики від кафедри).

– Взаємовідвідування, аналіз проведених гурткових занять студентами-практикантами (не менше одного).

– Індивідуальна робота з гуртківцями.

– Розроблення та проведення виховного заходу (не менше одного).

– Виготовлення наочних посібників за завданням керівника

гуртка.

– Надання необхідної допомоги керівнику гуртка в підготовці до виставок та змагань.

Завершальний етап

– Оформлення звітної документації.

– Участь у підсумковому обговоренні результатів практики.

Форми звітності студента про практику

Після завершення педагогічної практики студент повинен представити керівнику від кафедри відповідну звітну документацію:

1. Індивідуальний (додаток Е) та календарно-тематичний (додаток Ф) плани роботи студента-практиканта на період педпрактики (складаються до кінця першого тижня практики і затверджуються керівником від кафедри).

2. Плани-конспекти трьох проведених гурткових занять з повним методичним забезпеченням (додаток О).

3. План-конспект проведеного виховного заходу (додаток Ж).

4. Аналіз відвіданого гурткового заняття, проведеного керівником гуртка або студентом-практикантом (додаток П).

5. Самоаналіз проведеного гурткового заняття (за тим самим зразком).

6. Звіт студента-практиканта про виконану роботу (додаток С).

Усі документи повинні бути надруковані на стандартних аркушах паперу формату А4, оформлені відповідно до правил діловодства й представлені на кафедру в окремих теках із титульною сторінкою (додаток Л).

Засоби діагностики сформованих компетентностей полягають в оцінюванні таких видів діяльності студентів-практикантів та звітної документації (таблиця 1.6):

– проведення гурткових занять;
– проведення виховного заходу з дітьми закріпленого гуртка;
– розроблення індивідуальних та календарно-тематичних планів;

– якість оформлення звітної документації;

– захист практики.

Таблиця 1.6

Норми оцінювання звітної документації та окремих видів діяльності студентів-практикантів

№ з/п	Види діяльності та звітна документація	Кількість балів	Ваговий коефіцієнт
1.	Проведення гурткових занять	40	0,4
2.	Проведення виховної роботи у закріплених гуртках	20	0,2
3.	Розроблення індивідуальних та календарно-тематичних планів	20	0,2
4.	Оформлення документації	10	0,1
5.	Захист практики	10	0,1
	<i>Разом</i>	<i>100</i>	<i>1,0</i>

5. ЗМІСТ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ЗАЛІКОВОЇ ПРАКТИКИ (НА РОБОЧОМУ МІСЦІ ВЧИТЕЛЯ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ТА ТЕХНОЛОГІЙ, ІНФОРМАТИКИ)

ОПП «Середня освіта. (Трудове навчання та технології)»

ОС «Бакалавр» (4 р.н.) – 4 курс, 8 семестр

ОС «Бакалавр» (2 р.н.) – 2 курс, 4 семестр

	Денна форма	Заочна форма
Кількість кредитів	9	3
Кількість годин	270	90
Кількість тижнів	9	3

Відповідальні кафедри:

- технологічної та професійної освіти;
- психології та соціальної роботи.

Керівництво практикою здійснюється груповим керівником та методистами кафедр технологічної і професійної освіти, професійної освіти та комп'ютерних технологій, консультантом з психології.

Груповий керівник:

- проводить настановну консультацію;
- здійснює контроль за відвідуванням бази практики;
- надає консультації до проведення виховного заходу;
- присутній на виховному заході;
- перевіряє звітну документацію;
- бере участь у підсумковій конференції.

Методисти:

- проводять настановну консультацію;
- підтримують зв'язок з учителем-предметником бази практики;
- надають консультації до проведення відкритих уроків;
- присутні на відкритих уроках;
- надають консультації до проведення гурткового заняття або предметного позакласного заходу;
- присутні на гуртковому занятті або предметному позакласному заході;
- перевіряють звітну документацію;
- беруть участь у підсумковій конференції.

Консультант з психології:

- надає консультацію з написання психолого-педагогічної характеристики на особистості учня;
- перевіряє психолого-педагогічну характеристику особистості учня.

Бази практики: 5 – 9 класи міських та сільських шкіл закладів загальної середньої освіти.

Мета та завдання практики

Метою навчально-залікової практики (на робочому місці вчителя трудового навчання та технологій, інформатики) є:

- поглиблення психолого-педагогічної підготовки студентів;
- опанування студентами методики проведення уроків трудового навчання, креслення та інформатики;
- організація позаурочної та позакласної роботи з предметів;
- забезпечення формування інтересу студентів до педагогічної діяльності та розуміння потреби в постійному вдосконаленні власної загальнопедагогічної та фахової підготовки;
- творче застосування здобутих знань на практиці.

Завдання проведення навчально-залікової практики (на робочому місці вчителя трудового навчання та технологій, інформатики):

1. Забезпечити підготовку студентів до проведення уроків різного типу із застосуванням оптимальних форм організації діяльності учнів і методів навчання, що активізують їхню пізнавальну діяльність.

2. Навчити студентів:

а) упроваджувати в освітній процес інноваційні методи та технології навчання;

б) застосовувати індивідуалізацію і рівневу диференціацію в освітньому процесі з опорою на знання педагогіки, фізіології та психології;

в) вести класний журнал та оцінювати навчальні досягнення учнів 5–9-х класів закладів середньої освіти;

г) виконувати функції класного керівника, працювати з колективом учнів, громадськими юнацькими та дитячими організаціями.

3. Формувати і розвивати в майбутніх учителів трудового навчання, креслення та інформатики педагогічні вміння і професійно значущі якості особистості.

4. Прищеплювати студентам відповідальне й уважне ставлення до охорони праці та збереження здоров'я учнів.

5. Формувати потреби у вивченні передового педагогічного досвіду, апробації та впровадженні його у власну педагогічну діяльність.

6. Формувати в студентів стійкий інтерес та повагу (шану) до праці вчителя, потребу в педагогічній самоосвіті, формувати творчий підхід до педагогічної діяльності.

7. Організувати та провести дослідницьку діяльність, добір матеріалів для написання студентських наукових робіт, виступів на звітній науковій конференції студентів, складання психолого-педагогічної характеристики на особистість учня основної школи тощо.

Фахові компетентності (ФК)

як результат успішного проходження практики

ФК1. Здатність до формування в учнів ключових і предметної (проектно-технологічної) компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків.

ФК2. Володіння основами цілепокладання, планування та проектування процесу трудового навчання учнів у закладах середньої освіти.

ФК3. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з трудового навчання, креслення, інформатики.

ФК4. Здатність до пошуку ефективних шляхів мотивації дитини до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання).

ФК5. Забезпечення охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими потребами) на уроках трудового навчання, креслення, інформатики, їхньої рухової активності в освітньому процесі та позаурочній діяльності.

ФК6. Здатність здійснювати виховання на уроках трудового навчання, креслення, інформатики, в позакласній роботі, виконувати педагогічний супровід процесів соціалізації учнів та формування їхньої культури.

ФК7. Здатність використовувати систематизовані теоретичні та практичні знання щодо властивостей матеріалів та способів їх обробки у вирішенні професійних завдань.

ФК11. Здатність до організації технічної та художньо-творчої діяльності учнів для оволодіння знаннями з формотворення,

колеристики й орнаментики, художнього малюнка, пластичного мистецтва, технологіями художньої обробки матеріалів.

ФК12. Здатність застосовувати сучасні педагогічні методики й освітні технології для забезпечення якості освітнього процесу з трудового навчання, креслення, інформатики в базовій середній школі.

ФК13. Здатність до використання основних інформаційних технологій пошуку, перетворення, обробки інформації та вміння застосовувати їх у професійно-дослідницькій діяльності, орієнтуватися в організації та роботі локальної мережі, організувати відеозв'язок (відеоконференції) в інтернеті, використовувати електронну онлайн дошку (стіну), застосовувати у практичній діяльності різні способи створення вебсайтів та програмних засобів, складати алгоритми роботи автоматизованих (роботизованих) пристроїв на базі Arduino-сумісних платформ.

ФК15. Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінювання педагогічного досвіду.

Програмні результати навчання (ПР)

ПР1. *Знає* історичні етапи розвитку предметної області, *оперує* базовими категоріями та поняттями спеціальності.

ПР2. *Знає* закономірності розвитку особистості, вікові особливості учнів, їхню психологію та специфіку сімейних стосунків, *уміє* відстежувати динаміку особистісного розвитку дитини.

ПР3. *Знає* та *розуміє* принципи, форми, методи, прийоми трудового навчання, креслення та інформатики, *демонструє* здатність їх *реалізувати* для виконання освітньої програми в базовій середній школі.

ПР4. *Знає* та *розуміє* особливості навчання різнорідних груп учнів, *застосовує* диференціацію навчання, *організовує* освітній процес із трудового навчання в класах, які не поділяються на групи, *ураховує* особливі освітні потреби учнів.

ПР10. *Добирає* і *застосовує* сучасні освітні технології та методики формування проєктно-технологічної компетентності учнів на уроках трудового навчання, креслення, інформатики, в позакласній роботі.

ПР11. *Володіє формами та методами* виховання учнів на уроках трудового навчання, креслення, інформатики, у позакласній роботі.

ПР15. *Уміє* застосовувати закони науки й техніки в процесі навчально-виробничої діяльності в закладах загальної середньої освіти.

ПР17. Уміє організувати відеозв'язок (відеоконференції) в інтернеті, використовує електронну онлайн дошку (стіну) та різні способи створення вебсайту.

ПР18. Володіє основами професійної мовленнєвої культури при викладенні трудового навчання, креслення, інформатики в базовій загальноосвітній школі.

ПР19. Здатний проектувати психологічно безпечне й комфортне освітнє середовище, ефективно працювати автономно та в команді, організувати співпрацю учнів та комунікацію з їхніми батьками.

ПР20. Усвідомлює соціальну значущість майбутньої професії, має сформовану мотивацію до здійснення професійної діяльності.

Зміст діяльності студентів-практикантів

Перед початком педагогічної практики проводиться настановна конференція, у роботі якої беруть участь викладачі фахових кафедр, а також кафедри психології.

Протягом першого тижня студент-практикант повинен комплексно вивчити освітній процес школи, а саме:

а) провести бесіди з адміністрацією школи (директором, завучем, організатором позакласної роботи) і з'ясувати:

- науково-методичну проблему, над якою працює школа;
- перспективний, річний та виховний плани роботи школи;
- план роботи методоб'єднання вчителів трудового навчання, креслення, інформатики;
- графік проведення й тематику семінарів учителів трудового навчання, креслення та інформатики;

б) провести бесіду з класним керівником з метою:

- виявлення загальних відомостей про клас;
- ознайомлення із планом виховної роботи, класним журналом, особовими справами учнів, медичними картками, щоденниками;

– вивчення розкладу навчальних занять у класі, його аналіз;

в) провести бесіди з учителями трудового навчання, креслення та інформатики з метою:

- ознайомлення з матеріально-технічним забезпеченням майстерні трудового навчання, кабінетів креслення та інформатики;
- аналізу календарно-тематичних планів трудового навчання, креслення та інформатики, відповідних розділів і тем навчальної

програми;

г) ознайомитися з учнівським колективом закріпленого класу, що передбачає проведення бесід з активом класу та окремими учнями з метою виявлення їхніх інтересів, уподобань, ставлення до навчання, організації дозвілля тощо;

д) вивчити наукову, навчальну та методичну літературу з проблем виховання та навчання учнів, наявну в школі;

е) скласти індивідуальний план навчально-залікової педагогічної практики студента та затвердити його в групового керівника;

є) розробити календарно-тематичні плани уроків трудового навчання, креслення та інформатики для закріпленого класу на період практики, погодити їх з учителями відповідних предметів та методистами.

Упродовж наступних тижнів практики студенти працюють згідно із затвердженими індивідуальними планами навчально-залікової педагогічної практики та календарно-тематичними планами, проводять пробні та залікові уроки з трудового навчання, креслення та інформатики, виховну роботу з фахових предметів, розробляють та проводять класні години як помічники класного керівника.

Студенти-практиканти повинні щоденно з'являтися в школу до початку занять та перебувати в ній повний шестигодинний робочий день. Відвідування школи студентами-практикантами реєструється в журналі, який ведеться старостою групи студентів-практикантів. В окремих випадках (з поважних причин) студент-практикант має право залишити школу раніше встановленого часу з дозволу групового керівника, директора, завуча школи, класного керівника або вчителя трудового навчання, креслення або інформатики, до якого він прикріплений. Тижневе навантаження студента-практиканта в період практики становить не менше 1 години з трудового навчання, креслення або інформатики, починаючи з другого тижня практики.

За період педпрактики студенти повинні виконати такі види робіт.

1. Навчальна робота:

- відвідування уроків усіх учителів у закріпленому класі;
- відвідування, аналіз, обговорення і ведення протокольних записів уроків трудового навчання, креслення, інформатики, виховних заходів, які проводять учителі та студенти-практиканти;
- проведення індивідуальної роботи з учнями;
- перевірка учнівських зошитів, щоденників;
- розроблення планів-конспектів і проведення пробних уроків

з трудового навчання, креслення та інформатики;

- розроблення планів-конспектів залікових уроків та затвердження їх у вчителя трудового навчання, креслення, інформатики та методистів не пізніше, ніж за тиждень до проведення уроку;

- підготовка необхідних наочних посібників, зразків виробів, заготовок, інструменту, обладнання, креслень, технологічної документації, інформаційних засобів навчання до уроків;

- проведення 4/2 залікових уроків із трудового навчання, серед яких 1 – із креслення (для денної та заочної форм навчання відповідно);

- проведення 4/1 залікових уроків з інформатики (для денної та заочної форм навчання відповідно);

- виготовлення наочних посібників за завданням учителя трудового навчання, креслення, інформатики чи директора (завуча) школи;

- допомога вчителю трудового навчання, креслення та інформатики в обладнанні кабінету трудового навчання та інформатики відповідно.

2. Виховна робота:

- проведення виховної роботи з класом (проведення етичних бесід, диспутів, уроків культури, допомога в організації трудових, художніх, спортивних та інших заходів);

- відвідування та аналіз виховних заходів, проведених учителями школи, студентами-практикантами, ведення їх протокольних записів;

- відвідування та аналіз виховних заходів із трудового навчання, креслення, інформатики, проведених учителем-предметником або студентами-практикантами, ведення їх протокольних записів;

- підготовка і проведення одного залікового виховного заходу в закріпленому класі;

- підготовка і проведення одного залікового позакласного чи позашкільного виховного заходу за фахом (тематичний вечір із трудового навчання, креслення, інформатики, конкурс, вікторина, КВК, екскурсія, випуск спецгазети, бесіда тощо);

- проведення роботи з батьками (відвідування учнів удома, участь у підготовці й проведенні батьківських зборів, випуск газет для батьків тощо);

- проведення профорієнтаційної роботи.

3. Методична робота:

- відвідування засідань методоб'єднань учителів трудового навчання, креслення та інформатики;
- вивчення передового педагогічного досвіду;
- проведення педагогічних досліджень із методики, педагогіки і психології згідно з темою наукової роботи;
- робота з методичною літературою;
- надання допомоги вчителю під час підготовки до шкільної чи загальношкільної виставки учнівських робіт, олімпіади з трудового навчання, креслення та інформатики;
- підготовка звітної документації з педпрактики, участь у підсумковій конференції.

Форми звітності студента про практику

Після закінчення педагогічної практики у триденний термін студент-практикант повинен представити *груповому керівникові* таку документацію:

1. Індивідуальний план навчально-виховної роботи, який складається до кінця першого тижня практики й затверджується класним та груповим керівниками (додаток Е).
2. Психолого-педагогічний аналіз одного уроку з фаху (додаток Т) та виховного заходу (додаток Р) – за вибором студента.
4. План-конспект виховного заходу з оцінкою за проведення і підписом класного й групового керівників (додаток Ж).
5. Звіт про роботу студента-практиканта під час проходження практики (додаток У).
6. Звіт-презентацію для демонстрації під час захисту практики від групи студентів, закріплених за певним закладом середньої освіти.

Консультанту з психології:

1. Психолого-педагогічну характеристику на особистість учня (додаток Ш).

Методисту з трудового навчання:

1. Календарно-тематичний план уроків трудового навчання, креслення на період педагогічної практики (додаток О).
2. Плани-конспекти трудового навчання (додаток Х) та креслення (додаток Ц) – чотири/два конспекти з трудового навчання, один із яких – з креслення, (для денної та заочної форм навчання)

відповідно). Серед них – один розширений план-конспект із трудового навчання з повним методичним забезпеченням.

3. План-конспект майстер-класу, затверджений учителем-предметником і методистом, з оцінкою за проведення (додаток Ч).

4. Перелік робіт, виконаних студентом-практикантом під час практики на допомогу школі.

5. Індивідуальну роботу (за завданням методиста).

6. Копію звіту про педпрактику (додаток У).

Методисту з інформатики:

1. Календарно-тематичний план уроків інформатики на період педагогічної практики (додаток О).

2. Чотири/один плани-конспекти уроків інформатики (додаток Щ), серед них – один розширений з повним методичним забезпеченням (для денної та заочної форм навчання відповідно).

3. Індивідуальну роботу (за завданням методиста).

4. Копія звіту про педпрактику (додаток У).

Усі документи повинні бути надруковані на стандартних аркушах паперу формату А4, оформлені відповідно до правил діловодства й представлені на відповідні кафедри в окремих теках із титульною сторінкою (додаток Л) протягом трьох днів після закінчення практики.

Засоби діагностики сформованих компетентностей полягають в оцінюванні таких видів діяльності студентів-практикантів (таблиця 1.7):

– проведення уроків трудового навчання, креслення та інформатики;

– проведення позанавчальної роботи в закріпленому класі;

– проведення виховної роботи з трудового навчання та інформатики;

– написання психолого-педагогічної характеристики на особистість учня;

– оформлення звітної документації;

– захист практики.

Таблиця 1.7

Норми оцінювання звітної документації та окремих видів діяльності студентів-практикантів

№ з/п	Види діяльності та звітна документація	Кількість балів	Ваговий коефіцієнт
1.	Проведення уроків трудового навчання, креслення	20	0,2
2.	Проведення уроків інформатики	20	0,2
3.	Проведення виховної роботи в закріпленому класі	20	0,2
4.	Проведення позанавчальної роботи з трудового навчання	10	0,1
5.	Виконання завдань з психології	10	0,1
6.	Оформлення документації	10	0,1
7.	Захист практики	10	0,1
	Разом	100	1,0

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Sherudilo A. Issues nature and classification of innovative technologies in the children's institutions of rehabilitation and recreation. *Матеріали III науково-педагогічних читань молодих учених, магістрантів іноземними мовами «The 21st Century Challenges in Education and Science»* / за заг. ред. Ткаченко Н. М. Глухів: РВВ Глухівського НПУ ім. О. Довженка, 2015. Випуск 1. С. 91–93.
2. Андрощук І. В., Андрощук І. П. Теорія та методика трудового навчання: навч. посіб. Хмельницький: ХНУ, 2018. 226 с.
3. Антонович Є. А. Креслення: навч. посіб. / упоряд.: Є. А. Антонович, Я. В. Васишин, В. А. Шпільчак. Львів, 2006. 512 с.
4. Ачкасова Л. Ф. Интерьер и дизайн вашего дома. Харьков, 2008. 384 с.
5. Бедерханова В. Літній дім: літні оздоровчі табори та організація в них. Сценарії розважально-виховних заходів у літньому оздоровчому таборі. *Початкова освіта*. 1999. № 21–22.
6. Бербец В. В. Діагностика навчальних досягнень учнів під час виконання творчих проєктів: *Проектно-технічна діяльність учнів на уроках трудового навчання: теорія і методика*: монографія / заг. ред. О. М. Коберника. Київ, 2003. С. 86–102.
7. Бербец В. В. Контроль навчальних досягнень учнів у процесі проєктно-технологічної діяльності. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2003. № 2. С. 21–25.
8. Бербец В. В. Проектно-технологічна діяльність учнів на уроках трудового навчання: теорія і методика: монографія. Київ: Науковий світ, 2003.
9. Биковська О. В. Позашкільна освіта в Україні: навч. посіб. Київ: ІВЦ АЛКОН, 2006. 224 с.
10. Білевич І. В. Технологія виготовлення виробів із деревини. *Трудове навчання у 5–9 класах – обов'язковий блок: основи матеріалознавства, технологія виготовлення виробів. Блоки 1,3* / за заг. ред. Г. В. Ігнатенко. Харків: Основа, 2014. С. 67–102.
11. Білевич С. В. Технологія виготовлення виробів з аплікацією. *Трудове навчання у 5–9 класах – обов'язковий блок: основи*

матеріалознавства, технологія виготовлення виробів. Блок 2 / за заг. ред. Г. В. Ігнатенко. Харків: Основа, 2014. С. 18–45.

12. Благосмислов О. С. Технологія виготовлення виробів із сортового прокату та листового металу. *Трудове навчання у 5–9 класах – обов'язковий блок: основи матеріалознавства, технологія виготовлення виробів. Блоки 1,3 / за заг. ред. Г. В. Ігнатенко. Харків: Основа, 2014. С. 102–125.*

13. Благосмислов О. С. Технологія виготовлення виробів із тонколистового металу та дроту. *Трудове навчання у 5–9 класах – обов'язковий блок: основи матеріалознавства, технологія виготовлення виробів. Блоки 1, 3 / за заг. ред. Г. В. Ігнатенко. Харків: Основа, 2014. С. 41–67.*

14. Благосмислов О. С. Технологія використання та ремонту побутових електроприладів. *Трудове навчання у 5–9 класах – обов'язковий блок: основи матеріалознавства, технологія виготовлення виробів. Блоки 1,3 / за заг. ред. Г. В. Ігнатенко. Харків: Основа, 2014. С. 125–148.*

15. Бондар В. І. Дидактика: підручник. Київ: Либідь, 2005. 264 с.

16. Відпочинок – справа серйозна: Добірка статей про відпочинок у літньому таборі. *Завуч. 2001. № 12.*

17. Воїтелева Г. О. Інтегрований урок трудового навчання та української мови. *Трудова підготовка у рідній школі. 2014. № 4. С. 30 – 33.*

18. Воїтелева Г. О. План проведення тижня трудового навчання «Країна ремесел» 5–11 класи. *Тиждень трудового навчання. 5–11 класи. Найкращі сценарії: посібник для вчителів трудового навчання та технологій. Харків, 2015. С. 43–48.*

19. Воїтелева Г. О., Євстаф'єва Т. О. Технологія виготовлення вінка зі штучних квітів: поурочний план. *Трудове навчання в школі. 2013. № 8 (68). С. 40–47.*

20. Воїтелева Г. О., Пехотна О. С. Методика навчання розкроювання спідниці учнями 8-го класу. *Трудова підготовка у рідній школі. 2015. № 1. С. 22–27.*

21. Воїтелева Г. О., Рекун Л. М., Ковальова О. М. Міжпредметна інтеграція уроків трудового навчання та інформатики. *Трудова підготовка у рідній школі. 2017. № 1. С. 6–10.*

22. Воїтелева Г. О., Решотько Ю. О. Технологія виготовлення вінка зі штучних квітів: система уроків. *Трудове навчання в школі*. 2013. № 9 (69). С. 37–47.
23. Воїтелева Г. О., Філатова Н. Я. Мозаїка бісером. *Трудове навчання в школі*. 2015. № 4. С. 43–47.
24. Воїтелева Г. О., Філатова Н. Я. Техніка виконання мозаїки бісером. *Позашкільна освіта*. 2015. № 2. С. 28–32.
25. Воїтелева Г. О. Технологія виготовлення вишитих виробів. *Трудове навчання у 5–9 класах – обов'язковий блок: основи матеріалознавства, технологія виготовлення виробів. Блок 2 / за заг. ред. Г. В. Ігнатенко*. Харків: Основа, 2014. С. 45–63.
26. Волкова Н. П. Педагогіка: навч. посіб. Київ, 2003. 576 с.
27. Газета для вчителів обслуговуючих та технічних видів праці, викладачів та майстрів виробничого навчання МНВК. *Трудове навчання*. Видається із січня 2008 р.
28. Гордієнко Н. В. Золота енциклопедія рукоділля, / пер. з рос. І. Г. Данилюк. Донецьк, 2009. 352 с.
29. Гришакова Н. А. Технологія виготовлення виробів із фанери та ДВП. *Трудове навчання у 5–9 класах – обов'язковий блок: основи матеріалознавства, технологія виготовлення виробів. Блоки 1,3 / за заг. ред. Г. В. Ігнатенко*. Харків: Основа, 2014. С. 19–41.
30. Даниленко В. Я. Дизайн: підручник. Харків, 2003. 320 с.
31. Денисенко Л. І. Азбука домашнього господарювання: навч. посіб. з трудового навчання для учнів 5–9 класів загальноосвітніх шкіл, ліцеїв, гімназій. Київ, 2003. 232 с.
32. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти. URL: zakon.rada.gov.ua/go/1392-2011-p
33. Дизайн: великий тлумачний словник сучасної української мови / ред. В. Т. Бусел. Київ; Ірпінь, 2009. 294 с.
34. Дик Н. Ф. Организация летнего отдыха и занятости детей. Ростов н/Д: Феникс, 2006. 352 с.
35. ДСТУ 8302:2015. Видання. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Чинний від 2015-06-22. Вид. офіц. Київ, 2016. 20 с. (Інформація та документація). URL: <http://lib.pnu.edu.ua/files/dstu-8302-2015.pdf> (дата звернення: 23.01.2020).

36. Дятленко С. М., Лещук Р. М., Медвідь О. Ю. Трудове навчання. 5–9 класи: практичний посібник для вчителів / за заг. ред. А. І. Терещука. Харків: Ранок, 2017. 128 с.

37. Електронний журнал «Заступник директора школи школа». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19https://ezavuch.m CFR.ua/> (дата звернення: 23.01.2020).

38. Ерзенкова Н. Вязание крючком и на спицах. 2-е изд. Минск, 2004. 384 с.

39. Жерносек І. П. Організація науково-методичної роботи в школі: метод. посіб. Харків, 2006. 128 с.

40. Журнал «Відкритий урок». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19https://osvita.ua/publishing/open_lesson/https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 23.01.2020).

41. Журнал «Рідна школа». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19https://www.facebook.com/ridshkola> (дата звернення: 23.01.2020).

42. 3 історії національного шкільництва: навч.-метод. посіб. / В. Ф. Живодьор, А. А. Сбруєва, М. Ю. Рисіна. Київ: ІЗМН, 1998. 144 с.

43. Зайченко І. В. Педагогіка: підручник. 3-тє вид., переробл. та допов. Київ: Ліра-К, 2016. 608 с.

44. Іванова Л. А. Словник-довідник основних соціально-педагогічних термінів педагога дитячого оздоровчого закладу. Ялта: МДЦ Артек, 2011. 74 с.

45. Ігнатенко Г. В. Ліплення із солоного тіста. 8 клас. *Трудове навчання в школі*. 2012. № 11–12 (47–48). С. 16–21.

46. Ігнатенко Г. В., Ромащенко Г. В. Українська текстильна лялька в народному вбранні (Буковина). *Трудове навчання в школі*. 2013. № 4 (64). С. 23–29.

47. Ігнатенко Г. В., Ромащенко Г. В. Українська текстильна лялька в народному вбранні (Буковина): продовження. *Трудове навчання в школі*. 2013. № 5 (65). С. 18–27.

48. Ігнатенко Г. В., Ромащенко Г. С. Урок-подорож на тему «Регіональні особливості української народної вишивки». *Трудова підготовка в сучасній школі*. 2013. № 2. С. 29–38.

49. Ігнатенко Г.В. Прийоми активізації навчальної діяльності учнів на уроках трудового навчання. *Трудове навчання у 5–9 класах – обов’язковий блок: основи матеріалознавства, технологія виготовлення виробів. Блок 2* / за заг. ред. Г. В. Ігнатенко. Харків: Основа, 2014. С. 153–159.

50. Ігнатенко Г. В. Технологія виготовлення виробів, в’язаних гачком. *Трудове навчання у 5–9 класах – обов’язковий блок: основи матеріалознавства, технологія виготовлення виробів. Блок 2* / за заг. ред. Г. В. Ігнатенко. Харків: Основа, 2014. С. 63–89.

51. Ігнатенко Г. В. Урок – основна організаційна форма трудового навчання у 5–9 класах. *Трудове навчання у 5–9 класах – обов’язковий блок: основи матеріалознавства, технологія виготовлення виробів. Блок 2* / за заг. ред. Г. В. Ігнатенко. Харків: Основа, 2014. С. 5–18.

52. Ігри на спортмайданчику. *Все для вчителя*. 2004. № 13, 14.

53. Інноваційні педагогічні технології у трудовому навчанні: навч.-метод. посіб. / за заг. ред. О. М. Коберника, Г. В. Терещука. Умань: СПД Жовтий, 2008. 212 с.

54. Інформатика (рівень стандарту). Програма для 10–11 класів загальноосвітніх навчальних закладів. URL: <https://osvita.ua/school/program/program-10-11/58877//>

55. Інформатика. Програма для 5–9 класів загальноосвітніх навчальних закладів. URL: <https://ru.osvita.ua/school/program/program-5-9/56131//>

56. Карпенчук С. Г. Теорія і методика виховання: навч. посіб. Київ, 1997.

57. Кияниця З. П. Організація відпочинку та оздоровлення дітей в Україні: зб. нормат. документів та інформ. матеріалів / упоряд.: Кияниця

З. П., Петрович Ж. В., Якименко Л. Ю., Стрига Л. І. Київ: Державний ін-т проблем сім’ї та молоді, 2003. 170 с.

58. Коберник О. М. Просектування на уроках трудового навчання. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2001. № 4. С. 23–26.

59. Коберник О. М., Ящук С. М. Методика організації проектно-технологічної діяльності на уроках трудового навчання: навч.-метод. посіб.. Умань, 2001. 82 с.

60. Коберник О. М. Проектна технологія: теорія, історія, практика: монографія. Умань: ПП Жовтий О. О., 2012. 229 с.

61. Коберник О.М., Ящук С. М. Наукові засади теорії та методики навчання технологій: навч. посіб. Умань: ФОП Жовтий, 2013. 289 с.

62. Компетентнісний підхід у професійній підготовці майбутніх учителів технологій: колективна монографія / О. М. Коберник та ін. Умань: Сочінський М.М., 2017. 280 с.

63. Конституція України: офіц. текст. Київ: КМ, 2013. 96 с.

64. Концептуальні засади реформування середньої школи «Нова українська школа»: ухвал. рішенням МОН від 27.10.2016 р. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf><https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19><https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18><https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1013/2005> (дата звернення: 17.01.2020).

65. Концепція розвитку Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка на 2015–2020 роки. URL: <https://drive.google.com/file/d/0B1PrGvfDqTb4cU9pVkv2LUNsNHc/view><https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 17.01.2020).

66. Кузьмінський А. І., Омеляненко В. Л. Педагогіка: підручник. Київ, 2007. 447 с.

67. Курок В. П. Розвиток технічного мислення учнів у процесі реалізації завдань освітньої галузі «Технології». *Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»*: збірник наукових праць. Переяслав-Хмельницький, 2014. Вип. 34. С. 47–53.

68. Курок В. П. Особливості використання ІКТ на уроках трудового навчання. *Інформаційні технології в професійній діяльності*: матеріали ІХ всеукраїнської науково-практичної конференції. Рівне: РВВ РДГУ, 2015.

С. 67–68

69. Курок В. П. Особливості технологічного профілю навчання учнів загальноосвітньої школи. *Вісник Глухівського національного*

педагогічного університету імені Олександра Довженка. Серія: Педагогічні науки. Глухів: ГНПУ, 2012. Вип 21. С. 173–178

70. Курок В. П. Термінологічний словник з інженерно-педагогічної освіти. Глухів: РВВ ГНПУ ім. О. Довженка, 2014. 175 с.

71. Курок В. П. Технічна механіка. Курс лекцій: навч. посіб. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Глухів, 2019. 272 с.

72. Курок В. П., Воїтелева Г. О. Наукові дослідження в підготовці майбутніх учителів трудового навчання та технологій: навч. посіб. для студентів спеціальності 014.10 Середня освіта (Трудове навчання та технології) / за ред. В. П. Курок. Глухів, 2018. 262 с.

73. Курок В. П., Воїтелева Г. О. Технологічна практика студентів: навч.-метод. посіб. Глухів, 2017. 128 с.

74. Курок В. П., Ігнатенко І. Г. До питання підвищення активності учнів на уроках трудового навчання. *Трудова підготовка в рідній школі.* 2015. № 2 (124). С. 14–19.

75. Курок В. П., Ігуменов А. О. Проектування серветниці. *Трудова підготовка в рідній школі.* 2018. № 2. С. 35–42

76. Лещук Р. М., Медвідь О. Ю., Палій Ю. В. Трудове навчання. 5 клас: робочий зошит / за заг. ред. С.М. Дятленка. Харків: Ранок, 2017. 56 с.

77. Лещук Р. М., Медвідь О. Ю., Палій Ю. В. Трудове навчання. 6 клас: робочий зошит / за заг. ред. С. М. Дятленка. Харків: Ранок, 2017. 56 с.

78. Лещук Р. М., Медвідь О. Ю., Палій Ю. В. Трудове навчання. 7 клас: робочий зошит / за заг. ред. С. М. Дятленка. Харків: Ранок, 2017. 56 с.

79. Литвин О. М. Технологія виготовлення виробів інтер'єрного призначення. *Трудове навчання у 5–9 класах – обов'язковий блок: основи матеріалознавства, технологія виготовлення виробів. Блоки 1,3* / за заг. ред. Г. В. Ігнатенко. Харків: Основа, 2014. С. 148–182.

80. Литвин О. М., Щетина Н. П. Креслення: навч.-метод. посіб. Глухів: РВВ Глухівського НПУ ім. О. Довженка, 2004. 80 с.

81. Литвин О. М., Петрук О. А. Креслення: навч.-метод. посіб. Глухів: РВВ Глухівського НПУ ім. О. Довженка, 2003. 96 с.

82. Літній відпочинок учнів: добірка статей. *Позакласний час*. 2004. № 11,12.
83. Лосина Н. Б., Терещук Б. М. Книга вчителя трудового навчання: довідково-методичне видання. Харків, 2006. 608 с.
84. Макаренко А. С. Электронный архив произведений. URL: <http://www.makarenko.edu.ru/> (дата звернення: 23.01.2020).
85. Максимова М. В., Кузьмина М. А. Азбука вязания. Харьков, 2004. 320 с.
86. Малафіїк І. В. Дидактика: навч. посіб. Київ: Кондор, 2009. 406 с.
87. Методика трудового навчання: проектно-технологічний підхід: навч. посіб. / за заг. ред. О. М. Коберника, В. К. Сидоренка. Умань: СПД Жовтий, 2008. 216 с.
88. Методичні матеріали до проведення уроків трудового навчання. URL: <https://vseosvita.ua/library/trudove-navcanna> (дата звернення: 23.01.2020).
89. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка: навч. посіб. 3-є вид., доп. Київ, 2001. 608с.
90. Морзе Н. В. Методика навчання інформатики. У 4-х т. Київ, 2004.
91. Науково-методичний журнал. *Трудова підготовка в рідній школі*. Заснований у 1995 р.
92. Науково-методичний журнал. *Трудове навчання в школі*. Заснований у квітні 2008 р.
93. Начало – это дела половина. Организационный период в детском лагере в вопросах и ответах: учеб.-метод. пособие для вожатых, педагогов детских оздоровительных центров / О. Л. Моисеева, О. В. Огурцова, Н. А. Буракова и др.; под ред. Л. В. Наливайко. Харьков: Гимназия, 2011. 176 с.
94. Новицька Т. В. Неповторне мистецтво аплікації. 8–9 класи. Харків, 2009. 96 с.
95. Педагогічний щоденник: методичні рекомендації з навчально-виховної практики в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку / А. В. Шерудило. Глухів: РВВ Глухівського НПУ ім. О. Довженка, 2015. 104 с.

96. Позашкільна освіта в Україні. *Нормативно-правове регулювання*: нормативний збірник у 2-х томах. Т. 1. Київ, 2008. С. 85–97.

97. Полная книга по вязанию: спицы, крючок / пер. с англ. Москва, 2007. 320 с.

98. Приходько Ю. М., Медвідь О. Ю. Трудове навчання. Проектна діяльність. Обслуговуючі та технічні види праці. 5–6 класи. Ч. 2. Харків: Ранок, 2019. 104 с.

99. Приходько Ю. М., Медвідь О. Ю. Трудове навчання. Проектна діяльність. Обслуговуючі та технічні види праці. 5–6 класи. Ч. 1. Харків: Ранок, 2019. 112 с.

100. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 09.08.2019. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 17.01.2020).

101. Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 № 641 «Про затвердження Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді» : наказ Міністерства освіти і науки України від 29.07.2019 № 1038. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/5d5/279/7ca/5d52797ca746c359374718.pdf> (дата звернення: 23.01.2020).

102. Про внесення змін до Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України: наказ Міністерства освіти України від 20.12.1994 р. № 351. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19><https://ips.ligazakon.net/document/view/MUS044?an=156> (дата звернення: 17.01.2020).

103. Про запровадження 12-бальної шкали оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти: наказ Міністерства освіти і науки України 04.09.2000 № 428/48. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/card/v0428290-00> (дата звернення: 23.01.2020).

104. Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти: постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1392. Дата оновлення: 21.08.2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011->

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 17.01.2020).

105. Про затвердження переліку типів позашкільних навчальних закладів і Положення про позашкільний навчальний заклад: постанова Кабінету Міністрів України від 6.05.2001 р. Дата оновлення: 11.07.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BFhttps://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/433-2001-%D0%BF> (дата звернення: 05.02.2020).

106. Про затвердження положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України: наказ Міністерства освіти України від 08.04.1993 р. № 93. Дата оновлення: 20.12.1994. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93> (дата звернення: 17.01.2020).

107. Про наукову, науково-технічну діяльність: Закон України від 26.11.2015 р. № 848-VIII. Дата оновлення: 16.07.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення: 17.01.2020).

108. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року: Указ Президента України від 25.06.2013 № 344/2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013> (дата звернення: 17.01.2020).

109. Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти в Україні: Указ Президента України від 04.07.2005 № 1013/2005. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1013/2005> (дата звернення: 17.01.2020).

110. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Дата оновлення: 09.08.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 17.01.2020).

111. Про позашкільну освіту: Закон України від 22.06.2000 р. № 1841-III. Дата оновлення: 16.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14> (дата звернення: 05.02.2020).

112. Проект Концепції позашкільної освіти. URL: <https://nenc.gov.ua/wp-content/uploads/2017/12/pkpo.pdf> (дата звернення: 05.02.2020).

113. Професійна підготовка сучасного вчителя трудового навчання та технологій: колективна монографія / за ред. С. М. Яшука. Умань: Візаві, 2019. С. 136–152.

114. Пустовіт Г. П., Тихенко Л. В. Позашкільна освіта: дидактичні основи методів позашкільної роботи: монографія. Суми: Університетська книга, 2008. Кн. 2. 272с.

115. Ривкінд Й. Я., Лисенко Т. І., Чернікова Л. А., Шакотько В. В. Інформатика. 5 клас: книга для вчителя. Київ: Генеза, 2013. 192 с.

116. Ривкінд Й. Я., Лисенко Т. І., Чернікова Л. А., Шакотько В. В. Інформатика. 5 клас: робочий зошит. Київ: Генеза, 2016. 104 с.

117. Ривкінд Й. Я., Лисенко Т. І., Чернікова Л. А., Шакотько В. В. Інформатика. 6 клас: робочий зошит. 3-ге вид. Київ: Генеза, 2016. 112 с.

118. Ривкінд Й. Я., Лисенко Т. І., Чернікова Л. А., Шакотько В. В. Інформатика. 6 клас: підруч. для ЗНЗ. 2-ге вид. Київ: Генеза, 2016. 256 с.

119. Ривкінд Й. Я., Лисенко Т. І., Чернікова Л. А., Шакотько В. В. Інформатика. 6 клас: Практичні роботи і завдання для тематичного оцінювання. Київ: Генеза, 2014. 48 с.

120. Ривкінд Й. Я., Лисенко Т. І., Чернікова Л. А., Шакотько В. В. Інформатика. 7 клас: підруч. для ЗНЗ. Київ: Генеза, 2016. 240 с.

121. Ривкінд Й. Я., Лисенко Т. І., Чернікова Л. А., Шакотько В. В. Інформатика. 7 клас: робочий зошит. 2-ге вид. Київ: Генеза, 2016. 96 с.

122. Ривкінд Й. Я., Лисенко Т. І., Чернікова Л. А., Шакотько В. В. Інформатика. 9 клас: збірник завдань. Київ: Генеза, 2010. 240 с.

123. Ривкінд Й. Я., Лисенко Т. І., Чернікова Л. А., Шакотько В. В. Інформатика. 9 клас: підруч. для ЗНЗ / за заг. ред. М. З. Згуровського. 2-ге вид. Київ: Генеза, 2014. 296 с.

124. Сидоренко В. К. Креслення: (профільний рівень): підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. з навчанням українською мовою. Київ: Освіта, 2011. 240 с.

125. Статті з трудового навчання у вільному доступі. *Трудове навчання в школі*. URL: http://journal.osnova.com.ua/journal/26-%D0%A2%D1%80%D1%83%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B5_%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%B2_%D1%88%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D1%96 (дата звернення: 23.01.2020).

126. Статус молодіжних та дитячих громадських організацій. Дата оновлення: 10.04.2018. URL: <https://законодавство.com/закон-ukrajiny/stattya-status-molodijnih-dityachih-gromadskih-73283.html> (дата звернення: 23.01.2020).

127. Статут Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19https://drive.google.com/file/d/0B1PrGvfDqTb4X0R3elBPc19yMjQ/viewhhttps://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 17.01.2020).

128. Ступарик Б. М. Національна школа: витоки становлення: навч.-метод. посіб. Київ: ІЗМН, 1998. 336 с.

129. Сущенко Т. И. Основы внешкольной педагогики: пособие для классных руководителей, педагогов внешкольных учреждений. Минск: Беларус. навука, 2000. 221 с.

130. Тарасова Т. В. Активні форми виховного процесу та особливості їх використання в національній школі: зб. майбутньому вчителю про основи педагогічної майстерності Тернопіль, 1993.

131. Теорія і методика навчання технології: навч. посіб. / за заг. ред. О. М. Коберника. Умань: ФОП Жовтий О. О., 2014. 479 с.

132. Терещук А. І. Методика організації проектної діяльності старшокласників з технологій. Київ: Літера ЛТД, 2010. 214 с.

133. Технологічна та професійна освіта в Глухівському НПУ імені О. Довженка. URL: <https://www.facebook.com/groups/165955364078728/> (дата звернення: 23.01.2020).

134. Тимофеев Ю. Формы и методы организации досуга и оздоровления детей в условиях летнего лагеря. *Воспитание школьников*. 2002. № 5.

135. Титаренко В. П. Народні промисли України: навч. посіб. Полтава: Полтавський літератор, 2011. 524 с.

136. Тихененко Л. В., Бабич В. Г., Доценко Т. М. І знову літо! Організація літніх оздоровчих таборів та навчання дітей-лідерів: метод. посіб. Біла Церква, 2009. 256 с.

137. Традиційні типи уроків трудового навчання, їх структура. URL: <https://leksii.org/9-51105.html> (дата звернення 17.01.2020).

138. Трудове навчання в українській школі. URL: <https://www.facebook.com/groups/1775468302718754/> (дата звернення: 23.01.2020).

139. Трудове навчання. 5–9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів / за заг. ред. В. К. Сидоренка, 2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klashttps://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 17.01.2020).

140. Трудове навчання. Методичні матеріали. URL: https://osvita.ua/school/lessons_summary/work/ (дата звернення: 23.01.2020).

141. Трудове, технології, дизайн, творчість. URL: <https://www.facebook.com/groups/1983522905284195/> (дата звернення: 23.01.2020).

142. Трудове навчання в школі: проєктно-технологічна діяльність. 5–12 класи / О. М. Коберник, В. В. Бербец, Н. В. Дубова та ін.; за ред. О. М. Коберника. Харків, 2010. 256 с.

143. Тхоржевський Д. О. Методика трудового та професійного навчання. Загальні засади методики трудового навчання: навч. посіб.: в 3-х ч. Київ: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2000. Ч. 2.

144. Тхоржевський Д. О. Методика трудового та професійного навчання. Методика технічної праці у 5–9 класах: навч. посіб. в 3-х ч. Київ: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2001. Ч. 3.

145. Тхоржевський Д. О. Методика трудового та професійного навчання. Теорія трудового навчання: навч. посіб.: в 3-х ч. Київ: НПУ ім.

М. П. Драгоманова, 2000. Ч. 1.

146. Устин В. Б. Учебник дизайна. Композиция, методика, практика. Москва, 2009. 254 с.

147. Фіцула М. Педагогіка: навч. посіб. Вид. 3-є. Київ: Академвидав, 2009. 560 с.

148. Хоруженко Т. А. Технологія виготовлення виробів, в'язаних спицями. Трудове навчання у 5–9 класах – обов'язковий блок: основи матеріалознавства, технологія виготовлення виробів. Блок 2 / за заг. ред. Г. В. Ігнатенко. Харків: Основа, 2014. С. 122–158.

149. Хоруженко Т. А. Технологія виготовлення швейних виробів. Трудове навчання у 5–9 класах – обов'язковий блок: основи матеріалознавства, технологія виготовлення виробів. Блок 2 / за заг. ред. Г. В. Ігнатенко. Харків: Основа, 2014. С. 89–121.

150. Хоруженко Т. А., Шильман Л. З. Особливості технології страв для харчування школярів: навч. посіб. Глухів: ГНПУ ім. О. Довженка, 2010. 36 с.

151. Шерудило А. В. Сутність та класифікація інноваційних технологій у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку. *Педагогічна освіта: теорія і практика: зб. наук. праць*. Кам'янець-Подільський, 2015. Вип. 18 (1–2015). С. 442–448.

152. Шерудило А. В. Я хочу бути сучасним вожатим: методичні рекомендації зі спецкурсу «Інноваційні технології в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку» для студентів педагогічних спеціальностей вищих навчальних закладів. Глухів: РВВ Глухівського НПУ ім. О. Довженка. 2015. 80 с.

153. Шерудило А. В., Бесага В. Р. Форум-театр як інтерактивна форма роботи педагога-організатора з дітьми в умовах дитячих закладів оздоровлення та відпочинку. *Проблеми та перспективи розвитку освіти: матеріали III міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 30-31 березня 2017 р.)*. Херсон: Гельветика. 2017. С. 172–174.

154. Шерудило А. В., Шерудило М. П., Холіна О. М. Організація оздоровчо-виховного процесу в пришкільному таборі в

умовах Нової української школи: навч.-метод. посіб. для студентів закладів вищої педагогічної освіти. Суми: Вінниченко М. Д., 2019. 82 с.

155. Шерудило А. В., Пінчук О. І. Педагогічна діяльність в дитячих оздоровчих таборах з вивченням англійської мови: навч.-метод. посіб. для студентів педагогічних спеціальностей вищих навчальних закладів. Суми: Вінниченко М. Д., 2018. 128 с.

156. Школа ремесел. М'яка іграшка. Клаптикова аплікація. Витинанка / упоряд. О. О. Колонькова. Київ, 2011. 116 с.

157. Ягупов В. В. Педагогіка: навч. посіб. Київ, 2003. 559 с.

158. Яковець Н. І., Солова В. М., Опанасенко Г. Ю. Сонячне літо в таборі: навч.-метод. посіб. Ніжин: Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2009. Ч. I. 270 с.

159. Яковець Н.І., Солова В.М., Опанасенко Г.Ю., Сонячне літо в таборі: навч.-метод. посіб. Ніжин: Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2009. Ч. II. 270 с.

160. Ящук С. М. Виконання основних етапів проектування на уроках трудового навчання. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2003. № 2. С. 13–14.

ДОДАТКИ

Додаток А

Зразок титульної сторінки документації з технологічної практики

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ГЛУХІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА

Кафедра технологічної
і професійної освіти

ЗВІТ
з технологічної практики

Підготував: Петров П. П.,
студент 21-Т групи
Перевірив: канд. пед. наук,
ст. викладач Дещенко О. М.

Глухів – 2021

Додаток Б

Методичні рекомендації до виконання індивідуального завдання 1

Зміст індивідуального завдання. Розробити (простежити) технологічний процес виготовлення деталі.*

Виробничий і технологічний процеси. Сукупність окремих процесів, пов'язаних із переробкою сировини і напівфабрикатів у заготовки, готові деталі, вузли і вироби на підприємстві, називається *виробничим процесом*.

Технологічний процес обробки – частина виробничого процесу, безпосередньо пов'язана із зміною розмірів, форми або властивостей матеріалу оброблюваної заготовки, яка виконується в певній послідовності.

Технологічний процес збирання машин і механізмів – також частина виробничого процесу, яка характеризується послідовним з'єднанням готових деталей у вузли і готові вироби, що повністю відповідають встановленим для них технічним умовам.

У структуру технологічного процесу входять операції, які, у свою чергу, складаються з переходів, проходів, установ і позицій.

Під *операцією* розуміють завершену частину технологічного процесу обробки однією або декількох заготовок на одному робочому місці одним робітником.

Переходом називається частина операції, яка виконується одним і тим самим різальним інструментом (або декількома одночасно працюючими інструментами) без зміни режиму різання при обробці однієї і тієї самої поверхні.

Проходом називається переміщення різального інструменту відносно заготовки, що супроводжується зніманням шару металу при незмінній установці інструменту і незмінному режимі різання.

Установ – це частина операції, яка виконується без зміни закріплення оброблюваної заготовки.

Позиція – це частина операції, яка виконується без зміни положення оброблюваної заготовки відносно верстата і затискаючого пристрою.

Види виробництва. У машинобудуванні залежно від виробничої програми і характеру продукції, що виготовляється,

розрізняють три основні види виробництва: одиничне, серійне і масове.

Одиничне виробництво характеризується тим, що продукція випускається в невеликій кількості, тому на кожному верстаті виготовляють різноманітні роботи. На підприємстві з одиничним виробництвом застосовують переважно універсальне устаткування.

Серійне виробництво характеризується виготовленням деталей партіями

*Тип деталі визначається керівником практики від підприємства (може бути: вал, зубате колесо, кришка підшипника)

(серіями), які повторюються. Залежно від кількості деталей у партії, їх характеру і трудомісткості, частоти повторення серій упродовж року виділяють малосерійне, середньосерійне і крупносерійне виробництво. На підприємствах серійного виробництва переважна частина устаткування складається із універсальних верстатів, оснащених як спеціальним, так і універсально-налагоджувальним пристосуванням.

Масове виробництво характеризується передусім установленим об'єктом виробництва, що при значному випуску продукції забезпечує можливість закріплення операцій за певним устаткуванням з розширенням його в технологічній послідовності (по потоку) із широким застосуванням спеціалізованого і спеціального устаткування, механізацією і автоматизацією виробничих процесів.

Елементи режиму різання. До основних параметрів, що характеризують процес різання, належать: швидкість різання, подача, глибина різання. Вони заносяться до карт технологічного процесу і необхідні для налаштування металорізального верстата.

Швидкість різання v (м/хв) – це відносне переміщення в напрямку головного руху різальної кромки інструменту і оброблюваної поверхні заготовки за одиницю часу. Вона обчислюється за формулою:

$$v = \frac{\pi D n}{1000},$$

де D – діаметр оброблюваної заготовки, мм;

n – частота обертання заготовки, хв^{-1} .

Подача s (мм/об) – це переміщення інструмента (або заготовки) за один оберт заготовки (або інструмента).

Глибина різання t (мм) – відстань між оброблюваною і обробленою поверхнями, виміряна перпендикулярно обробленій поверхні.

При точінні глибина різання обчислюється:

$$t = \frac{D-d}{2},$$

де D – діаметр оброблюваної поверхні заготовки, мм;

d – діаметр обробленої поверхні, мм.

Додаток В

Приклад виконання індивідуального завдання 1

Призначення деталі (кришки)

Кришка призначена для захисту підшипникового вузла редуктора від попадання абразивних матеріалів (пилу, піску тощо) і для запобігання витіканню масла.

Кришка має циліндричну форму і прикріплюється до корпусу редуктора за допомогою болтів. Для цього в ній просвердлено 6 отворів діаметром 8 мм. Заготовка для кришки виготовлена із сірого чавуну у вигляді виливки. Чавун легко обробляється різальним інструментом, має демпфувальні й антифрикційні властивості.

Механічні властивості чавуну подаються в таблиці 1.

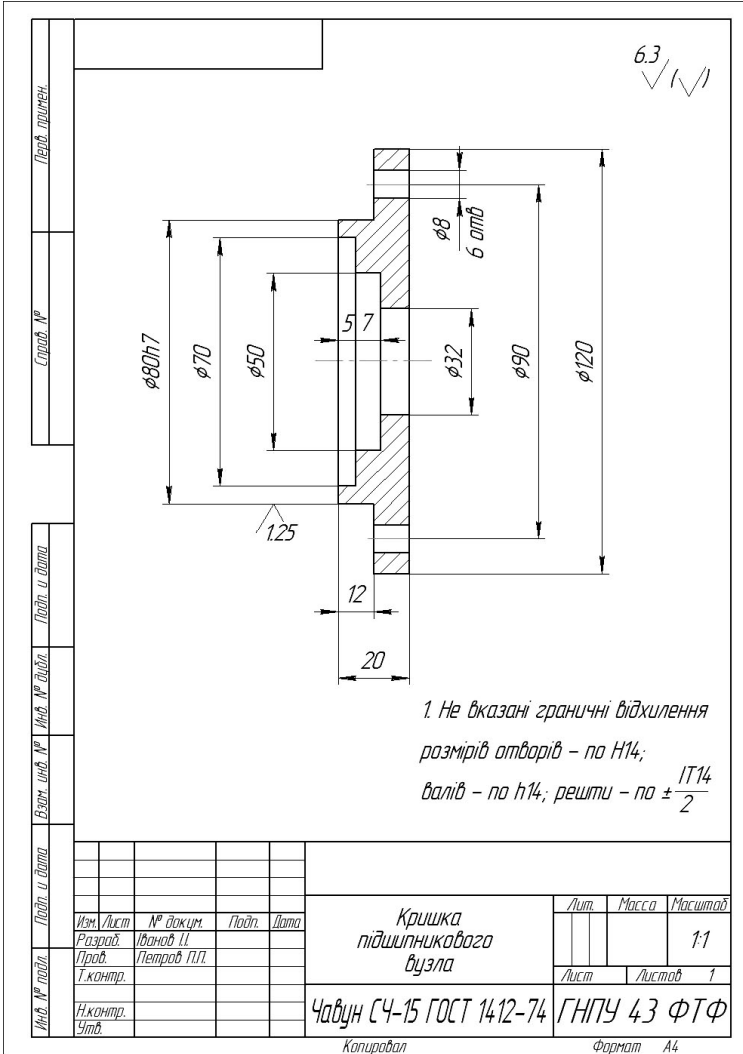
Таблиця 1

Механічні властивості чавуну

Марка	Границя міцності н/мм ²		Стріла прогину при відстані між опорами, мм		Твердість НВ
	при розтязі	при згині	600	300	
СЧ-15	150	320	8	2,5	163-229

Із погляду механічної обробки деталь досить технологічна, допускає застосування високопродуктивних режимів різання, має гарні базові поверхні для початкових операцій.

Креслення кришки підшипникового вузла

Технологічна карта механічної обробки кришки підшипникового вузла

ГНПУ		Назва виробу		Назва деталі		Номер деталі														
		Конкретний редуктор		Кришка																
Технологічна карта механічної обробки кришки підшипникового вузла		Річний випуск деталей №...		Вид заготовки		Вага заготовки	Вага деталі													
		5200		Виливок		1.34 кг	1.02 кг													
		Матеріал		Річний випуск виробу		Кількість деталей в партії														
		Чавун СЧ-15 ГОСТ 1412-74		5200		1000														
		Разробив		Дата		Перевірив	Дата													
		Іванов І.І.				Петров П.П.														
Оперція	Листок	Назва операції та переходу		Назва і тип верстату	Пристосування	Інструмент		Режим різання												
		ЕСКІЗ				Ручний	Вирівняльний	S _{max}	f	v _c	S _{min}	f	v _c	S _{max}	f	v _c				
1	2	3		4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17			
005		Точарно-револьверна Встановити заготовку закрити			Точарно-револьверний 1341	Вертикальний супорт револьверний супорт горизонтальний супорт	Різець 2X02 0073 БКВ ГОСТ 18877-73	ШН-Н 160x0.05 ГОСТ 166-75 ШН-1 120x0.1 ГОСТ 166-80	0.4	1	175	0.35	15							
1		Підготувати поверхню ①					Різець 2X02 0073 БКВ ГОСТ 18882-73	Різець 2X02 0255 БКВ ГОСТ 18877-73	0.15	3	120	0.15	0.25							
2		Обточити поверхню ②					0.36	2	80	0.15	0.25									
3		Розточити отвір ③					0.15	1	130	0.25	0.025									
4		Обточити фаску ④																		
010		Точарно-револьверна Встановити заготовку закрити			Точарно-револьверний 1341	Вертикальний супорт револьверний супорт горизонтальний супорт	Різець 2X02 0073 БКВ ГОСТ 18877-73	ШН-Н 120x0.1 ГОСТ 166-80	0.4	2	71	0.17	0.33							
1		Обточити поверхню ①					Різець 2X02 0207 БКВ ГОСТ 18882-73	Різець 2X02 0255 БКВ ГОСТ 18877-73	0.15	3	70	0.19	0.39							
2		Підготувати поверхню ②					0.36	9	60	0.05	0.1									
3		Підготувати поверхню ③					0.16	11	40	0.06	0.04									
4		Розточити отвір з підсиленням торця ④																		
015		Вертикально-свердильна Встановити заготовку закрити			Вертикально-свердильний 2Н135	Лещата	Свердло У10 2301-0371 ГОСТ 2402-77	ШН-Н 120x0.1 ГОСТ 166-80	0.25	2	26	0.09	0.19							
1		Центрувати послідовно 6 отвідів ①					Свердло Р10 2301-0348 ГОСТ 2402-77	0.25	2	26	0.19	0.26								
2		Свердлити послідовно 6 отвідів ②																		
020		Кругло-шліфувальна Встановити заготовку закрити			Кругло-шліфувальний 3Н153		Шліфувальний круг П 600х100х203 ГОСТ 2424-78	Скоти чистотой ГОСТ 16776-71	10											
1		Шліфувати поверхню з підсилюючим торцем ①																		
025		Контроль																		
1		Контроль вимірних розмірів																		
2		Контроль вимірних розмірів																		

Токарно-револьверний верстат 1341

Для виконання операції 005 «Токарно-револьверної» застосовується токарно-револьверний верстат 1341. Це універсальний верстат. Він може бути прутковим або патронним, і на ньому можна виконувати роботи, які вимагають послідовного застосування різноманітних різальних інструментів для чорнового і чистового точіння, свердління, розточування, зенкерування, розвертання, нарізання різьби.

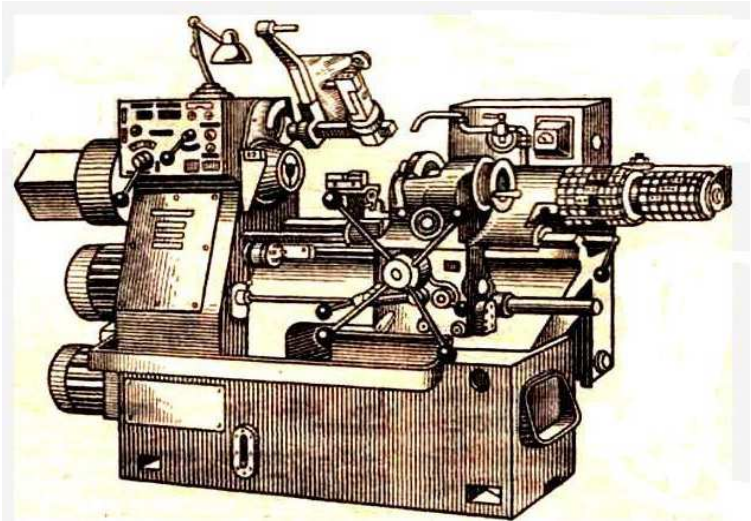

Рис. 1. Загальний вигляд токарно-револьверного верстата 1341

Верстат 1341 належить до револьверних із горизонтальною віссю. Вісь обертання головки розташована нижче осі шпинделя на 100 мм і паралельна їй. Револьверна головка має шістнадцять отворів, в яких за допомогою державок закріплюють різальний інструмент. Цей верстат не має бокового (поперечного) супорту. Револьверна головка дістає поздовжню і поперечну (кругову) подачі. Верстат 1341 має пристрої, які відрізняють його від більшості токарно-револьверних верстатів: а) командоапарат, що автоматично включає при повороті револьверної головки необхідні для кожного переходу частоту обертання і подачу; б) гідравлічний механізм подачі й затискання прутка, що дозволяє використовувати прутки з відхиленням діаметра ± 1 мм, а також затискати в трикулачковому патроні штучні заготовки

з відхиленням діаметра до 8 мм; в) копіювальну лінійку, яка дозволяє обробляти конічні поверхні; г) різьбонарізне пристосування, що дає можливість нарізати різьбу за допомогою різьбових котушок (копірів) із кроком, що дорівнює або в 2 рази менший, ніж крок встановленого копіра.

Основні характеристики верстата (рис. 1). Найбільший діаметр оброблюваного прутка – 40 мм; найбільший діаметр заготовки, що затискається в патроні: над станиною – 400 мм, над кареткою супорта –

380 мм; кількість частот обертання шпинделя – вісім (60–2000 об/хв.); кількість поперечних подач – вісім (0,03–0,48 мм/об); кількість поздовжніх подач – 16 (0,05–1,6 мм/об.); найбільша довжина нарізуваної різьби – 50 мм; габаритні розміри – 3000х1200х1600 мм.

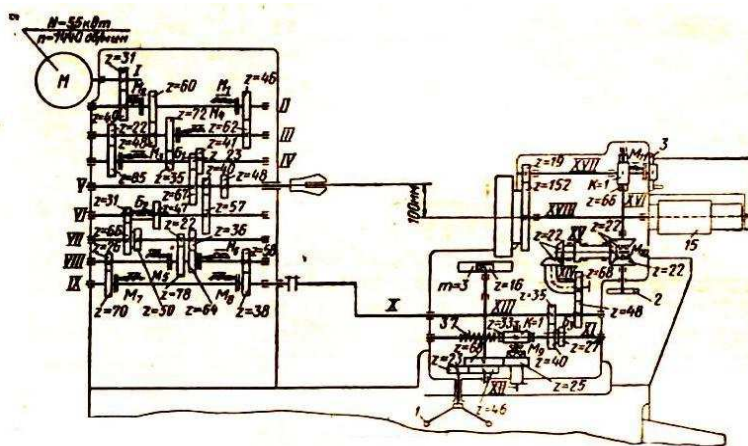

Рис. 2. Кінематична схема верстата 1341

Головний рух – обертання шпинделя (рис. 2) здійснюється від електродвигуна ($N=5,5$ кВт, $n=1440$ об/хв.) через коробку швидкостей.

Поздовжня подача револьверного супорта здійснюється від шпинделя V через низку проміжних передач, коробку подач і рейкову пару.

Поперечна (кругова) подача здійснюється від шпинделя верстата до ходового вала по тому ж кінематичному ланцюгу, що і при

поздовжній подачі, а потім через пару $\frac{48}{68}$ кінчні зубчаті колеса $\frac{22}{22}$,
кінчний реверсивний механізм, черв'ячну пару $\frac{1}{66}$ і зубчасту
передачу $\frac{19}{152}$ на револьверну головку, при обертанні якої
відбувається поперечна (кругова) подача (рис. 2).

Додаток Г
Орієнтовний перелік об'єктів проєктування

1. Підставка під гарячий посуд з термостійкими з'єднаннями.
2. Підставка під горнятко.
3. Кухонна дощечка.
4. Підставка для гаджета.
5. Органайзер для рукоділля.
6. Підставка для випалювача (паяльника).
7. Серветниця.
8. Гольниця.
9. Брелок.
10. М'яка пласка іграшка.
11. Об'ємна м'яка іграшка.
12. Ялинкова прикраса.
13. Лялька-мотанка.
14. Закладки для книги.
15. Серветка.
16. Торбинка для дрібничок.
17. Рамка для фото.
18. Листівка.
19. Статична іграшка.
20. Рухома іграшка.
21. Іграшкові меблі.
22. Головоломка з дроту.
23. Пазли.
24. Кухонне приладдя (лопатка, виделка тощо).
25. Декоративні квіти.
26. Панно, картина.
27. Декоративний свічник.
28. Макет транспортного засобу.
29. Прикраси з бісеру, стрічок, ниток тощо.
30. Писанка.
31. Гарячі напої.
32. Бутерброди.
33. Салати.
34. Вирощування кімнатних рослин.
35. Підставка для спецій, прикрас, сувенірів, квітів тощо.
36. Органайзер.
37. Пристосування для шкільної майстерні.
38. Вішак для одягу.
39. Гаманець.

40. Намисто, підвіска.
41. Заколка для волосся.
42. Текстильні квіти.
43. Головний убір.
44. Плечовий швейний виріб.
45. Поясний швейний виріб.
46. Світильник.
47. Корпус для флеш-накопичувача.
48. Скринька.
49. Рамка для фото.
50. Кухонне приладдя.
51. Декоративна ваза.
52. Корпус годинника.
53. Динамічна іграшка.
54. Повітряний змій.
55. Свічник.
56. Декоративна тарілка.
57. Будиночок для тварин.
58. Конструктор.
59. Садовий інвентар.
60. Ключниця.
61. Упор для книг.
62. Блокнот.
63. Текстильна лялька.
64. Столова білизна.
65. Технологічний одяг для кухні.
66. Карнавальна маска.
67. Шарф.
68. Чохол для горнятка.
69. Чохол для одягу.
70. Килимок на стілець.
71. Панно.
72. Краватка-метелик.
73. Декоративний рушник.
74. Декоративна подушка.
75. Декоративний вінок.
76. Сумка, рюкзак.
77. Кондитерські вироби.
78. Гарніри.
79. Страви української кухні.
80. Елементи ландшафтного дизайну.

Додаток Д

Структура проєкту та методичні рекомендації щодо його виконання

Індивідуальне завдання 2

Зміст індивідуального завдання. Розробити творчий проєкт на виготовлення виробу.

Структура творчого проєкту:

1. Організаційно-підготовчий етап

1.1. *Пошук проблеми.* Цей етап передбачає визначення проблеми, для розв'язання якої розробляють проєкт. Наприклад, такими проблемами можуть бути:

- виконання індивідуального завдання з певної дисципліни;
- вибір подарунка до певного свята;
- поповнення власного гардеробу на певний сезон;
- оновлення інтер'єру власного куточка чи кімнати;
- можливі способи отримання заробітку тощо.

1.2. *Формулювання параметрів та граничних вимог*

Технічне завдання (мета проєкту). Потрібно чітко, лаконічно сформулювати завдання для складання проєкту. У ньому вказати назву виробу, його специфічні характеристики. Наприклад, для в'язаного та швейного одягу це мають бути розмір, зріст; для скатертини – розмір столу, для якого її виготовляють, тощо.

Призначення. Для встановлення конкретних вимог до виробу необхідно чітко усвідомлювати його призначення. Наприклад, декоративні серветки для вітальні, столові серветки, скатертина для дачі, літня спідниця для підлітка, стільчик для ніг, годинника для синичок, підставка під квіти тощо.

Вимоги. У проєкті визначають найсуттєвіші для виробу вимоги. Наприклад:

- 1) технологічність – простота виготовлення, застосування відомих виконавцві проєкту технологій (технологічних операцій);
- 2) економічність – незначні витрати матеріально-технічних ресурсів;
- 3) функціональність – можливість використання за призначенням;
- 4) естетичність – краса і привабливість з урахуванням призначення та особливостей використання;
- 5) ергономічність – зручність та безпечність у використанні.

1.5. *Вибір оптимального варіанта об'єкта та обґрунтування проєкту*

Варіанти моделей-аналогів виробу можуть бути подані у тексті у вигляді таблиці (табл. 2).

Таблиця 2

Порівняння моделей-аналогів

№ з/п	Моделі-аналогі	Опис моделі	Критерії оцінювання			
			Привабливий вигляд	Зручність і безпечність у використанні	Простота виготовлення	Економічність
1	2	3	4	5	6	7
1.						
2.						
3.						
...						
<i>n</i>						

Описання відібраних моделей має бути лаконічним, конкретним, містити інформацію про суттєві ознаки: форму виробу, конструктивні особливості, місце розташування чи вид оздоблення, кольорову гаму тощо.

2. Конструкторський етап

На цьому етапі розробляють конструкторську документацію.

2.1. Розроблення конструкторської документації

Конструкторська документація – сукупність конструкторських документів, що містять дані, необхідні для розроблення, виготовлення, контролю, приймання, постачання та експлуатації виробу, а також його ремонту. До *графічних документів* конструкторської документації належать: креслення деталі, складальне креслення, креслення загального вигляду, електромонтажне креслення, схеми (принципові, структурні, функціональні).

Креслення – це технічний документ, що містить графічні зображення та символи і призначений для точного відображення суттєвих просторових ознак об'єкта (зовнішнього вигляду, будови, розмірів).

Креслення деталі (робоче креслення) – графічний документ, що містить зображення деталі й всі інші дані (розміри, граничні відхилення розмірів, шорсткість), необхідні для її виготовлення і контролю.

Складальне креслення (креслення складальної одиниці) – графічний документ, що містить зображення складальної одиниці, дані, необхідні для її складання (виготовлення) і контролю.

Креслення загального вигляду – креслення (вид графічного конструкторського документа), що визначає конструкцію виробу, взаємодію його частин і пояснює принцип роботи виробу.

Електромонтажне креслення – креслення, що містить зображення монтованих електричних і радіоелектронних виробів, електричних комунікацій між ними і відомості, згідно з якими їх монтують.

Схема виробу – відповідно до ЄСКД (ДСТУ 2.701) графічний документ, на якому за допомогою умовних позначень та зображень показані частини певного виробу та зв'язки між ними. Схема належить до комплексу конструкторської документації і вміщує дані, необхідні для проєктування, виготовлення, збирання, регулювання та використання виробу.

У навчальному проєкті можуть бути подані також ескіз моделі виробу, креслення розгортки до неї.

Ескіз – графічний документ тимчасового користування, виконаний від руки, без креслярських інструментів в окомірному масштабі зі збереженням приблизної пропорційності елементів зображувального предмета і дотриманням правил виконання і оформлення креслень.

Технічний рисунок – аксонометричне зображення предмета, виконане від руки, з дотриманням його пропорцій у розмірах на око.

2.1.1. Графічне зображення проєктованого виробу

Для складання конструкторської документації необхідно чітко уявляти зовнішній вигляд виробу з усіма його конструктивними особливостями. Для цього в проєкті може бути використаний один із видів графічних документів, а саме: технічний рисунок, ескіз, складальне креслення тощо.

2.1.2. Описання проєктованої моделі

Краще усвідомити індивідуальні, конструктивні особливості проєктованого виробу допоможе його описання. Воно має вміщувати детальний перелік основних характеристик виробу. Це може бути його назва, призначення, форма, суттєві розмірні характеристики (для швейного виробу – розмір, зріст, повнота; для виробу декоративно-

ужиткового мистецтва (вишитого, в'язаного, плетеного, з тонколистового металу, дроту, фанери, деревини) – габаритні розміри; конструктивні особливості (кількість і назва складових деталей, вид їх з'єднання); вид оздоблення, місце його розташування; характеристика кольорової гами тощо.

2.1.3. Конструювання деталей виробу

На підставі графічного зображення, описання виробу розробляються креслення чи шаблони для його окремих деталей.

У разі потреби, наприклад, для швейного виробу проводиться технічне моделювання, результатом якого мають стати робочі лекала. Графічне зображення процесу моделювання можна подати в додатках до науково-дослідної роботи, а результат – на рисунку безпосередньо в її тексті.

2.2. Добір матеріалів

Детально проаналізувавши призначення, вимоги, графічне зображення, описання виробу, складають перелік матеріалів, необхідних для його виготовлення. Доцільно провести аналіз можливих різновидів матеріалів, указати їх властивості, обґрунтувати вибір. Для визначення потреби в кількості матеріалів необхідно виконати розмітку, розкладку шаблонів чи робочих лекал. На розкладці потрібно вказати назву матеріалу, його розміри, розташування окремих шаблонів чи робочих лекал з урахуванням контрольних міток, властивостей матеріалів, орієнтовного способу обробки тощо. Оптимальний варіант розкладки подати на рисунку. Отриману інформацію занести до таблиці 3.

Таблиця 3

Потреба у матеріалах

з/п	Назва виробу (деталі)	Назва матеріалу	Кількість матеріалів	Ціна за одиницю, грн	Одиниця вимірювання кількості матеріалу	Вартість, грн
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						
...						
<i>n</i>						

Неабияке значення для загального сприймання виробу та подальшого його використання має правильний вибір кольорової гами, тому в проєкті необхідно розглянути різні варіанти кольорових рішень. Обґрунтувати і обрати оптимальні кольори допоможуть правила кольорових поєднань. Адже кольори і кольорові поєднання по-різному сприймаються людиною, викликають різноманітні асоціації і почуття: можуть створювати почуття радості, підвищувати чи знижувати працездатність тощо. У простому поєднанні хроматичних кольорів з'єднують два допоміжні кольори, скажімо, червоний із зеленим, синій із жовтогарячим, фіолетовий із жовтим. Це поширені поєднання: їх часто застосовують у тканинах із малюнком, на килимових доріжках тощо. Якщо необхідно, контраст пом'якшують, додаючи третій, нейтральний колір, наприклад, сірий. При складному поєднанні додаткових кольорів один з них беруть з двома або декількома відтінками. Поєднання трьох різних кольорів дуже інтенсивне. Однак усі три кольори не потрібно брати в однакових кількостях, один з них повинен переважати, а два інші – бути допоміжними.

У будь-якому поєднанні кольорів один колір повинен переважати, тобто бути визначальним, він буде займати найбільшу поверхню. У кожного з нас є свій улюблений колір. Але не завжди варто цим керуватися під час добору кольору і поєднання кольорів. Адже головною окрасою виробу є гармонізація кольорів. Вдалим поєднанням може бути однотонна палітра багатьох відтінків певного кольору, але дібрати її досить важко. Тому найкраще у процесі розроблення проєкту використовувати правила гармонійного поєднання кольорів.

3. Технологічний етап

Для виготовлення виробу велике значення має правильно визначена послідовність і техніка виконання окремих операцій, обрані інструменти та пристосування. Із цією метою під час розроблення проєкту складається технологічна документація.

Технологічна документація – це сукупність документів, що визначають технологічний процес виготовлення виробу. До них належать технологічна інструкція, карта технологічного процесу, операційна карта тощо.

ІНСТРУКЦІЙНА КАРТА

на виготовлення _____

(назва виробу)

№ з/п	Назва дії	Технологічні умови	Елементи самоконтролю
1.			
2.			
3.			
...			
<i>n</i>			

У навчальному проєкті може бути використано різні види технологічної документації в дещо спрощеному вигляді. Наприклад, інструкційна або технологічна карти.

ТЕХНОЛОГІЧНА КАРТА

(обслуговуюча праця)

на виготовлення _____

(назва швейного виробу)

<p>Ескіз швейного виробу (вигляд спереду, ззаду)</p>	<p>Призначення виробу: _____</p> <p style="text-align: center;">—</p>
	<p>Розмір: _____</p> <p style="text-align: center;">—</p> <p>Зріст: _____</p> <p style="text-align: center;">—</p>
	<p>Назва матеріалу: _____</p> <p style="text-align: center;">—</p>
	<p>Ширина пог. метра (полотна):_</p> <p>Кількість: _____</p> <p style="text-align: center;">—</p>

№ з/п	Назва операції	Технічні умови (графічне зображення)	Обладнання, пристосування	Інструменти	
				Робочі	контр.-вимір.
1.	Підготовча Перевірити деталі крою	Зображені деталі крою з указаним напрямом ниток основи, контрольними мітками, кількістю кожної деталі	Стіл для розкрою, робочі лекала	–	Лінійка, сантим. стрічка,
2.	Підготовча Прокласти середини деталей, контурні лінії	Зображення деталей з указанням середини і контурних ліній. Середину деталей прокласти швом затягана, контурні лінії – копіювальними стібками	Стіл для розкрою, наперсток	Голка швейна, ножиці побутові	–
3.	Зметувальна				
4.	Наметувальна				

ТЕХНОЛОГІЧНА КАРТА
(технічна праця)
на виготовлення

(назва деталі)

№ з/п	Назва операції	Графічне зображення	Обладнання і пристосування	Інструменти	
				робоч.	контр.-вимірюв.
1.	Обрати заготовку	Ескіз заготовки із зазначеними розмірами			
2.	Розмічальна Розмітити за шаблоном	Ескіз заготовки із шаблоном			
3.	Токарна Обточити (розточити) у розмір	Операційний ескіз заготовки з указаними розмірами, які досягаються під час цієї операції	Токарний верстат ТГ6	Обточний різець Т15К6	Штангенциркуль
4.	Свердлильна Свердлити отвір у розмір	Операційний ескіз заготовки з указаними розмірами, які досягаються під час цієї операції	Свердлильний верстат НС12	Свердло $\varnothing 10$, Р6М5	Штангенциркуль
5.	Контрольна Контролювати розміри				Штангенциркуль
...					
<i>n</i>					

4. Завершальний етап

4.1. Економічне дослідження

Метою економічного дослідження є визначення рентабельності виготовленого виробу. Для цього потрібно підрахувати собівартість виробу і порівняти її з можливою ціною, яку ми визначили в процесі маркетингового дослідження.

Визначення собівартості об'єкта проектно-технологічної діяльності здійснюється за формулою:

$$C = C_m + C_p + C_e,$$

де C_m – вартість матеріалів, C_p – вартість роботи, C_e – вартість електроенергії.

4.1.1. Вартість матеріалів (C_m)

Розрахунок вартості матеріалів подано в таблиці 3.

4.1.2. Вартість роботи (C_p) можна визначити за прејскурантом, якщо він є на певний вид робіт, або за мінімальною оплатою однієї робочої години.

Розрахунок вартості роботи за мінімальною платою однієї робочої години проводимо в такій послідовності:

Мінімальна заробітна плата – 4173 грн (може змінюватись).

Робочих днів на місяць – 26.

Тривалість робочого дня – 8 год.

Вартість однієї робочої години – $4173 : (26 \times 8) = 20$ грн 06 коп.

Тривалість виконання виробу (зазначається кількість годин).

Коефіцієнт для студента – 0,3.

Вартість однієї робочої години для студента: $20.06 \times 0,3 = 6$ грн 02 коп.

4.1.3. Вартість електроенергії (C_e)

У процесі виготовлення виробу ми використовуємо електроенергію для освітлення робочого місця та роботи електроприладів. Визначення вартості електроенергії проводиться перемноженням потужності електроприладів (N , кВт), тривалості використання (t , год) та вартості однієї кВт год. (C , грн кВт год). Отримані результати заносяться до таблиці 4.

Таблиця 4

Розрахунок вартості електроенергії

№ з/п	Споживач електроенергії	Потужність споживача, кВт	Тривалість роботи, год	Вартість тарифу на електроенергію, грн/кВт год	Вартість спожитої електроенергії, грн
1.					
2.					
3.					
...					
<i>n</i>					
Разом					

Розрахунок собівартості виробу подано в таблиці 5.

Таблиця 5

Розрахунок собівартості виробу

№ з/п	Витрати	Вартість витрат, грн
1.	Вартість матеріалів	
2.	Вартість роботи	
3.	Вартість електроенергії	
	Разом	

Ціна виробу складається з його собівартості (*C*) і прибутку (*П*). Величину прибутку умовно визначаємо як 10 % від собівартості виробу:

$$P = 0,1 \times C, \text{ грн}$$

Можлива вартість виробу (B):

$$B = C + П, \text{ грн}$$

4.4. Реклама

Відповідно до законодавства України *реклама* – це інформація про особу чи товар, поширена в будь-якій формі та в будь-який спосіб і призначена сформувати або підтримати обізнаність споживачів реклами та їхній інтерес до особи чи товару.

Загальні вимоги до реклами, закріплені у статті 5 ФЗ «Про рекламу», є типовими правилами, яким повинна відповідати будь-яка реклама незалежно від об'єктів рекламування, видів реклами, способів її подання і поширення. Закон установлює два обов'язкові критерії, яким повинна відповідати реклама: вона має бути добросовісною і достовірною.

Недобросовісна реклама:

– містить некоректні порівняння рекламованого товару з розміщеними в обороті товарами, що вироблені іншими виробниками або реалізуються іншими продавцями;

– паплюжить честь, гідність та ділову репутацію особи, у тому числі конкурента;

– є рекламою товару, який заборонено рекламувати у цей час або в цьому місці;

– є актом недобросовісної конкуренції відповідно до антимонопольного законодавства;

– поширює неправдиві, неточні або перекручені відомості, які можуть заподіяти збитки суб'єкту господарювання;

– уводить в оману щодо характеру, способу і місця виробництва, споживчих властивостей, якості та кількості товару тощо.

Реклама є *недостовірною*, якщо містить відомості, що не відповідають дійсності (помилкові або застарілі):

– про переваги рекламованого товару;

– про характеристики товару, у тому числі про його природу, склад, способи та дату виготовлення, призначення, споживчі властивості, умови застосування;

– про асортимент і комплектацію товарів, а також можливості їх придбання в певному місці або протягом певного терміну;

– про вартість або ціну товару, порядок його оплати, розмір знижок та інших умов придбання товару;

– про умови доставки, обміну, ремонту й обслуговування товару;

– про гарантійні зобов'язання виробника або продавця товару;

- про права на використання офіційних державних символів і символів міжнародних організацій;
 - про правила та терміни проведення стимулювальної лотереї, конкурсу, гри чи іншого подібного заходу;
 - про виробника або продавця рекламованого товару тощо.
- Правильно складена реклама є запорукою успіху.

Робота над проектом – це творчий процес, тому студент має право вносити незначні зміни, коректувати структуру пояснювальної записки, послідовність викладу змісту, його обсяг, але з обов’язковим погодженням з керівником практики.

Додаток Е
Схема індивідуального плану роботи студента-практиканта
перша сторінка

ЗАТВЕРДЖУЮ :

Класний керівник _____ (ПІБ)
(підпис)

Груповий керівник _____ (ПІБ)
(підпис)

Індивідуальний план роботи
студента-практиканта

_____ (ПІБ)

групи _____ курсу _____ факультету технологічної і професійної освіти

Глухівського національного педагогічного університету
імені Олександра Довженка

який(а) проходить _____ практику
(назва практики)*

у _____ класі, школи _____ з _____ по _____ 20__ р.

(або в гуртку _____, _____ закладу позашкільної освіти)

друга сторінка та наступні

Наводиться зміст запланованої навчальної, методичної, виховної роботи, роботи над складанням психологічного аналізу. Форма подання індивідуального плану роботи подана далі (таблиця 1).

Таблиця 1

Дата, день тижня	Навчальна та методична робота	Відмітка про виконання	Виховна робота	Відмітка про виконання	Робота над ППХ	Відмітка про виконання
21.01.20__ р. Понеділок						

**Назви практик, для яких заповнюється такий зразок
індивідуального плану роботи:*

1. Безвідривна (навчально-методична) – 3 курс, 5 семестр.
2. Педагогічна (у закладах позашкільної освіти) – 4 курс, 7 семестр.
3. Навчально-залікова (на робочому місці вчителя трудового навчання, креслення, інформатики) – 4 курс, 8 семестр.

Приклад
заповнення індивідуального плану роботи студента-
практиканта

Дата, день тижня	Навчальна та методична робота	Відмітка про виконання	Виховна робота	Відмітка про виконання	Робота над ППХ	Відмітка про виконання
<p style="text-align: center;">— . — . 21р. Понеділок</p>	<p>Консультація у групового керівника щодо складання індивідуального плану, його оформлення. Бесіда з директором (заступником директора) щодо організації навчально-виховного процесу в ЗЗСО (з керівником ЗПО). Зустріч з учителями трудового навчання, інформатики (керівником гуртка).</p>		<p>Ознайомлення з розкладом уроків та дзвоників (занять гуртка). Зустріч із класним керівником закріпленого класу. Ознайомлення з тематикою виховних класних годин (виховної роботи керівника гуртка).</p>		<p>Запис у щоденнику психолого-педагогічних спостережень про перший день практики.</p>	

<p>__._.21р. Вівторок</p>	<p>Визначення з учителями трудового навчання та інформатики тем і дат залікових уроків, їх змісту (з керівником гуртка – тем гурткових занять).</p>		<p>Знайомство з закріпленим класом (гуртком). Ознайомлення зі списком учителів-предметників, які викладають у класі. Відвідування уроку в закріпленому класі (заняття закріпленого гуртка).</p>		<p>Визначення завдань психолого-педагогічної характеристики Запис у щоденнику психолого-педагогічних спостережень.</p>	
<p>__._.21р. Середа</p>	<p>Ознайомлення з основною документацією ЗЗСО (ЗПО). Робота в бібліотеці з каталогом, опрацювання навчальної і методичної літератури.</p>		<p>Консультація у групового керівника. Добір матеріалу до «педскарбнички». Визначення теми і дати залікового виховного заходу.</p>		<p>Визначення плану і завдань спостереження за класом (учнем, гуртком). Запис у щоденнику психолого-педагогічних спостережень.</p>	

<p>__._.21р. Четвер</p>	<p>Зустріч з методистом з трудового навчання (груповим керівником) – консультація до написання плану-конспекту уроку (гурткового заняття). Робота в бібліотеці з каталогом, в інтернеті, опрацювання навчальної і методичної літератури.</p>		<p>Знайомство з активом закріпленого класу – списоком учнів з дорученнями, талановитими дітьми, дітьми, які мають погану успішність і складну поведінку.</p>		<p>Визначення методик для розвитку в учнів спостережливості, практичного мислення. Запис у щоденнику психолого-педагогічних спостережень.</p>	
<p>__._.21р. П'ятниця</p>	<p>Зустріч з методистом з інформатики – консультація до написання плану-конспекту уроку. Робота в бібліотеці з каталогом, в інтернеті, опрацювання навчальної і методичної літератури.</p>		<p>Виконання креслення плану класу. Виконання схематичного розміщення учнів у класі.</p>		<p>Визначення методик для розвитку в учнів творчої уяви. Запис у щоденнику психолого-педагогічних спостережень.</p>	
<p>...</p>						
<p>Останній день практики.</p>						

Додаток Є
Схема щоденника психолого-педагогічних спостережень
і аналізу проведеної роботи під час практики

перша сторінка

Щоденник психолого-педагогічних спостережень
студента-практиканта

_____ (П.І.Б.)

групи _____ курсу _____ факультету технологічної і професійної
освіти

Глухівського національного педагогічного університету
імені Олександра Довженка

який(а) проходить _____ практику

(назва практики)*

у _____ класі, школи _____ з _____ по _____ 20__ р.

(або у _____ групі _____ закладу відпочинку)

Груповий керівник _____ (ПІБ)

Директор школи _____ (ПІБ)

Завуч школи _____ (ПІБ)

Класний керівник _____ (ПІБ)

**Назви практик, для яких заповнюється щоденник психолого-педагогічних спостережень:*

1. Безвідривна (навчально-методична) – 3 курс, 5 семестр.

2. Навчально-виховна в закладах оздоровлення та відпочинку – 3 курс, 6 семестр.

друга сторінка

Розклад уроків та дзвінків або розпорядок дня в закладі відпочинку.

третя сторінка

Список учнів з дорученнями.

четверта сторінка

Схематичне розміщення школярів у класі або кімнаті відпочинку.

п'ята сторінка

Список учителів-предметників, які викладають у класі, або співробітників закладу відпочинку.

шоста сторінка

Дата та тема залікового виховного заходу.

сьома сторінка й наступні за нею

подається психолого-педагогічний аналіз проведеної роботи – навчальної, методичної, виховної роботи над написанням психологічного аналізу уроку трудового навчання або учня або класу.

Психолого-педагогічний аналіз проведеної роботи

Дата	Характеристика-опис проведеної роботи	Зауваження, рекомендації
___.__.21р. Понеділок	Перший день у школі пройшов...	

Примітка. У щоденник психолого-педагогічних спостережень студент-практикант систематично записує свої враження про кожний шкільний день або день у закладі відпочинку, веде записи щодо відвіданих уроків і виховних заходів, фіксує результати проведених спостережень, відомості про проведену в класі (групі) навчально-виховну роботу, поведінку всього класу (групи) чи окремих учнів.

Щоденник – це не просто щоденна констатація фактів, а глибокий аналіз (психолого-педагогічний) і оцінювання всіх явищ освітнього процесу. Запис у щоденнику ведеться впродовж робочого дня або після його завершення.

Додаток Ж

Зміст і оформлення виховного заходу

Виховний захід – це одна з найпоширеніших організаційних форм у позаурочній та позашкільній виховній роботі. Він повинен природно витікати із конкретних життєвих ситуацій у класі, гуртку, школі, закладі позашкільної освіти, у навколишньому середовищі. Під час планування варто зважати на умови життя й оточення, на національну культуру, традиції, на вікові й індивідуальні особливості здобувачів освіти конкретного класу, групи, їхні інтереси, на завдання виховної роботи з певним класом, на особливості шкільного колективу чи колективу гуртка.

Підготовка й організація виховного заходу спрямовані на формування й розвиток ставлення учнів до оточуючих людей і речей, підвищення рівня взаємності дітей. При цьому слід пам'ятати, що в процесі кожної взаємодії зазвичай розв'язують цілий комплекс виховних завдань.

Виховний захід – це процес, перебіг якого передбачає кілька взаємопов'язаних стадій (етапів):

1. Цілепокладання (аналіз обстановки, визначення актуальності теми заходу, цілі, завдання виховної справи).
2. Планування (підготовча частина, організаційна частина, складання програми виховного заходу).
3. Організація діяльності вихованців.
4. Самовираження особистості й результати безпосереднього виховного впливу, колективний аналіз виховної дії, самоаналіз.
5. Педагогічна рефлексія та релаксація.

Складання програми виховного заходу

Підготовча частина

Визначення мети й завдань заходу:

- обрати види, форми та методи роботи з урахуванням віку учнів;
- вибір форми виховних занять залежно від змісту та спрямування виховних завдань, віку учнів, рівня їх вихованості;
- продумати, як найоптимальніше залучити учнів до підготовки та проведення заходу;
- визначити можливість участі батьків, фахівців з тематики заходу, психологів, представників громадських організацій.

Організаційна частина:

- добір тематичного матеріалу (змістовність, переконливість з огляду на застосування вербальних методів, методів привчання, спонування, а також змагання, заохочення);

- застосування цікавих, творчих, індивідуальних завдань;
- побудова логічної послідовності й завершеності теми на підставі обраної мети заходу;
- визначення тривалості заходу з урахуванням віку учасників та місця проведення;
- добір матеріалу для оформлення композицій з метою досягнення емоційності сприймання (за потреби).

Алгоритм роботи над виховним заходом

1. План підготовки (детальний). Письмовий виклад.
2. Написання сценарію. Письмовий виклад перебігу заходу.
3. Складання схеми аналізу заходу.

**Схема написання конспекту виховного заходу
перша сторінка**

Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка

Кафедра технологічної і
професійної освіти

План-конспект виховного заходу

(тема заходу)

проведеного в _____ класі _____ школи _____
(в _____ групі _____ закладу відпочинку, гуртка ЗПО)

студентом(кою) _____ групи, _____ курсу _____
факультету технологічної і професійної освіти
Глухівського НПУ ім. О. Довженка

(ПІБ)

«__» _____ 20__ року

Класний керівник (керівник гуртка) _____ (П.І.Б.)
(Підпис)

Груповий керівник _____ (ПІБ)
(Підпис)

Глухів – 20__

друга сторінка і наступні за нею

Тема: стислий, короткий вислів, іноді віршований, що розкриває суть виховного заходу.

Мета: ідеальне уявлення результату, який має бути досягнутий на прикінці заходу.

Загальна мета на тому чи іншому рівні таксономії (ієрархії) є синтетичною категорією, що охоплює всі аспекти педагогічної взаємодії. Вона конкретизується завданнями, які повинні бути реальними (посильними).

Завдання мають бути спрямовані на:

- а) емоційне стимулювання;
- б) формування відповідних мотивів;
- в) пізнання певних явищ, фактів;
- г) формування дієво-практичних навичок.

Форма проведення виховного заходу

(Реальний процес, пов'язаний з організацією виховної діяльності). Приклад: *бесіда, круглий стіл, диспут, інформаційна година, інтелектуальна гра, турнір, усний журнал, родинне свято, виховна година, брейн-ринг, спортивне змагання, благодійні акції, аукціони, мандрівки тощо.*

Вибір форми проведення залежить від змісту та спрямування виховних завдань, віку учнів, рівня їх виховання, особистого соціального досвіду; особливостей дитячого колективу і його традицій; від технічних можливостей та рівня професіоналізму вчителя.

Засоби

Надбання матеріальної та духовної культури, що використовуються для вирішення виховної мети.

Місце проведення

Діяльнісна структура виховного заходу

Продумати, як найоптимальніше залучити вихованців до підготовки та проведення виховного заходу.

Подається список учасників з точним переліком доручень, ролей, дій, функцій.

Діяльність: фронтальна, групова, індивідуальна.

Види фронтальної діяльності: прослуховування вчителем, товаришами, перегляд кінофільму, переживання подій, осмислення

отриманої інформації, участь у підготовці та проведенні виховного заходу.

Види групової діяльності: підготовка монтажу, ілюстративного матеріалу, оформлення місця проведення, збирання інформації.

Види індивідуальної діяльності: ролі, функції обговорення в класі з метою їх оптимізації.

План виховного заходу

1. Організаційний етап

а) розповідь, бесіда, емоційне стимулювання за допомогою створення виховних ситуацій.

2. Реалізаційний етап

а) розкриття мети та завдань заходу; спрямування учасників на роботу та пошук відповідей на питання;

б) використання методичних прийомів;

в) застосування тестів, анкет, відеосюжетів, ігрової діяльності.

3. Підсумковий етап

а) аналіз позитивних досягнень учнів;

б) прикінцеве слово вчителя;

в) ґрунтовність висновків, зроблених у ході заходу та по його завершенні.

Остання сторінка – використана література під час підготовки виховного заходу.

Додаток 3
Схема звіту про проходження педагогічної практики

ЗВІТ

студента-практиканта _____
(прізвище, ім'я, по батькові в родовому відмінку)

групи _____ курсу _____ факультету технологічної і професійної
освіти

який (яка) проходив безвідривну (навчально-методичну)
практику

в _____ класі _____
(повна назва освітньої установи)

з _____ по _____ 20__ р.

Груповий керівник практики _____
(ПІБ)

Класний керівник _____
(ПІБ)

Звіт пишеться відповідно до змісту діяльності студентів та індивідуального плану їхньої роботи.

1. Коротка характеристика умов навчання в закладі загальної середньої освіти (обладнання, матеріальна база, склад учителів, успішність, науково-методична проблема, над якою працює педагогічний колектив закладу, шляхи реалізації (коротко)).

2. Виконання індивідуального плану, відхилення від плану.

3. Враження від відвіданих занять, методи викладання, які сподобались (обґрунтувати).

4. Проведення виховного заходу. Аналіз рівня володіння методиками проведення виховних заходів (визначити якість теоретичних знань з педагогіки, психології, методики виховної роботи), умінь використовувати їх на практиці.

5. Участь у роботі методичних об'єднань, педрад, батьківських зборів.

6. Перелік фахових компетентностей, набутих у процесі практики.

7. Особисте враження від практики. Загальні висновки, пропозиції стосовно її поліпшення.

Дата

Підпис

Додаток И

Методичні рекомендації до проведення психологічного аналізу уроку

Урок – це провідна форма організації навчально-виховного процесу в сучасній школі, основа класно-урочної системи. Уміння аналізувати його педагогічну та психологічну структуру – це важлива складова компетенції майбутнього вчителя. Цілісний аналіз означає комплексне дослідження пізнавальної, емоційної, комунікативної сфер та індивідуально-психологічних особливостей суб'єктів педагогічного процесу в контексті мети та основних завдань уроку. Зважаючи на обмеженість часу для виконання такої складної й об'ємної роботи, обмежимося лише аналізом виявів окремих психічних явищ. Основним методом, котрим буде послуговуватися студент-практикант під час виконання цього завдання, є спостереження, ефективно застосувати який допоможуть такі поради:

- 1) чітко усвідомлюйте мету свого спостереження;
- 2) опрацюйте теоретичні джерела, щоб виокремити критерії, за якими можна охарактеризувати досліджуване психічне явище;
- 3) перевірте, чи дійсно обрані критерії відповідають меті Вашого спостереження;
- 4) спостереження повинно здійснюватися планомірно і систематично;
- 5) не втручайтесь у події, які спостерігаєте;
- 6) контролюйте себе;
- 7) отримані результати обов'язково фіксуйте в письмовій формі;
- 8) не будьте упередженими у висновках, зберігайте об'єктивність, не зважайте на особисті симпатії.

Схема психологічного аналізу уроку

1. Дата уроку, клас (група), місце проведення, навчальний предмет, тема уроку, мета.
2. Якими методами та прийомами послуговується вчитель для досягнення очікуваних результатів (відповідно до етапів уроку)?
3. Чи є опора на систему теоретичних знань і життєвий досвід особистості?
4. Чи враховуються індивідуальні особливості учнів (тип темпераменту, ліворукість – праворукість, стан здоров'я, настрій, схильності, здібності тощо)?

5. Чи закріплюються вміння й навички, сформовані на попередніх навчальних заняттях?

6. Наскільки активізоване наочно-дійове й практичне мислення?

7. Міра активізації репродуктивної й творчої уяви.

8. Чи враховуються явища інтерференції та перенесення навичок?

9. Рівень самостійності учнів під час виконання практичних завдань.

10. Оцініть якість рівня засвоєння вмінь окремих учнів за такими показниками: точність і час виконання, рівень зосередженості, емоційна напруженість.

11. Оцініть рівень автоматизованості засвоєних навичок.

12. Рекомендації для оптимізації формування трудових умінь і навичок.

Примітка. Виконання роботи здійснюється шляхом відповіді на запитання схеми.

Орієнтовний зразок психологічного аналізу уроку

Мета: спостереження шляхів організації та підтримання уваги учнів на уроці.

Школа: НВК

Предмет: Основи здоров'я

5-й клас

Тема: «Здорова дитина – щаслива родина»

Урок проведено за розкладом, наприкінці навчального дня, відразу після заняття фізичної культури. Тому на початку уроку учні виглядали втомлено і довго не могли належним чином налаштуватися на роботу. Педагогу було важко спрямувати їхню увагу на зміст уроку. Учитель намагався організувати діяльність учнів шляхом таких установок: «Увага! Працюємо!», «Усі закінчили сторонні справи!», «Уся увага на мене!». Проте ефект цих засобів був тимчасовий. Коли почався етап перевірки домашнього завдання, метою якого було визначення рівня засвоєння матеріалу і активізація розумової діяльності, виявилось, що клас не зосереджений на роботі. Наприклад, Олександренко Іван, Гавриленко Станіслав порушували дисципліну, спілкувалися між собою. Іваненко Віта і Петренко Катя гралися з телефоном і з першого разу не чули запитань учителя.

Мотивація навчальної діяльності була здійснена у формі бесіди про важливість збереження власного здоров'я, що підвищило концентрацію увагу учнів. Цей висновок можна зробити з активізації поведінки дітей, вони почали ставити педагогу запитання, що

стосувалися теми уроку, розповідати історії з власного життя, пов'язані з темою.

У процесі засвоєння і закріплення нового матеріалу вчитель ставив перед учнями чіткі, зрозумілі завдання, що вимагали вольових зусиль відповідно до їхніх вікових та індивідуальних особливостей (наприклад, перерахувати відомі нам дитячі хвороби). Таким чином, стимулювалася довільна увага класу. Проте такі учні, як Олександренко І. та Гавриленко С. зберігали низькі показники зосередженості на роботі, спілкувалися між собою, не виконували завдань учителя. До кінця заняття загальна концентрація уваги класу на темі зменшилася, учні почали робити більше помилок, підвищився рівень робочого шуму.

Педагог не зміг оптимально врахувати особливості прояву мимовільної уваги учнів. Якщо умовно оцінити зміст навчального матеріалу за ефективністю, то вплив сторонніх подразників (гучні звуки на вулиці, телефонні дзвінки) на діяльність класу був більш сильним. Отже, показники контрастності, новизни, динамічності не були враховані належним чином. Вирішенню цієї проблеми може допомогти збільшення обсягу наочності на уроці.

Післядовільна увага учнів не була активізована, оскільки інтерес до навчального процесу був відсутній, що виявлялося в пасивній поведінці учнів.

Стійкість уваги учнів була порушена внаслідок відсутності інтересу до матеріалу та монотонного стилю викладу. Учні довго налаштовувалися на початок уроку, виникали труднощі з переходом від виконання письмових завдань до усних. Тобто розподіл та переключення уваги виявлялися слабко. Основними причинами цього є втома і відсутність належного рівня зацікавленості навчальним матеріалом.

Сидоренка Петра можна охарактеризувати як учня з добре розвиненими властивостями уваги; він зберігав високі показники працездатності протягом уроку, переходив від однієї діяльності до іншої без втрати продуктивності.

Протягом уроку вчитель намагався здійснювати індивідуальний підхід: у разі потреби повторював запитання, давав додаткові пояснення за темою, використовував диференційовані завдання на картках. Проте результати цієї роботи не можна назвати позитивними, оскільки загальний рівень концентрації уваги залишався низьким.

Щодо учнів з низькою увагою, то Іваненко В., яка так і не змогла зосередитися на роботі до кінця уроку, постійно відволікалася на сторонні подразники, не виконувала завдань педагога. У

Олександренка І. було зафіксовано хибну неуважність: він часто порушував дисципліну, спілкувався з товаришем, але зміг відповісти на запитання з теми уроку.

Основними особливостями уваги самого вчителя є сконцентрованість на викладі навчального матеріалу. Розподіл та переключення уваги розвинені недостатньою мірою, оскільки педагог не завжди помічав порушення дисципліни й випадки списування.

Ураховуючи результати спостереження, можемо дати такі рекомендації:

1. Урахувати мимовільну увагу учнів на уроці. Пам'ятайте, що вона є підґрунтям для розвитку довільної. Для цього частіше використовуйте наочність яскравого оформлення – плакати, малюнки, таблиці, моделі, муляжі.

2. Застосувати види й форми роботи, що стимулюють інтерес учнів до змісту навчального процесу, – ігри, дискусії, диспути.

3. Внести зміни в навчальний розклад занять: урок фізвиховання більш доцільно проводити після уроків, які потребують розумового напруження та зосередженості.

4. Попрацювати над зменшенням монотонності голосу.

Типові помилки під час складання психологічного аналізу уроку

1. Необрунтованість висновків. Робота виконана у формі декларативних фраз, не були наведені конкретні приклади.

2. Рівень розвитку психічних явищ в учнів не розкрито, замість цього в тексті подано теоретичні визначення пропонованих у схемі понять.

3. Логічна суперечливість у змісті викладених матеріалів.

4. Загальний, неконкретний характер рекомендацій.

Орієнтовний зразок написання аналізу уроку – негативно оцінений (прізвища дітей змінені з етичних міркувань)

Збережено авторський стиль

Мета: дослідження мисленнєвої активності

Школа: НВК

Предмет: Основи здоров'я

8-й клас: математика

Тема: «Теорема Піфагора»

Урок був третій за розкладом. Учитель доречно використовував проблемні ситуації, приклади й пояснення матеріалу для повноцінної

мисленнєвої активізації учнів. Учитель досить чітко формулював умови задачі на доступному для дітей рівні. Запитань майже не виникало. Якщо й виникали, то на них чітко відповідали. В основному переважали запитання репродуктивного характеру. Але досить багато було й таких, що вимагали творчості учня, нестандартного підходу.

Навички рефлексії формувалися, але не дуже інтенсивно.

Під час розв'язування задачі не з'ясовувалися нові поняття, а користувалися старими, засвоєними з попередніх тем. Учитель досить уміло оперував дедуктивним й індуктивним методом у процесі повідомлення матеріалу.

Особливості мисленнєвих операцій учнів:

1) аналіз – розумовий розподіл предметів і явищ на частини або властивості;

2) синтез – розумове об'єднання частин або властивостей в єдине ціле;

3) порівняння – зіставлення предметів і явищ, знаходження подібності та відмінності між ними;

4) абстрагування – виділення одних ознак та відволікання від інших (відбувається на основі аналізу);

5) узагальнення – розумове об'єднання предметів та явищ за їх спільними та істотними ознаками.

Наочно-дійове, наочно-образне й словесно-логічне мислення учнів розвинене на достатньому рівні. Теоретичне мислення вчителя більш виявлене, ніж практичне.

Критичність мислення є низькою. Самостійність, швидкість, гнучкість і глибина перебувають на достатньому рівні.

Щодо особливостей мислення окремих учнів, то можна сказати наступне. Іванова Катя має низький рівень розвитку мисленнєвих процесів. Наочно-дійове, наочно-образне і словесно-логічне мислення – високе. Катя гарно аналізує і узагальнює інформацію. Сидоров Іван має невисокий рівень мислення. Петренко – середній.

Як рекомендацію вчителю можна сказати таке – більш активно розвивати аналіз і синтез учнів. Також потрібно більше уваги приділяти вербальній логіці дітей.

Додаток К
Орієнтовний зразок рекомендацій щодо розвитку уваги
(скорочений варіант)

Рекомендації вчителям:

1. Зосереджуючи увагу учнів на уроці, необхідно насамперед зазначити, на чому передусім, потрібно зосередитися школярам (доказовість думки, правильність мовлення, його виразність, повнота знань тощо).
2. Викладаючи початковий матеріал, потрібно прискорювати чи сповільнювати темп мовлення, змінювати інтонацію на важливих частинах матеріалу.
3. Не потрібно до початку уроку демонструвати наочність і прилади, необхідні для пояснення нового матеріалу. Це може відволікати увагу учнів під час усного опитування, а до моменту вивчення нового матеріалу втратить необхідну новизну.
4. Якщо клас відволікається, краще зупинити розповідь і зробити паузу, ніж робити зауваження, яке приверне увагу інших до учня, котрий порушив дисципліну.
5. Принципи побудови уроку, на якому мимовільна увага підтримується інтересом, – це змістовність матеріалу, викладеного в захопливій формі; різноманітність форм і методів роботи; захопленість самого вчителя матеріалом, який викладається; жвавість, емоційність, насиченість уроку.
6. Забезпечити кожного учня пам'ятками самоорганізації уваги під час вивчення навчального матеріалу.
7. Скласти ігри для розвитку уваги, які б містили матеріал уроку, і регулярно використовувати, переважно пропонуючи їх учням з низькою уважністю.
8. Уводити ігри, що розвивають увагу, у фізкультхвилинки, програми свят, позакласні заходи.

Рекомендації батькам:

1. Будьте уважними до дитини, виявляйте щире зацікавлення до її занять і життя. Це сприяє залученню дитини до цілеспрямованої діяльності. Як справедливо відзначають О. Ю. Єрмолаєв, Т. М. Марютіна, Т. А. Мешкова, «мало хто з дорослих замислюється над тим, що, пропонуючи дитині шукати гриби, збирати на березі ріки камінці, вибирати потрібні деталі мозаїки або конструктора, вони тим самим сприяють тренуванню уваги».
2. Спостерігайте, як ваша дитина виконує домашні завдання. Перше, чого потрібно навчити дитину – це перевіряти свою роботу. Одрозуміти важко побачити власні помилки. Тому написано потрібно

відкласти, зайнятися іншими справами, а пізніше повернутися й поглянути на текст «новим поглядом». Якщо часу на очікування немає, наприклад, у школі під час диктанту або переказу (твору), можна використовувати інший прийом: читати текст з кінця, тобто спочатку останнє слово, потім передостаннє і далі. Проте, щоб опанувати цей прийом, батькам доведеться виступити в ролі «тренерів». Хай дитина напише під диктовку текст, а потім перевірить те, що написала, за методикою від кінця до початку.

3. Регулярно залучайте дітей до виконання завдань за попередньо розробленим планом дій: можна створювати будівлі з конструкторів, малюнки, орнаменти, апплікації і вироби, форму яких ви пропонуєте словесно або за допомогою схеми.

Додаток Л
Зразок оформлення титульної сторінки теки з
документацією

Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка

ДОКУМЕНТАЦІЯ
з педпрактики
студента(ки) _____ групи _____ курсу
факультету технологічної і професійної освіти
Глухівського національного педагогічного університету
імені Олександра Довженка

(ПІБ)

який(яка) проходив(ла)

_____ практику

(назва практики)*

В _____

(повна назва освітнього закладу чи закладу відпочинку)

з _____ по _____ 202_ р.

Груповий керівник:

(ПІБ)

Глухів 20____

**Назви практик:*

1. Безвідривна (навчально-методична) – 3 курс, 5 семестр.
2. Навчально-виховна в закладах оздоровлення та відпочинку – 3 курс, 6 семестр.
3. Педагогічна (в закладах позашкільної освіти) – 4 курс, 7 семестр.
4. Навчально-залікова (на робочому місці вчителя трудового навчання, креслення, інформатики) – 4 курс, 8 семестр.

Додаток М
Зразок оформлення
залікової загальнотабірної колективної творчої справи
перша сторінка

Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка

Кафедра педагогіки та
менеджменту освіти

План-конспект загальнотабірної колективної творчої справи
« _____ »,
(назва заходу)
проведеної студентом(кою) _____ групи, _____ курсу
факультету технологічної і професійної освіти

_____ (ПІБ)
під час навчально-виховної практики в закладах оздоровлення
та відпочинку
в _____
(назва закладу відпочинку)

_____ червня 20_ року

Методист табору (старший педагог-організатор): _____ (ПІБ)
(Підпис)

Глухів – 20__

Зразок плану-конспекту колективної творчої справи

Повна назва справи: «Стежками спортивного олімпу»

Укладач сценарію: ППБ педагога-організатора

Дата і час проведення: 27 червня 20_, 15.00

Місце проведення: стадіон

Вікова категорія цільової аудиторії: 9 – 17 років.

Мета справи: розширити та поглибити спортивні вміння дітей

Завдання:

- удосконалити спортивні навички;
- розвинути гнучкість, спритність, швидкість;
- виховувати любов до спорту.

Оформлення, реквізити, обладнання: аудіоматеріали, тканина, назва, маршрутні листи, м'ячі, канат, кеглі, дартс.

План підготовки:

1. Обрання форми та теми проведення.
2. Проведення ради справи.
3. Опрацювання методичної літератури, добір вправ та ігор.
4. Написання сценарію.
5. Підготовка реквізитів, оформлення.
6. Репетиції.

Прогнозований перебіг справи:

1. Оформлення, налаштування учасників на роботу.
2. Заспів.
3. Проходження станцій.
4. Оголошення результатів.

Перебіг справи

I. Організаційний етап

(Звучать фанфари, виходять дві дівчини)

1: – Що це? Дивись!

2: – Що таке?

1: – Та це ж олімпійські ігри!

2: – Невже?!

1: – Так, глянь, та це ж найкращі спортсмени світу!

2: – УРА! Ура! *(підстрибує)* Ми ж підемо?!

1: – Ну, звісно! Треба обов'язково розказати про це Наталці!

Вона не повинна цього прогавити. *(побігли)*

2: – Наталко, чуєш?

1: – Наталко, ти де?

Н: – Та тут я! (*виходить*) Привіт, дівчата! Що вже трапилось? Чого бігли?

2: – Подивись сама, хто до нас їде. (*дають їй листівку, Наталка читає*)

Н: – Теж мені, велике діло! Якись олімпійські ігри!

1: – Та ти що? Як можна не хотіти відвідати олімпійські ігри, де зібралися найспортивніші люди світу?!

2: – Тобі сподобається! Ну, пішли з нами! Побачиш, ти не пошкодуєш!

Н: – Та ні, дівчата, я щось не хочу! Та й не люблю я цього! Як на мене, там немає нічого справжнього! Вийшли, побігали, пострібали і все!

1: – Та це ж клопітка праця! Сама б лишень спробувала, перш ніж говорити!

Н: – От побачите! І спробую! Коли випаде така можливість.

2: – Випаде, адже я купила нам чарівні квитки.

1: – І ми відправимось на найсправжніснінькі олімпійські ігри!

2: – У нас є багато квитків, і ми роздамо їх друзям, вони допоможуть тобі!

1: – Ну що, вирушаємо!

(*Роздають усім маршрутні листи*)

II. Реалізаційний етап

Станція № 1 «Стрибки на батуті»

На станції один педагог-організатор, який розповідає цікаві факти та з історії стосовно виникнення стрибків на батуті. Після цього проводиться гра «Стрибки через канат» – діти стрибають через канат, намагається за один раз стрибнути якомога більше дітей. Найактивніших нагородити медальками.

Станція № 2 «Дартс»

На станції один педагог-організатор, який розповідає цікаві факти та з історії виникнення дартсу. Після цього діти по черзі кидають дротиками в ціль. Найвлучніших дітей нагородити медальками.

Станція № 3 «Теніс»

На станції знаходиться один педагог-організатор, який розповідає цікаві факти та факти з історії виникнення тенісу. Після цього діти набивають на тенісних ракетках м'ячі. Хто набив найбільше – нагороджується медальками.

Станція № 4 «Важка атлетика»

На станції один педагог-організатор, який розповідає цікаві факти та факти з історії виникнення важкої атлетики. Після цього проводиться гра «Передай м'яч»: діти стають у коло і без допомоги рук передають м'яч; у кого м'яч падає, той вибуває з гри. Переможців нагородити медальками.

Станція № 5 «Кінний спорт»

На станції один педагог-організатор, який розповідає цікаві факти та факти з історії виникнення кінного спорту. Після цього проводиться гра «Стрибки з перепонами»: діти на імітованому коні намагаються прострибати, обходячи перепони – кеглі. Хто зіб'є найменшу кількість кеглів, – того нагородити медальками..

Станція № 6 «Волейбол»

На станції один педагог-організатор, який розповідає цікаві факти та факти з історії виникнення волейболу. Після цього проводиться гра «Земля, небо, риби, птахи»: пояснюються правила, діти грають активно в гру. Найактивніших нагородити медальками.

Станція №7 «Футбол»

На станції один педагог-організатор, який розповідає цікаві факти та факти з історії виникнення футболу. Після цього діти ногами, по черзі набивають м'яч. Хто набив найбільшу кількість разів – нагородити медальками.

III. Підсумковий етап

На останній станції педагоги-організатори визначають найактивніших дітей.

(до дівчат заходить Наталка)

1: – О, Наталко!

2: – Ти вже повернулася?!

Н: – Так, дівчата!

1: – Щось ти втомлена... Стомилася?

Н: – Дівчата, я навіть не могла подумати, що це таке важке завдання і водночас цікаве!

1: – Тобі сподобалося?

Н: – Це була неймовірна та захоплива подорож. Спасибі вам!
(обіймає) Я сьогодні так багато побачила та спробувала!

2: – А вам сподобалося? *(запитують дітей)*

Н: – Дівчата, а ви не знаєте, коли у нас знову олімпійські ігри?

2: – Що?

1: – Та ти ж лише звідти! *(обурено йдуть)*

Н: – Ну дівчата! *(виходить за ними)*

Список використаної літератури

1. Твердохліб Ж. О., Крук А. З., Погребенник Л. І. Особливості проведення шкільних спортивно-масових свят: методичні рекомендації. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2009. 62 с. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/5931/2/2.pdf> (дата звернення: 17.06.2019).

2. Шерудило А. В. Я хочу бути сучасним вожатим: методичні рекомендації зі спецкурсу «Інноваційні технології в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку» для студентів педагогічних спеціальностей вищих навчальних закладів. Глухів: РВВ Глухівського НПУ ім. О. Довженка. 2015. 80 с.

3. Шерудило А. В., Шерудило М. П., Холіна О. М. Організація оздоровчо-виховного процесу в пришкільному таборі в умовах Нової української школи: навчально-методичний посібник для студентів закладів вищої педагогічної освіти. Суми: Вінниченко М. Д., 2019. 82 с.

Додаток Н

Схема звіту про проведеної роботу в закладі оздоровлення та відпочинку

перша сторінка

Звіт

про проходження

навчально-виховної практики в закладах оздоровлення та

відпочинку з _____ по _____ 20_____ року

на посаді _____

студента _____ курсу _____ групи

факультету технологічної і професійної освіти

(ПБ)

друга сторінка й наступні

I. Загальні відомості про заклад оздоровлення та відпочинку (ЗОВ):

- назва закладу, адреса, місцевість, у якій він розташований, кліматичні умови та навколишнє середовище тощо;
- організаційна робота на посаді педагога-організатора.

II. Матеріально-технічне оснащення ЗОВ:

- загальна характеристика матеріально-технічної бази закладу;
- забезпечення необхідним обладнанням для проведення виховної роботи;
- літературно-методичне забезпечення.

III. Характеристика дитячого колективу:

- вік дітей, рівень їх вихованості, вікові та індивідуальні особливості;
- особливості дитячого колективу, його структура (наявність формальних і неформальних лідерів, активу).

IV. Виховна робота в ЗОВ:

- планування і організація виховної роботи;
- проведення роботи, спрямованої на згуртування тимчасового дитячого колективу;
- організація і проведення загальнотабірних колективних творчих справ (дата, тема, мета);
- особливості підготовки до проведення загонових

колективних творчих справ, організаційні труднощі;

– особливості проведення колективних творчих справ (що вдалося чи не вдалося, як встановлювався контакт із дітьми, їхній емоційний стан тощо);

– підсумки проведених колективних творчих справ.

V. Загальні висновки:

– загальні враження про педагогічну практику в ЗОВ;

– які професійно-педагогічні знання, уміння і навички набули;

– які виникали труднощі і як їх вирішували;

– пропозиції щодо покращення організації і змісту педагогічної практики.

Дата

Підпис

Додаток О

Структура гурткового заняття

Тема заняття:

Мета заняття:

- навчальна (знання, уміння – формування);
- виховна (риса характеру – виховання);
- розвивальна (психофізіологічні особливості учня – розвиток):

Обладнання, матеріали, інструменти.

Дидактичне забезпечення.

Об'єкт праці.

Література.

1. Вступна частина

1.1. Організаційний момент

- перевірка готовності дітей до уроку;
- підтримка порядку і дисципліни протягом усього заняття.

1.2. Повідомлення теми та мети заняття, очікуваних результатів.

Тема, мета заняття повинні оголошуватися обов'язково, назва теми, мета, завдання мають бути адаптованими до сприйняття дітей:

- пояснення важливості теми;
- трансформація мети заняття в мету вихованців;
- формулювання мети з орієнтуванням на потреби та інтереси вихованців;
- формулювання конкретних навчальних завдань, які повинні виконати учні;
- нагадування теми, мети і завдань протягом заняття;
- концентрування на знаннях і вміннях, що відповідають інтересам і потребам вихованців.

1.3. Актуалізація опорних знань

Визначення понять, які треба активізувати у свідомості дітей, щоб підготувати їх до сприйняття нового матеріалу.

1.4. Мотивація навчальної діяльності гуртківців

При побудові заняття необхідно враховувати три види мотивації:

- соціальну – підняття авторитету дитини серед товаришів, похвала за старанність у роботі тощо;
- прагматичну – посилення уваги до дисципліни, інформації, яка буде потрібна при вступі до ЗВО, при отриманні спеціальності тощо;
- змістову – застосування знань у нестандартних ситуаціях, пізнавальні суперечки, введення учнів у проблемні ситуації.

2. Основна частина

2.1. *Перевірка знань та вмінь*, які діти вже мають і які необхідні для вивчення нової теми.

2.2. *Висвітлення матеріалу нової теми* (ознайомлення з новими знаннями та вміннями).

2.3. *Оволодіння вихованцями новими теоретичними та практичними знаннями* (вправи на освоєння нових знань, умінь, навичок за зразком).

2.4. *Практична робота* (залучення вихованців до самостійного осмислення нового матеріалу, самостійна робота, перенесення засвоєних знань, умінь, навичок у подібну ситуацію, завдання творчого характеру):

2.4.1. вступний інструктаж;

2.4.2. поточний інструктаж;

2.4.3. завершальний інструктаж.

3. Завершальна частина (підбиття підсумків заняття)

3.1. *Рефлексія* (обґрунтування гуртківцями можливості використання отриманих знань, умінь, навичок).

3.2. *Загальний підсумок заняття із зазначенням його позитивних та негативних моментів.*

3.3. *Повідомлення завдань на наступне заняття* (якщо є).

3.4. *Рекомендована література.*

Додаток П
Схема аналізу гурткового заняття

Протокол запису гурткового заняття

Етап заняття та його зміст	Затрачено часу	Методи, прийоми та засоби, що використовувались	Форми організації навчально-пізнавальної діяльності учнів	Примітка

Схема аналізу гурткового заняття

Загальні відомості про гурткове заняття

1. Тема гурткового заняття, його освітня та виховна мета.
2. Унаочнення заняття.
3. Організація приміщення гуртка: дотримання повітряного, теплового, світлового режимів, відповідність столів, стільців росту учнів, підготовка керівника гуртка (технічні засоби, моделі, схеми, таблиці, муляжі, зразки виробів тощо) і учнів (зошит, олівці, креслярський інструмент, матеріали тощо) до заняття.

Структура гурткового заняття й методика його проведення

1. Доцільність теми заняття. Відповідність поставленій меті. Логіка побудови й цільність гурткового заняття.
2. Мобілізувальний початок заняття. Зосередження уваги членів гуртка, підтримка дисципліни, створення емоційного фону. Урахування різних видів мотивації – соціальної, прагматичної, змістової.
3. Повторення необхідного для заняття теоретичного матеріалу. Активізація мисленневої діяльності учнів під час відтворення матеріалу.
4. Вивчення нового матеріалу:
 - Постановка освітньої або виховної проблеми. Створення проблемно-пошукової ситуації. Передбачення керівником гуртка можливих труднощів і шляхи їх подолання. Спрямування сприймання учнів на засвоєння нових фактів, технік, видів технічної творчості та декоративно-прикладного мистецтва. Виховання потреби учнів у знаннях і вміннях у сфері технічної творчості чи декоративно-прикладного мистецтва.
 - Розв'язання освітньої проблеми. Шляхи активізації мислення учнів на занятті: порівняння й аналогія, аналіз і синтез, узагальнення й абстрагування, індукція та дедукція; встановлення причиново-наслідкових зв'язків між явищами; використання ігрових технологій; використання комп'ютерних технологій; використання нестандартних

занять. Чіткість формування визначень. Загальний підсумок розв'язання проблеми.

– Закріплення нових знань на занятті. Способи застосування знань у різних ситуаціях, осмислення зв'язку теорії з явищами навколишньої дійсності, різними видами технічної творчості та декоративно-прикладного мистецтва. Виявлення зв'язків нового матеріалу з раніше вивченим. Об'єктивність і мотивація оцінювання виконаних робіт учнів.

– Організація і зміст практичної роботи членів гуртка, проведення вступного, поточного та завершального інструктажів. Оптимальність обраних форм організації самостійної практичної роботи учнів, раціональність використаних методів і прийомів навчання, відповідність їх меті і завданням заняття, віковим та індивідуальним особливостям дітей; прийоми активізації уваги й мислення, озброєння учнів прийомами самостійної роботи та самоконтролю тощо.

Аналіз змісту навчального матеріалу

1. Науково-теоретичний рівень гурткового заняття.
2. Відповідність змісту заняття вимогам програми гуртка.
3. Дотримання логіки мислення та викладу.
4. Відповідність змісту навчального матеріалу віковим особливостям учнів і рівню їх підготовки.
5. Зв'язок із практикою, сучасністю.
6. Виховний характер дидактичного матеріалу.

Майстерність керівника гуртка

1. Знання гуртківців та індивідуальний підхід до них; диференційований підхід до кращих учнів і тих, що відстають.
2. Контакт із гуртківцями, уміння тримати дисципліну. Спілкування з членами гуртка.
3. Раціональний розподіл часу на занятті.
4. Уміння керівника гуртка проводити демонстрації, досліди та застосовувати ТЗН, комп'ютер, використовувати роздатковий матеріал, користуватися дошкою.
5. Педагогічний такт керівника гуртка.
6. Мовлення керівника гуртка. Володіння голосом, мімікою, пантомімікою.

Висновки

1. Виконання плану гурткового заняття, досягнення мети.
2. Позитивні й негативні сторони гурткового заняття.
3. Загальна оцінка гурткового заняття.
4. Рекомендації щодо підвищення ефективності гурткового заняття.

Додаток Р
Схема аналізу виховного заходу

Протокол запису виховного заходу

Етап заходу та його зміст	Затрачено часу	Методи, прийоми та засоби, що використовувались	Форми організації навчально-пізнавальної діяльності учнів	Примітка

Орієнтовна схема аналізу виховного заходу

Цілі і завдання, що мають бути розв'язані в процесі підготовки й проведення виховного заходу. Особливості контингенту учнів. Наскільки враховані в змісті заходу потреби школярів, їхні інтереси і творча фантазія.

Процес підготовки: спрямовувальна роль класного керівника, керівника гуртка в ході підготовки заходу, надання в тактовній формі допомоги учням; роль класного колективу, колективу гуртківців, органів самоуправління в підготовці й проведенні заходу, позиція учнів у процесі підготовки цього заходу (розроблення планів, контроль тощо); забезпечення дружної, злагодженої роботи колективу, формування відносин співробітництва, взаємодопомоги, відповідальності; організація діяльності учнів: чітке визначення функціональних обов'язків і повноважень кожного, конкретних строків виконання окремих завдань.

Проведення заходу

1. Організація: готовність учнів до проведення заходу, оформлення приміщення, обладнання, наочність, використання технічних засобів, структурна схема заходу, чіткість, організованість, злагодженість у проведенні заходу, раціональність використання часу, участь представників громадськості в заході.

2. Зміст: актуальність теми, змістова спрямованість, логічність, послідовність, цілеспрямованість, раціональність у доборі методів, їх осмислення, глибина висновків, зв'язок із життям класу, гуртка, села, міста, району; добір питань, що хвилюють гуртківців.

3. Методика проведення: урахування вікових особливостей дітей, можливість відвертого обміну думками, характер діалогу, стимулювання учнів до дискусії, до вироблення єдиної думки.

4. Психологічна обстановка: поведінка учнів, їхня активність, зацікавленість, ставлення до заходу, поведінка класного керівника, керівника гуртка, його тон, ставлення до учнів, педагогічний такт, повага до самостійних думок, пропозиції, рішення учасників.

Результати: вирішення конкретних завдань виховання в процесі підготовки й проведення заходу, ставлення учнів до його змісту.

Рекомендації

Додаток С
Схема звіту студента-практиканта

ЗВІТ

Студента-практиканта _____
(П.І.Б.)

групи _____ курсу _____ факультету технологічної та професійної
освіти
який (яка) проходив педагогічну практику (в закладах позашкільної
освіти)

в _____
(повна назва освітньої установи)

як керівник гуртка _____

з _____ по _____ 20__ р.

Груповий керівник практики _____
(П.І.Б.)

Керівник гуртка _____
(П.І.Б.)

Звіт пишеться відповідно до змісту діяльності студентів та індивідуального плану їхньої роботи.

1. Коротка характеристика умов роботи в ЗПО (обладнання, матеріальна база, склад керівників гуртків, науково-методична проблема, над якою працює педагогічний колектив закладу, шляхи реалізації (коротко)).

2. Виконання індивідуального плану. Відхилення від плану.

3. Враження від відвіданих занять гуртків, виховного заходу, висвітлення методів освітньої та виховної діяльності, обґрунтування тих, що сподобались.

4. Кількість проведених занять, їх критична оцінка, труднощі при підготовці й проведенні.

5. Проведення виховного заходу. Аналіз рівня володіння методиками проведення виховних заходів (визначити якість теоретичних знань з педагогіки, психології, методики виховної роботи), умінь використовувати їх на практиці.

6. Перелік умінь і навичок, набутих у процесі практики.

7. Враження від практики. Загальні висновки, пропозиції відносно її поліпшення.

Дата

Підпис

Додаток Т
Схема аналізу уроку
Протокол запису уроку

Етап уроку та його зміст	Затрачено часу	Методи, прийоми та засоби, що використовувались	Форми організації навчально-пізнавальної діяльності учнів	Примітка

Схема аналізу уроку

Загальні відомості про урок

1. Тема уроку, його дидактична й виховна мета.
2. Унаочнення уроку.
3. Тип уроку (комбінований урок; урок засвоєння нових знань; урок формування вмінь та навичок; урок комплексного застосування знань, умінь і навичок; урок узагальнення й систематизації знань; урок перевірки, оцінювання й корекції знань, умінь і навичок).
4. Організація класу: дотримання повітряного, теплового, світлового режимів, відповідність парт (столів), стільців росту учнів, підготовка вчителя (дошка, крейда, технічні засоби, моделі, схеми, таблиці, муляжі тощо) і учнів (зошит, щоденник, підручник тощо) до уроку.

Структура уроку й методика його проведення

1. Структура уроку (відповідно типу), доцільність її з позиції вивчення теми. Відповідність типу уроку поставленій меті. Логіка побудови й цільність уроку.
2. Мобілізувальний початок уроку. Зосередження уваги учнів. Створення позитивного емоційного фону.
3. Повторення попереднього матеріалу. Підтримання уваги учнів під час опитування. Активізація мисленнєвої діяльності учнів під час відтворення матеріалу.
4. Вивчення нового матеріалу:
 - Постановка навчальної проблеми. Створення проблемно-пошукової ситуації. Передбачення вчителем можливих труднощів і шляхи їх подолання. Спрямовання сприймання учнів на засвоєння нових фактів. Виховання потреби учнів у знаннях.
 - Розв'язання навчальної проблеми. Шляхи активізації мислення учнів на уроці: порівняння й аналогія, аналіз і синтез, узагальнення й абстрагування, індукція та дедукція; встановлення

причиново-наслідкових зв'язків між явищами. Чіткість формулювання визначень. Загальний підсумок розв'язання проблеми.

– Закріплення нових знань на уроці. Способи застосування знань у різних ситуаціях, осмислення зв'язку теорії з явищами навколишньої дійсності. Виявлення зв'язків нового матеріалу з раніше вивченим. Облік знань, умінь і навичок, набутих на уроці. Об'єктивність і мотивація оцінок учителя.

– Організація і зміст практичної роботи учнів, проведення вступного, поточного та завершального інструктажів. Оптимальність обраних форм організації самостійної практичної роботи учнів, раціональність використаних методів і прийомів навчання, відповідність їх меті й завданням уроку, віковим й індивідуальним особливостям учнів; прийоми активізації уваги й мислення, озброєння учнів прийомами самостійної роботи та самоконтролю тощо.

– Завдання додому. Інструктаж учителя щодо організації розумової діяльності учнів удома.

Аналіз змісту навчального матеріалу

1. Науково-теоретичний рівень уроку.
2. Відповідність змісту уроку вимогам програми.
3. Дотримання логіки мислення та викладу.
4. Відповідність змісту навчального матеріалу віковим особливостям учнів і рівню їх підготовки.
5. Зв'язок із практикою, сучасністю.
6. Виховний характер дидактичного матеріалу.

Майстерність учителя

1. Знання учнів та індивідуальний підхід до них; диференційований підхід до кращих учнів і тих, що мають проблеми з навчанням.

2. Контакт із класом, уміння тримати дисципліну. Спілкування з учнями.

3. Раціональний розподіл часу на уроці.

4. Уміння вчителя проводити демонстрації, досліди та застосовувати ТЗН. Користування класною дошкою.

5. Педагогічний такт учителя.

6. Мовлення вчителя. Володіння голосом, мімікою, пантомімікою.

7. Які прийоми педагогічного спілкування використали на уроці.

Висновки

1. Виконання плану уроку, досягнення мети.

2. Позитивні й негативні сторони уроку.

3. Загальна оцінка уроку.

4. Рекомендації щодо підвищення ефективності уроку.

Додаток У

ЗВІТ

Студента-практиканта _____
(ПІБ)

групи _____ курсу _____
факультету технологічної та професійної освіти,
який (яка) проходив навчально-залікову практику (на робочому
місці вчителя трудового навчання, креслення, інформатики)
в _____ класі

_____ (повна назва освітньої установи)

з _____ по _____ 20__ р.

Звіт пишеться відповідно до змісту програми діяльності студентів та індивідуального плану їхньої роботи. Він має містити таку інформацію:

1. Коротка характеристика умов навчання в ЗОШ (обладнання, матеріальна база, склад учителів, успішність, науково-методична проблема, над якою працює педагогічний колектив закладу, шляхи реалізації (коротко)).

2. Виконання індивідуального плану студента-практиканта. Відхилення від плану.

3. Враження від відвіданих занять, виокремлення методів викладання, які сподобались.

4. Кількість проведених уроків, їх критичне оцінювання (труднощі при підготовці й проведенні уроків).

5. Проведення виховного заходу. Аналіз рівня володіння методиками проведення виховних заходів (визначити якість теоретичних знань з педагогіки, психології, методики виховної роботи), умінь використовувати їх на практиці, знань шкільних підручників.

6. Участь у роботі методичних об'єднань, педрад, батьківських зборів.

7. Перелік умінь і навичок, набутих у процесі практики.

8. Враження від практики. Загальні висновки, пропозиції відносно її поліпшення.

Дата

Підпис

Додаток Ф
Зразок* оформлення календарно-тематичного плану
уроків трудового навчання або занять гуртка

Титульна сторінка
 Календарно-тематичний план
 уроків трудового навчання
 (занять гуртка)
 у _____ класі (гуртку) студента практиканта _____ групи
 факультету технологічної і професійної освіти
 Глухівського національного педагогічного університету
 імені Олександра Довженка

Прізвище _____
 Ім'я _____
 По батькові _____

Дата: _____

Погоджено:
 Вчитель трудового навчання _____ (дата)
 (ПІБ, підпис)

Методист (груповий керівник) _____ (дата)
 (ПІБ, підпис)

Зразок календарно-тематичного плану № 1

№ з/п	Тема уроку та його зміст	К-ть год	Дата проведення	
			7-А	7-Б
Розділ 1				
Об'єкт проєктної діяльності № 1:				

Зразок календарно-тематичного плану № 2

	№ заняття																			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9											
		Розділ 1.																		
	Об'єкт проєктної діяльності № 1:																			

*Зразки календарно-тематичних планів пропонуються на вибір студента

Додаток Х
Методичні рекомендації до написання плану-конспекту
уроку трудового навчання

Додаток Х.1
Типи уроків трудового навчання та їх структура

Типи уроків трудового навчання:

- 1) урок засвоєння нових знань;
- 2) урок формування вмінь і навичок;
- 3) урок комплексного застосування знань, умінь та навичок;
- 4) урок узагальнення і систематизації знань;
- 5) урок перевірки, оцінювання й корекції знань, умінь та навичок;
- 6) комбінований урок.

Урок засвоєння нових знань має таку основну структуру:

Тема уроку :

Мета уроку:

- знаннєвий компонент. ;
- діяльнісний компонент.....;
- ціннісний компонент.....

Обладнання: _____

Дидактичне забезпечення: _____

Тип уроку: засвоєння нових знань

Література: _____

План уроку

1. Організаційна частина (...хв).
2. Актуалізація опорних знань та життєвого досвіду учнів (або повторення раніше вивченого матеріалу) (...хв).
3. Повідомлення теми, мети та завдань уроку (очікуваних результатів) (...хв).
4. Мотивація навчально-трудової діяльності учнів (...хв).
5. Вивчення нового матеріалу (...хв).
6. Закріплення вивченого матеріалу (...хв).
7. Підбиття підсумків уроку (рефлексія) (...хв).
8. Повідомлення домашнього завдання (...хв).

Урок формування вмінь та навичок має таку основну структуру:

Тема уроку.

Мета уроку:

- знаннєвий компонент..... ;
- діяльнісний компонент.....;
- ціннісний компонент.....

Обладнання, матеріали, інструменти: _____

Дидактичне забезпечення: _____

Об'єкт праці: _____

Тип уроку: формування вмінь та навичок.

Література: _____

План уроку

1. Організаційна частина (...хв).
2. Актуалізація опорних знань та життєвого досвіду учнів (або повторення раніше вивченого матеріалу) (...хв).
3. Повідомлення теми, мети та завдань уроку (очікуваних результатів) (...хв).
4. Мотивація навчально-трудової діяльності учнів (...хв).
5. Практична робота (...хв).
6. Підбиття підсумків уроку (рефлексія) (...хв).
7. Прибирання робочих місць (...хв).
8. Повідомлення домашнього завдання (...хв).

Урок комплексного застосування знань, умінь та навичок
має таку основну структуру:

Тема уроку.

Мета уроку:

- знаннєвий компонент..... ;
- діяльнісний компонент.....;
- ціннісний компонент.....

Обладнання, матеріали, інструменти: _____

Дидактичне забезпечення: _____

Об'єкт праці: _____

Тип уроку: комплексного застосування знань, умінь та навичок

Література: _____

План уроку

1. Організаційна частина (...хв).
2. Актуалізація опорних знань та життєвого досвіду учнів (...хв).
3. Повідомлення теми, мети та завдань уроку (очікуваних результатів) (...хв).
4. Мотивація навчально-трудової діяльності учнів (...хв).

5. Практична робота (комплексне застосування наявних знань, умінь з декількох тем – розмічання, пиляння, стругання, точіння, свердління тощо) (...хв).

6. Підбиття підсумків уроку (рефлексія) (...хв).

7. Прибирання робочих місць (...хв).

8. Повідомлення домашнього завдання (...хв).

Урок узагальнення і систематизації знань має таку основну структуру:

Тема уроку.

Мета уроку:

– знансвий компонент..... ;

– діяльнісний компонент.....;

– ціннісний компонент.....

Обладнання: _____

Дидактичне забезпечення: _____

Тип уроку: узагальнення і систематизація знань

Література: _____

План уроку

1. Організаційна частина (...хв).

2. Повідомлення теми, мети та завдань уроку (очікуваних результатів) (...хв).

3. Мотивація навчально-трудової діяльності учнів (...хв).

4. Повторення раніше вивченого матеріалу (...хв).

5. Підбиття підсумків уроку (рефлексія) (...хв).

6. Повідомлення домашнього завдання (...хв).

Урок перевірки, оцінювання й корекції знань, умінь та навичок має таку основну структуру:

Тема уроку.

Мета уроку:

– знансвий компонент..... ;

– діяльнісний компонент.....;

– ціннісний компонент.....

Обладнання, матеріали, інструменти: _____

Дидактичне забезпечення: _____

Об'єкт праці: _____

Тип уроку: перевірки, оцінювання й корекції знань, умінь та навичок.

Література: _____

План уроку

1. Організаційна частина (...хв).
2. Актуалізація опорних знань та життєвого досвіду учнів (або повторення раніше вивченого матеріалу) (...хв).
3. Повідомлення теми, мети та завдань уроку (очікуваних результатів) (...хв).
4. Мотивація навчально-трудової діяльності учнів (...хв).
5. Практична робота (...хв).
6. Підбиття підсумків уроку (рефлексія) (...хв).
7. Прибирання робочих місць (...хв).
8. Повідомлення домашнього завдання (...хв).

Комбінований урок має таку основну структуру:

Тема уроку.

Мета уроку:

- знаннєвий компонент..... ;
- діяльнісний компонент.....;
- ціннісний компонент.....

Обладнання, матеріали, інструменти: _____

Дидактичне забезпечення: _____

Об'єкт праці: _____

Тип уроку: комбінований

Література: _____

План уроку

1. Організаційна частина (...хв).
2. Актуалізація опорних знань та життєвого досвіду учнів (або повторення раніше вивченого матеріалу) (...хв).
3. Повідомлення теми, мети та завдань уроку (очікуваних результатів) (...хв).
4. Мотивація навчально-трудової діяльності учнів (...хв).
5. Вивчення нового матеріалу (...хв).
6. Закріплення вивченого матеріалу (...хв).
7. Практична робота (...хв).
8. Підбиття підсумків уроку (рефлексія) (...хв).
9. Прибирання робочих місць (...хв).
10. Повідомлення домашнього завдання (...хв).

ДОДАТОК Х.2

Розширена структура плану-конспекту комбінованого уроку трудового навчання

ТЕМА: _____.

МЕТА: 1. знанневий компонент.....;
2. діяльнісний компонент.....;
3. ціннісний компонент.....

КЛАС _____.

ОБ'ЄКТ ПРАЦІ: _____.

ДИДАКТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: (плакати, таблиці, кінофільми і т.п., електронні презентації, інструкційні та технологічні карти, зразки об'єктів праці, поетапне виготовлення об'єкта праці, картки завдань, підручники та посібники, зразки виконання певних технологічних операцій тощо, їх назви та кількість) _____.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: (деревина (порода), ДВП, ДСП, листовий метал, дрiт, цвяхи, шурупи, лобзик, рубанок, тканина, швейні нитки та голки, наперсток, ножиці, спиці, гачок, пряжа тощо (назва, групового чи індивідуального користування, кількість на одного учня).

ТИП УРОКУ: _____.

ХІД ТА ЗМІСТ ЗАНЯТТЯ

1. ОРГАНІЗАЦІЙНА ЧАСТИНА _____ хв, метод _____.

- вітання з класом;
- перевірка наявності учнів;
- перевірка підготовленості учнів до заняття (наявності необхідних матеріалів та інструментів);
- перевірка організації робочих місць.

2. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ ТА МЕТИ УРОКУ.

МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ _____ хв, метод _____.

3. ПОВТОРЕННЯ РАНІШЕ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ.

АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ _____ хв, метод _____.

4. ВИВЧЕННЯ НОВОГО НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ____

хв,

метод ____.

Техніко-технологічні відомості з розкриттям їх суті, виділенням головного, а також того, що буде даватись під запис, вказати методи, прийоми.

5. ЗАКРІПЛЕННЯ НОВИХ ЗНАНЬ ____ хв, метод _____.

1. Питання, завдання і їх зміст та шляхи розв'язання.
2. Методи і прийоми.

6. ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА _____ хв, метод _____.

ВСТУПНИЙ ІНСТРУКТАЖ _____ хв, метод _____.

- 1) повідомлення назви, мети і завдань практичної роботи;
- 2) пояснення і демонстрування прийомів та способів виконання нових операцій і трудових дій (у робочому темпі, розчленовано в повільному темпі з поясненням усіх дій і рухів, знову в робочому темпі), пояснення послідовності виготовлення виробу;
- 3) пояснення і демонстрування методів самоконтролю правильності виконання операцій, прийомів і якості роботи;
- 4) попередження про причини браку і можливі помилки в роботі (вказати, на що особливо звернути увагу);
- 5) ознайомлення з технічною і технологічною документацією (ескізи, креслення, шаблони, інструкційні та технологічні карти тощо) на об'єкт праці;
- 6) пояснення критеріїв оцінювання практичної роботи;
- 7) повідомлення вказівок про підготовку до роботи, організацію робочого місця, дотримання правил безпеки праці (вказати, на що особливо звернути увагу).

САМОСТІЙНА ПРАКТИЧНА РОБОТА УЧНІВ, ПОТОЧНИЙ ІНСТРУКТАЖ _____ хв, метод _____.

Зміст цільових обходів робочих місць учнів (відповідно до змісту практичної роботи учнів на уроці):

- 1-й обхід: перевірка правильності організації робочого місця і початку роботи;
- 2-й обхід: перевірка правильності виконання трудових прийомів, дій, рухів;
- 3-й обхід: перевірка правильності проведення самоконтролю, дотримання послідовності виготовлення виробу;

4-й обхід: перевірка правильності виконання завершальних етапів з виготовлення виробу і т. д.

Постійна перевірка виконання учнями правил безпеки праці й виробничої санітарії.

ЗАКЛЮЧНИЙ ІНСТРУКТАЖ _____ хв, метод _____.

- 1) підбиття підсумків практичної роботи;
 - 2) повідомлення оцінок за якість виробів кожного учня;
 - 3) відзначення кращих робіт та їх демонстрація;
 - 4) аналіз найхарактерніших помилок і недоліків у роботі учнів.
7. **ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ УРОКУ (РЕФЛЕКСІЯ)** _____ хв, метод _____.
8. **ПРИБИРАННЯ РОБОЧИХ МІСЦЬ** _____ хв.;
9. **ПОВІДОМЛЕННЯ ДОМАШНЬОГО ЗАВДАННЯ** _____ хв.

Додаток Х.3

Зміст знаннєвого, діяльнісного та ціннісного компонентів мети уроку

Мета є образом бажаного майбутнього, досягненню якого має бути підпорядкована вся діяльність учителя. Тому цілі уроку повинні бути максимально конкретними.

Знаннєвий компонент мети припускає формування в учнів нових виробничих, технічних, технологічних та економічних понять, системи наукових політехнічних знань (або з конкретної теми) тощо. Може формулюватися так:

1. дати початкове уявлення про...;
2. забезпечити засвоєння ... (законів, ознак, властивостей, особливостей);
3. повторити інформацію про ...;
4. закріпити знання про ...;
5. поглибити знання про ...;
6. узагальнити і систематизувати ...;
7. усунути прогалини в знаннях (які?...).

Діяльнісний компонент мети припускає формування та вдосконалення в учнів певних способів дій. Діяльнісний компонент мети може визначатися так:

1. формувати вміння;
2. продовжувати формувати вміння ...;
3. удосконалювати вміння.....
4. закріпити такі вміння, навички

Ціннісний компонент мети припускає формування в учнів мотивів навчальної діяльності. Ціннісний компонент мети може визначатися в такий спосіб:

1. усвідомити роль.....;
2. усвідомити цінність
3. зрозуміти важливість
4. формувати шанобливе ставлення до

Додаток Ц

Зразок оформлення конспекту уроку з креслення

План-конспект уроку з креслення

Клас – 8

ТЕМА. Проеціювання на три площини проєкцій

МЕТА:

– засвоєння знань про утворення та особливості виконання профільної проєкції, формування практичних умінь з виконання креслення предметів у трьох проєкціях;

– виховання самостійності, наполегливості, відповідального ставлення до роботи;

– розвиток здатності аналізувати, порівнювати, узагальнювати; просторового мислення, пам'яті.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: модель тригранного кута, креслярські інструменти, плакат «Креслення предмета в трьох проєкціях», модель для проєціювання, картки-завдання, підручник: Сидоренко В. К. Креслення: підруч. для учнів загальноосвіт. навч.-вихов. закл. Київ: Арка, 2002.

ТИП УРОКУ: комбінований

ЧАС: 45 хвилин

ПЛАН

1. Організаційна частина	2 хв
2. Перевірка домашнього завдання	5 хв
3. Повідомлення теми, мети, мотивація навчальної діяльності	1 хв
4. Засвоєння нового матеріалу	12 хв
5. Закріплення вивченого матеріалу	5 хв
6. Розв'язування графічних завдань	15 хв
7. Повідомлення домашнього завдання	3 хв
8. Підбиття підсумків уроку, рефлексія	2 хв

ХІД УРОКУ

1. Організаційна частина.

Привітання з класом. Концентрація уваги учнів та перевірка їх присутності на уроці. Організація й перевірка готовності учнів до роботи, створення позитивної емоційної атмосфери.

2. Перевірка домашнього завдання

Методи: опитування комбіноване (усне, письмове), перевірка виконання практичної частини домашнього завдання.

Форми організації навчальної діяльності: фронтальна, індивідуальна.

2.1. Перевірка виконання домашнього завдання в робочих зошитах.

2.2. Робота на картках (4 учні).

2.3. Запитання для фронтального опитування:

– Що називається проєкцією? Просціюванням?

– Як називаються площини проєкцій? Як вони розташовуються?

– Як розташовуються фронтальна і горизонтальна проєкції предмета відносно одна одної?

– Яке із зображень (підручник, рис. 67) є фронтальною проєкцією предмета? Горизонтальною?

Аналіз, коригування, узагальнення та оцінювання знань і вмінь учнів.

3. Повідомлення теми, мети, мотивація навчальної діяльності учнів

Тема уроку (записується на дошці): Просціювання на три площини проєкцій.

Мета уроку: засвоїти знання про особливості просціювання на профільну площину проєкцій, навчитися виконувати креслення предметів у трьох проєкціях.

Ця тема – одна з найважливіших у курсі креслення. Її засвоєння дозволить вам правильно виконувати та читати креслення різних деталей, розбиратись у їх конструкції. Як ви думаєте, де знадобляться вам ці знання? На наступних уроках креслення й трудового навчання, а також у разі навчання в професійних закладах освіти чи роботи на виробництві після закінчення школи.

4. Засвоєння нового матеріалу

Методи: бесіда з елементами пояснення, спостереження, демонстрація, виконання графічних побудов.

Основні поняття: профільна площина (W), креслення в трьох проєкціях

План

1. Утворення профільної проєкції.
2. Розташування профільної проєкції в проєкційному зв'язку.
3. Послідовність побудови креслення предмета в трьох проєкціях.

Дві проєкції предмета, які ми вивчили на попередньому занятті – горизонтальна і фронтальна – досить повно та однозначно визначають на кресленнях форму багатьох предметів, але не всіх. Давайте проаналізуємо рис. 69 у підручнику. Що на ньому зображено? На рисунку показано дві проєкції (фронтальну та горизонтальну), які відповідають обом зображеним предметам. Як ви думаєте, що це

означає? Це означає, що і за двома проєкціями не завжди можна точно уявити форму предмета.

Що ж необхідно зробити, щоб можна було за кресленням уявити єдиний образ предмета? Хто знає? Для цього користуються трьома площинами проєкцій. До двох відомих вам додається ще одна – її називають профільною (W). Утворену на профільній площині проєкцію називають профільною.

Як розташовується ця площина? Хто знає? Щоб це визначити, розглянемо модель просторового кута. Профільна площина проєкцій перпендикулярна одночасно до горизонтальної й фронтальної площини проєкцій. Три взаємно перпендикулярні площини проєкцій утворюють тригранний кут. Попарний перетин площин проєкцій утворюють три осі X, Y, Z, що виходять із спільної точки. При суміщенні усіх площин в одну вісь Y роздвоюється. Розглянемо рис. 70 в підручнику. На ньому показано, як суміщають усі три площини проєкцій в одну площину креслення.

Що треба зробити, щоб побудувати креслення предмета в трьох проєкціях?

На якому рисунку це показано? Процес проєціювання предмета на три площини показано на рис. 71. Предмет, який проєціюють, розміщують у просторі тригранного кута і послідовно розглядають з трьох боків: спереду, зверху і зліва. За допомогою умовних проєційних променів утворюють проєкції на кожній площині проєкцій. Потім усі три площини проєкцій суміщують в одну площину.

Розгляньте рис. 72, а. Як треба повернути горизонтальну площину проєкцій? Униз.

Як треба повернути профільну площину проєкцій? Вправо до суміщення з фронтальною площиною проєкцій. Здобуте таким чином креслення складається з трьох прямокутних проєкцій предмета: фронтальної, горизонтальної та профільної.

Хто скаже, як розміщують проєкції між собою? Усі проєкції розміщують у проєкційному зв'язку.

Чи викреслюють проєкційні промені та осі проєкцій? Ні.

Отже, алгоритм побудови креслення предмета в трьох проєкціях такий:

- 1) аналіз геометричної форми предмета;
- 2) визначення розташування його відносно площин проєкцій;
- 3) уявлення й виконання проєкції на кожну з площин, звертаючи увагу на збереження проєкційного зв'язку.

5. Закріплення вивченого матеріалу

Методи: бесіда, робота з підручником.

Форма роботи: фронтальна.

Запитання для бесіди:

– Чому за двома проєкціями не завжди можна уявити форму предмета?

– Як розташовуються профільна площина проєкцій відносно фронтальної і горизонтальної при їх суміщенні з площиною формату?

– Як називаються проєкції, утворені проєціюванням на три площини проєкцій?

– Як повинні розміщуватись проєкції відносно одна одної?

– Що означає вираз «проєкційний зв'язок»?

– Як утворюється креслення предмета в трьох проєкціях?

Завдання класу: розгорніть підручник на с. 48. Виконуємо завдання № 1 (усно) та завдання № 4 (усно).

6. Розв'язування графічних завдань

Методи: виконання графічних побудов з елементами бесіди, демонстрація.

Форми роботи: фронтальна, індивідуальна.

Завдання класу: виконати завдання № 3, с. 48, рис. 75, а (фронтальна робота).

Послідовність вашої роботи з виконання завдання:

1. Уважно прочитайте й зрозумійте завдання. Розгляньте задані в умові зображення й назвіть їх. Що треба зробити?

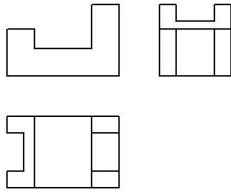
2. Подумайте й скажіть, у якій послідовності потрібно розв'язувати задачу? Коригування відповідей учнів і уточнення послідовності роботи: а) аналіз форми предмета (для цього розгляньте наочне зображення предмета і скажіть: які геометричні тіла утворюють його форму? Яку форму мають його вирізи?); б) визначення елементів, які не зображені на фронтальній, на горизонтальній і на профільній проєкціях. (Якими лініями треба зобразити відсутні елементи на проєкціях предмета? Чому? Як треба розташувати проєкції зображуваних елементів відносно одна одної?).

3. Виконайте побудови

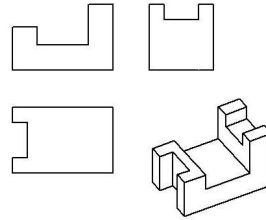
Учні отримують картки-завдання із зображеннями, аналогічними рис. 75, а, і виконують роботу на цих картках, докреслюючи пропущені лінії.

4. Порівняйте результат з умовою. Чи повністю ви виконали завдання?

На дошці вивішується плакат із правильно виконаними зображеннями. Допущені помилки аналізуються й виправляються.

Умова задачі

Розв'язок задачі

Завдання класу: розгорніть підручник на сторінці 52 і прочитайте завдання №5. Що треба зробити? Доповнити профільну проєкцію пропущеними лініями, тобто добудувати третю проєкцію за двома заданими. (рис. 77а).

Запитання класу: яка послідовність виконання роботи?

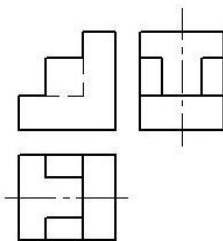
1. Аналіз форми предмета. Для цього розгляньте фронтальну й горизонтальну проєкції предмета й скажіть: які геометричні тіла утворюють його форму?

2. Визначення елементів, які не зображені на профільній проєкції. Якими лініями треба зобразити відсутні елементи предмета? Чому? Як треба розташувати проєкції зображуваних елементів відносно одна одної?

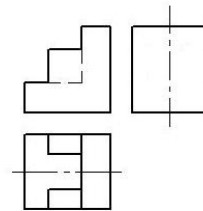
3. Виконання побудов.

4. Порівняння результату з умовою. виправлення помилок, якщо вони є.

Оскільки така задача розв'язується вперше, учитель, у разі потреби, виконує її на дошці, а учні – на картках із зображеннями, аналогічними рис. 77, а.

Умова задачі

Розв'язок задачі

Завдання для індивідуальної роботи: виконати завдання № 3 на с.48,

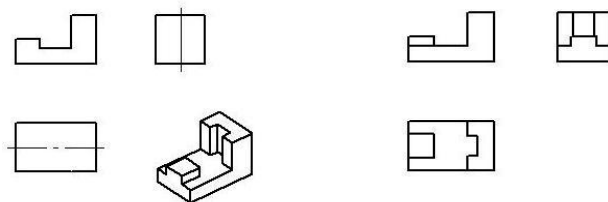
рис. 75, б. Працювати в тій самій послідовності, що і під час розв'язування попередніх задач. Побудови виконувати безпосередньо на картках.

Вказівки до роботи: ознайомтесь із завданням і поставте запитання в разі їх виникнення.

Відповіді на запитання учнів.

Організація самостійної роботи, цільові обходи робочих місць учнів, диференційована допомога їм.

Закінчення самостійної роботи, аналіз її результатів. Аналіз і виправлення характерних помилок.

Умова задачі

Розв'язок задачі

6. Повідомлення домашнього завдання.

Вивчити теоретичний матеріал на с. 44–52 підручника. Виконати завдання № 5, с. 52, рис. 77, б. Уважно прочитайте умову завдання. Які елементи деталі не зображено на профільній проєкції? Як треба розташувати ці зображення? Працювати треба у тій самій послідовності, що і в класі під час виконання завдання № 5, с. 52, рис. 77, а. Які запитання? Що не зрозуміло?

7. Підбиття підсумків уроку, рефлексія

Що нового ви дізналися на сьогоднішньому уроці? Де, на вашу думку, знадобляться вам ці знання та вміння? Підбиття підсумків уроку, аналіз позитивних і негативних моментів у роботі учнів, пояснення шляхів усунення недоліків. Повідомлення оцінок за урок, їх аргументація. Приведення в порядок робочих місць.

Додаток Ч
Орієнтовна схема-конспект майстер-класу

ТЕМА: _____.

МЕТА: ознайомити з технікою..., з'ясувати історію виникнення та розвитку техніки..., формувати уявлення про..., передати особистий досвід виготовлення виробів технікою, продемонструвати методи і прийоми роботи у техніці..., навчити виконувати прийоми..., формувати навички роботи з ..., розвивати інтерес до..., розвивати творчу уяву під час тощо.

КЛАС _____.

ДИДАКТИЧНІ ЗАСОБИ: (виставка робіт, фото робіт, презентація, плакати, таблиці, шаблони, лекала тощо) _____.

ОБЛАДНАННЯ, ІНСТРУМЕНТИ ТА МАТЕРІАЛИ (групового чи індивідуального користування, їх назва та кількість) _____.

ТЕХНОЛОГІЯ ВИГОТОВЛЕННЯ ВИРОБУ _____.

ОБ'ЄКТ ПРАЦІ _____.

ХІД МАЙСТЕР-КЛАСУ

1. ОРГАНІЗАЦІЙНА ЧАСТИНА. Вітання з учасниками МК.
2. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ МАЙСТЕР-КЛАСУ. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.
3. ПРЕЗЕНТАЦІЯ ДОСВІДУ МАЙСТРА. Демонстрація робіт, виготовлених майстром (натуральні об'єкти та/або фото робіт).
4. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕОРЕТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ.

Короткі теоретичні відомості про техніку, яка вивчається: історія її виникнення та перспективи розвитку, асортимент виробів, які можна виготовляти в цій техніці, перелік необхідних матеріалів, інструментів та обладнання тощо.

5. ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА МАЙСТЕР-КЛАСУ

5.1. ВСТУПНИЙ ІНСТРУКТАЖ

1) пояснення і демонстрування прийомів та способів виконання нових операцій і трудових дій (у робочому темпі, розчленовано в повільному темпі з поясненням усіх дій і рухів, знову в робочому темпі), пояснення послідовності виготовлення виробу;

2) пояснення і демонстрування методів самоконтролю правильності виконання операцій, прийомів і якості роботи;

3) попередження про причини браку і можливі помилки в роботі (вказати, на що особливо звернути увагу);

4) ознайомлення з технічною і технологічною документацією (ескізи, креслення, шаблони, інструкційні та технологічні карти тощо) на об'єкт праці;

5) повідомлення вказівок про підготовку до роботи, організацію робочого місця, дотримання правил безпеки праці (вказати, на що особливо звернути увагу).

5.2. САМОСТІЙНА ПРАКТИЧНА РОБОТА, ПОТОЧНИЙ ІНСТРУКТАЖ _____ хв, метод _____.

Самостійна робота слухачів, поточний інструктаж майстра.

5.3. ЗАКЛЮЧНИЙ ІНСТРУКТАЖ _____ хв, метод _____.

- 1) підбиття підсумків практичної частини МК;
- 2) відзначення кращих робіт та демонстрація їх;
- 3) аналіз найхарактерніших помилок і недоліків.

6. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ МК _____ хв, метод _____. (ПРОВЕДЕННЯ РЕФЛЕКСІЇ).

7. ПРИБИРАННЯ РОБОЧИХ МІСЦЬ _____ хв.

Додаток Ш

Орієнтовна схема психолого-педагогічної характеристики особистості учня

Загальні відомості про сім'ю учня

1. Прізвище, ім'я дитини, вік.
2. Структура сім'ї (повна, неповна).
3. Склад сім'ї, вік батьків, фах, освіта.

(Описати, як впливають (впливали) на розвиток дитини й становлення її характеру, формування особистості структура сім'ї, вік, фах та освіта батьків, якщо є брати й сестри, то зазначте їх вплив).

Загальний розвиток, обізнаність

1. Інформованість у різних галузях знань (Наведіть приклад).
2. Джерела отримання інформації:
 - а) школа;
 - б) сім'я;
 - в) позашкільні заклади;
 - г) самоосвіта.
3. Новоутворення вікового періоду (наявність, ступінь розвитку).

Пізнавальні процеси

1. Особливості пам'яті (хороша, середня, погана). Наведіть приклад, у чому це виявляється, або доведіть емпіричним шляхом.
2. Мислення (який вид мислення є провідним; які форми та операції мислення актуалізуються під час вирішення різних завдань). Наведіть приклад, у чому це виявляється, або доведіть емпіричним шляхом.

Емоційно-вольова спрямованість

1. Вимогливість, цілеспрямованість, критичність. Схильність до навіювання, страху. Навести приклад.
2. Емоційність та її вплив на створення позитивного (негативного) фону в групі. Навести приклад.

Особистісний розвиток

1. Самооцінка та її вплив на міжособистісні відносини із членами групи, мікрогрупи.
2. Особистість і прояви групового тиску. Конформність (неконформність), референтність (нереферентність).
3. Інтереси, ціннісні орієнтації в системі соціальної спрямованості класу.
4. Соціальні очікування групи від особистості:
 - а) ступінь прояву симпатії (антипатії) до дитини;

б) чи має стійких друзів, чи обмежується ця дружба групою, чи виходить за її межі;

в) чи має авторитет;

г) прояви конфліктності, компромісу (описати 1–2 ситуації).

5. Організаторські можливості дитини:

а) ступінь прояву рис виконавця та керівника;

б) тактовність.

6. Ступінь самоконтролю дитини. Рівень її моральної вихованості в системі соціальної спрямованості класу (запропоновані пункти проілюструвати прикладами або довести емпіричним шляхом).

Висновки, рекомендації

У висновках стисло викладає основні особливості дитячої особистості, визначені в результаті спостережень і дослідження в цілому. Рекомендації мають бути конкретними, придатними для застосування вчителем на практиці з метою корекції з'ясованих поведінкових відхилень, недоліків характеру дитини тощо.

Додаток Ш

Методичні рекомендації до написання плану-конспекту уроку інформатики

Зразок оформлення титульної сторінки конспекту уроку

ПЛАН-КОНСПЕКТ УРОКУ ІНФОРМАТИКИ

студента-практиканта _____ групи
факультету технологічної та професійної освіти
Глухівського національного педагогічного університету
імені Олександра Довженка

Прізвище _____
Ім'я _____
По батькові _____
Урок проводиться в _____ класі
Навчальний заклад _____
Дата: _____
Консультації одержав:
Учителя _____ (дата)
(ПБ, підпис)
Методиста _____ (дата)
(ПБ, підпис)
Із конспектом уроку згоден:
Учитель _____ (дата)
(ПБ, підпис)
Методист _____ (дата)
(ПБ, підпис)
Оцінка за урок _____ (ПБ, підпис)

Загальна орієнтовна схема комбінованого уроку інформатики

Тема уроку _____

Мета уроку:

- навчальна (знання, уміння – формування);
- виховна (риса характеру – виховання);
- розвивальна (психофізіологічні особливості учня – розвиток).

Обладнання, матеріали, інструменти: _____

Дидактичне забезпечення: _____

Тип уроку: _____

Література: _____

План уроку

1. Організаційна частина (...хв).
2. Актуалізація опорних знань та життєвого досвіду учнів (або повторення раніше вивченого матеріалу) (...хв).
3. Повідомлення теми, мети та завдань уроку (очікуваних результатів) (...хв).
4. Мотивація навчально-трудової діяльності учнів (...хв).
5. Вивчення нового матеріалу (...хв).
6. Закріплення вивченого матеріалу (...хв).
7. Практична робота (...хв).
8. Завершальна частина (...хв).

Хід уроку

1. Організаційна частина:

– перевірка присутності учнів на занятті (за журналом, рапорт чергового);

– призначення чергових (за списком, за графіком).

2. Актуалізація опорних знань та життєвого досвіду учнів (повторити те, що учні вже знають і на чому ґрунтується новий матеріал; метод навчання)

3. Мотивація навчальної діяльності учнів (коротко обґрунтовуються тема й завдання уроку; пробудження інтересу до вивчення теми (зацікавлення), налаштування на роботу).

4. Повідомлення теми, мети та завдань уроку:

– тема уроку оголошується і записується на дошці;
– формулюється дидактична мета (для учнів – вчитися);
– конкретизуються завдання навчально-трудової діяльності (для учнів).

5. Вивчення нового матеріалу:

– план викладання нових відомостей;
– стислий конспект із зазначенням методів навчання.

6. Закріплення вивченого матеріалу (запитання чи завдання на перевірку усвідомлення учнями нового матеріалу).

7. Практична робота

7.1. Зміст завдань (або проблеми, відповідно до якої виконується практична робота чи розробляють проєкт).

7.2. Вступний інструктаж

Завдання до практичної роботи (сформульовані для учнів).

Перелік необхідного програмного забезпечення, дидактичних матеріалів, інструкційних карт до лабораторних робіт. Їх розміщення на робочому місці (за зонами).

Роз'яснення послідовності виконання практичної роботи за інструкційною картою.

Інструкційна карта до практичної роботи

Тема роботи:

Мета:

Порядок виконання

1. Увімкнути комп'ютер і дочекатися, поки завантажиться операційна система.

2. Запустити графічний редактор MSPaint.

3. Створити новий графічний файл і зберегти його під іменем ...

...

7.3. Самостійна робота учнів

7.4. Завершальний інструктаж:

– короткий аналіз виконаної роботи;

– акцентувати увагу на важливості набутих навичок і їх використанні в подальшому навчанні.

8. Підсумки уроку:

Рефлексія (метод, запитання на усвідомлення результату роботи – що вдалося? Що ні? Чому?)

Аналіз кращих робіт учнів.

Мотивація оцінок.

Контроль за прибиранням робочих місць.

Робота зі щоденником (виставлення оцінок, повідомлення домашнього завдання: що повторити, вивчити, мати із собою).

Основні вимоги до оформлення конспектів уроків з інформатики

Обов'язкові структурні елементи уроку:

– тема і мета уроку;

– актуалізація опорних знань та життєвого досвіду учнів;

– завдання уроку;

– мотивація навчально-трудової діяльності учнів;

– рефлексія учнів.

Тема уроку визначається відповідно до навчальної програми.

Метою навчання називають усвідомлене уявлення про кінцевий результат спільної діяльності вчителя та учнів.

Мета уроку, на якому основна увага буде приділятися вивченню теоретичних питань, має формулюватися так: «Засвоєння учнями понять про ... (прикладне програмне забезпечення загального призначення)».

Мета уроку: «Формування вмінь та навичок з...» передбачає вироблення в учнів умінь та навичок виконання конкретних операцій.

Завдання мають відповідати таким вимогам:

– мають бути короткими й максимально зрозумілими для кожного учня;

– під час повідомлення завдань уроку вчитель мусить забезпечити зворотній зв'язок із класом з метою виявлення, чи всі їх зрозуміли;

– завдання мають бути досяжними на уроці;

– не варто перевантажувати урок завданнями, адже їх необхідно досягти на даному уроці;

– завдання формулюються для учнів, а не для вчителя;

– у підсумках уроку вчитель знову має повернутися до завдань уроку. Тут важливо, щоб учні назвали, які завдання було виконано, а які ні.

Рефлексія – це усвідомлення учнями результатів власної діяльності на уроці.

Класифікація уроків інформатики за основною дидактичною метою:

1. Урок засвоєння нових знань.
2. Урок формування вмінь та навичок (урок – практична робота).
3. Урок комплексного застосування знань, умінь та навичок.
4. Урок узагальнення і систематизації знань.
5. Урок перевірки, оцінювання й корекції знань, умінь та навичок.
6. Комбінований урок.

Урок засвоєння нових знань має таку структуру:

1. Актуалізація опорних знань і досвіду учнів.
2. Повідомлення теми, мети й завдань уроку.
3. Мотивація навчальної діяльності учнів.
4. Вивчення нового матеріалу
5. Закріплення.
6. Підбиття підсумків.

7. Рефлексія.
8. Робота зі щоденником.

Урок формування практичних умінь і навичок (урок – практична робота) передбачає таку послідовність його проведення:

1. Актуалізація опорних знань і досвіду учнів.
2. Повідомлення теми, мети й завдань уроку.
3. Мотивація навчальної діяльності учнів.
4. Практична робота.
5. Підбиття підсумків.
6. Рефлексія.
7. Робота зі щоденником.